

การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนา
พุทธ(หินยาน)

นายธัญวรัช แพงไธสง

ศูนย์วิทยพัทธยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอนุมิตศิลป์ ภาควิชาอนุมิตศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE USE OF BASIC GRAPHIC ELEMENTS AND COMPOSITION TO EXPRESS
IDENTITY OF BUDDHISM (HINAYANA) PRINCIPLES

Mr. Tantawat Pangtaisong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Fine and Applied Arts Program in Creative Arts

Department of Creative Arts

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต
ที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน)

โดย

นายธัญวัช แพงไธสง

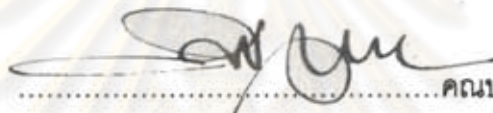
สาขาวิชา

นฤมิตศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารยะ ศรีกัลยาณบุตร

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ชาตุนรงค์ พรุ่งโรจน์)

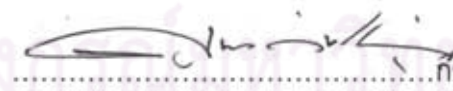
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารยะ ศรีกัลยาณบุตร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.น้ำฝน ไต้ศัตรูไกล)

ธัญวรัช พงษ์ไธสง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดง
เอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน) (THE USE OF BASIC GRAPHIC
ELEMENTS AND COMPOSITION TO EXPRESS IDENTITY OF BUDDHISM
(HINAYANA) PRINCIPLES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารยะ
ศรีกัลยาณบุตร, 180 หน้า.

งานวิจัยเรื่อง การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน) มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อที่จะศึกษาหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) 2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต กับหลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน) 3. เพื่อที่จะได้หลักการองค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

ดำเนินการวิจัยขั้นหนึ่ง โดยการศึกษาศิลปะการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ พระภิกษุ จนได้หลักการโดยรวมที่เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) และทำแบบสอบถามเพื่อที่จะสรุปหาคำตอบว่าหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ(หินยาน) คือหลักการอะไรเป็นสำคัญ โดยลงไปเก็บข้อมูลกับพระสงฆ์ สถานที่ที่ลงไปเก็บข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและ สำนักหรือวัดที่ปฏิบัติธรรม เกณฑ์การวัดคะแนน ใช้การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ จากนั้นก็นำผลที่ได้คะแนนมากที่สุด ก็คือ หลัก "ไตรสิกขา" เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) เพราะเป็นหลักที่รวมสารของหลักธรรมต่างๆที่มีอยู่ในเรื่อง ศิล สมาธิ และปัญญา โดยหลักการไตรสิกขานี้ ที่มุ่งเน้นไปสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ของสิ่งทั้งปวง

การดำเนินการวิจัยขั้นที่สอง คือ ศึกษาหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตโดยวิธี (Literature Review) ทบทวนวรรณกรรมที่เป็นเนื้อหารองข้อความ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความสำคัญในหัวข้อเฉพาะ ที่ตรงกัน 2 ใน 3 ในเรื่องของหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต แล้วนำคำตอบคือ หลัก "ไตรสิกขา" เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) มารวมกับ หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต เป็นแบบสอบถามอีก จุดเพื่อที่จะนำไปเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักออกแบบ และศิลปิน โดยเกณฑ์การวัดคะแนน ใช้การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ จากนั้นก็นำผลที่ได้คะแนนมากที่สุด มาเป็นคำตอบในเรื่องหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

ฉะนั้นหลักการองค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) คือ องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements) คือ จุด (Points), เส้นนอน(Horizontal Line), รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form), ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนึ่งทีปรากฏในธรรมชาติ (Actual Texture or Tactile Texture), สีโทนเดียว(Monochromatic Color Scheme), และการจัดวางพื้นฐาน (Basic composition)คือ ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical Balance), จังหวะการต่อเนื่องเป็นลำดับ(Progression Rhythm), สัดส่วนขนาดและรูปทรงที่มีขนาดใกล้เคียงกัน, บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก(Positive Space), การตัดกันที่สี(Contrast of Color)

จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) นั้นเป็นองค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐานที่ดูแล้วเรียบง่าย ไม่ค่อยมีอะไรซับซ้อน สอดคล้องกับหลัก ไตรสิกขา ที่สอนให้ยึดหลักการ 3 ข้อ คือ ศิล สมาธิ ปัญญา สอนให้มันเพียงกระทำตามใจ ละเว้นความชั่ว ปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิ เพื่อที่จะได้เกิดสติปัญญาในการดำเนินชีวิตให้หลุดพ้นไปด้วยดี ในแง่ขององค์ประกอบศิลป์ เป็นองค์ประกอบที่ชัดเจนไม่ซับซ้อน ไม่มากไม่น้อย มีความหมายแฝง สลักกลมกลืนด้วยสีโทนเดียว บางครั้งตัดกันด้วยสีเพื่อความชัดเจน ถ้าเป็นหลักการ ก็เหมือนพอใจในสิ่งที่ดีไม่มีเติมแต่ง ก็เลศสันตหา ใช้รูปทรงเป็นธรรมชาติเข้าใจง่ายไม่เคลือบแคลง เห็นอะไรเป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น และการจัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อย มันคงไม่เสียงซ้ายเสียงขวามากเกินไป ตรงกลางพอดี ก็คงเหมือนที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เดินทางสายกลาง ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

น่าจะเป็นประโยชน์ แก่องค์กรสงฆ์ และ กระทรวงศึกษา ที่จะได้มีรูปแบบที่มีมาตรฐาน หรือทฤษฎี มารองรับเพื่อที่จะได้นำเสนอธรรมะในรูปแบบใหม่ เปลี่ยนจากการนำเสนอธรรมะเป็นภาษาบาลีเข้าใจยากหรือพิธีการจำเจน่าเบื่อ มาเป็นการนำเสนอในภาษาภาพ ที่เข้าใจง่ายขึ้น

น่าจะเป็นประโยชน์ แก่นักออกแบบ ตกแต่งภายใน ศิลปิน สถาปนิก แฟชั่นดีไซเนอร์ นักแสดงวง ที่จะนำ องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน) ไปประยุกต์ใช้ในสาขาอาชีพได้

น่าจะเป็นประโยชน์ แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่มีความสนใจ ศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน การศึกษาได้

ภาควิชา นฤมิตศิลป์ ลายมือชื่อ นิสิต.....

สาขาวิชา นฤมิตศิลป์ ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2551

5086607635 : MAJOR CREATIVE ARTS

KEYWORDS: BASIC GRAPHIC / ELEMENTS AND COMPOSITION / IDENTITY OF
BUDDHISM (HINAYANA)

TANTAWAT PANGTAISONG : THE USE OF BASIC GRAPHIC ELEMENTS AND
COMPOSITION TO EXPRESS IDENTITY OF BUDDHISM (HINAYANA).

PRINCIPLES. ADVISOR: ASST. PROF. ARAYA SRIKANLAYANABUTH, 180 pp.

The objectives of this thesis "The use of basic graphic elements and composition to express identity of Buddhism (Hinayana) principles" are to study core principles of Buddhism, to study and compare composition principles and basic graphic design elements with theory of Buddhism (Hinayana) core and identity, and last of all, to develop composition principle and graphic design in relation to Buddhism (Hinayana) core principles.

Preliminary research began with core Buddhism (Hinayana) principles study of correlated literatures along with Buddhist monk interview to obtain the survey outcome as general principles of core Buddhism (Hinayana) principles. In order to find out the core principles of Buddhism, questionnaires, using five-level measurement, have been distributed to Buddhist monks at Mahachulalongkornrajavidyalaya university and Dhamma retreat temples. The principle which obtained the highest point is "Three studies; morality, concentration and wisdom" that lead to extrication.

Secondary research is to study composition principles and basic graphic design elements by literature review with the purpose to examine the importance of just the two third of identical main beliefs of composition principles and graphic design principles. The resolution, three studies, which is the core of budhism (Hinayana) jointly with composition principles and basic graphic design elements was combined as questionnaires to collect data from designers and artists who are specialists, using five-level measurement. The highest-score result is used as a key of composition principles and graphic design principles.

The research result shows that composition principle and basic graphic design elements that are compatible with core principles of Buddhism (hinayana) consist of points, horizontal line, natural form, actual texture or tactile texture, monochromatic color scheme, basic composition, symmetrical balance, progression rhythm, positive space, and contrast of color.

The study also found that basic graphic design elements that harmonize with core principles of Buddhism (Hinayana) is simple art composition and basic elements. The survey findings match the "Three studies; morality, concentration and wisdom" which explains; performing good deeds, abstaining from bad deeds, practicing the dharma, meditating, and leading to intelligent way of life. In respect of art composition, the work of art related must be clear, simplify, more or less, and contain connotation. The color related is one-tone harmonized color and sometimes opposite colors for clarity. Compared to Dhamma, this is equivalent to satisfaction of what ones have without greed. Natural shapes are easy to understand with no doubtfulness. What one sees is what it is. Orderly arrangement, in the center, is like Buddha's doctrine to live moderate practice.

Benefits

This thesis would be helpful to monastery institution and education ministry so they have new way of standard pattern to present Dhamma, from formal Pali presentation to pictorial information which is easy to understand. Moreover, it would also be practical for designer, interior designers, artists, architects, fashion designers, garden designers to use the basic graphic elements and composition to express identity of Buddhism (Hinaya) principles in their professional works. Finally, it would also informative for college students who is interested to use in their study.

Department : Creative Arts

Student's Signature.....

Field of Study : Creative Arts

Advisor's Signature.....

Academic Year : 2008

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเพียรอุตสาหะของผู้วิจัย และด้วยความร่วมมือและให้การช่วยเหลือของบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอใช้โอกาสนี้ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จครั้งนี้ โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารยะ ศรีกัลยาณบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่เป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาและให้ความรู้ในการทำวิจัยอย่างเต็มที่ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านของภาควิชาานฤมิตศิลป์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยมาร่วม 2 ปีเต็ม ได้แก่ รศ.ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์, รศ.ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง, ผศ.วิไล อัสวเดชศักดิ์, รศ.ทวีรัก เจริญสุข, ผศ.เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ ออยุธยา

ขอขอบพระคุณ พระราชปฏิญาณมูณี ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องพุทธศาสนามาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.น้ำฝน ไส้ตู่รุโกล ที่ให้เกียรติในการร่วมตรวจวิทยานิพนธ์ และอาจารย์รัตยา ไตควณิชย์ ที่ให้ช่วยเหลือและเป็นທີ່ปรึกษาในการทำแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ อาจารย์พิทักษ์ สง่า, อาจารย์อิทธิพล วิมลศิลป์, อาจารย์สมพงษ์ แสงอร่ามรุ่งโรจน์, ผศ.โชติวัฒน์ ปุณณโกปถัมภ์, คุณวิรัช พรมฮวด, คุณชุตติวัฒน์ เชิดชู, คุณวรชัย สุกใส, คุณวุฒิกิจ เอกรัตนสมภพ, คุณธีรวัฒน์ เตียรหมประสิทธิ์, คุณสมบุญ จารุกิจไพศาล, คุณนารี เหลืองวิฑิตกุล ที่สละเวลาช่วยทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่เป็นส่วนสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษา เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุกๆ เรื่องของชีวิต

ขอขอบคุณเพื่อนๆ MFA สำหรับมิตรภาพที่มีให้กันตลอดระยะเวลาการศึกษา
ท้ายนี้ ขอขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ช่วยสร้างศรัทธาให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยครั้งนี้ ผ่าน
พันอุปสรรคมาได้ในที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตงานวิจัย.....	5
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
นิยามศัพท์.....	8
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 หลักการทางศาสนาพุทธ.....	12
2.1.1 ประวัติพุทธศาสนา.....	12
2.1.2 หลักการสำคัญของพุทธศาสนา.....	12
2.1.3 ลักษณะเด่นของพุทธศาสนา.....	15
2.1.4 นิกาย.....	17
2.1.5 หลักธรรมและการปฏิบัติ.....	21
2.2 หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์.....	30
2.2.1 องค์ประกอบพื้นฐาน Basic Elements.....	30
2.2.2 การจัดวางพื้นฐาน Basic composition.....	39

	หน้า
2.3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
2.3.1 ศิลปะ กับ ปรัชญา ของศาสนานิกายเซน (วะปี-ชะบี)	47
2.3.2 วิทยาศาสตร์กับศาสนาพุทธ.....	48
2.3.3 ศาสนากับศิลปะ.....	49
ประเด็นสำคัญ.....	50
3. วิธีการดำเนินงานวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.1 รวบรวมข้อมูล.....	53
3.1.1 แนวความคิดหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)....	53
3.1.2 หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต.....	61
3.1.3 สรุปคัดเลือกองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต.....	84
ประเด็นสำคัญ.....	92
3.2 การสร้างเครื่องมือวิจัยและแบบสอบถาม.....	93
แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง: แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา(หินยาน)	
3.2.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อหาหลักการ และทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนา	
พุทธ(หินยาน)	93
ประเด็นสำคัญ.....	60
แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง: การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทาง	
เรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน)	
3.2.2 ประมวลผลคำตอบ จากแบบสอบถามชุดที่ 1 แล้วนำผลของหลักการ	
องค์ประกอบ และการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต มาสร้างแบบสอบถามชุด	
ที่ 2 เพื่อหาหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่	
สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนา	
พุทธ (หินยาน)	95
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง:แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา(หินยาน)	
4.1 วิเคราะห์หลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน).....	98
แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรข	
าคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน).....	107

	หน้า
4.2 วิเคราะห์หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับ หลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน).....	107
สรุปประเด็นสำคัญ.....	135
5. สรุปผลการวิจัย.....	137
5.1 ได้หลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน).....	138
5.2 ได้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน).....	138
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	142
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	142
ผลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ.....	143
6. การออกแบบ.....	144
6.1 แนวความคิดในการออกแบบ.....	144
6.2 โครงการทดลองออกแบบ.....	145
6.2.1 ปัญหา.....	145
6.2.2 กลุ่มเป้าหมาย.....	146
6.2.3 เนื้อหาที่เหมาะสม.....	146
6.3 ประเภทสื่อที่ออกแบบ.....	152
6.3.1 ตราสัญลักษณ์โครงการ.....	152
6.3.2 โปสเตอร์.....	153
6.3.3 บอร์ดนิทรรศการ.....	154
6.3.4 เว็บไซต์.....	155
6.3.5 GUI (Graphic User Interface) for iPhone.....	156
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	158
รายการอ้างอิง	159
ภาคผนวก	162
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	180

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ความแตกต่าง โมเดิร์นนิสึม วัชปี-ชะปี.....	47
3.1	แผนโครงการวิจัย (Mapping) การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน).....	52
3.2	การเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต (Literature Review).....	69
3.3	แบบสอบถามเพื่อหาหลักการ และทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)..	164
3.4	แบบสอบถามเรื่องการใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน).....	170
4.1	วิเคราะห์แบบสอบถามพุทธแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนาพุทธ (หินยาน).....	99
4.2	วิเคราะห์แบบสอบถามพุทธแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนาพุทธ (หินยาน).....	104
4.3	ค่าความถี่ คีล5.....	105
4.4	ค่าความถี่ เบญจธรรม.....	105
4.5	ค่าความถี่ กุศลกรรมบถ.....	106
4.6	ค่าความถี่ อริยสัจ4.....	106
4.7	ค่าความถี่ มรรค8.....	106
4.8	ค่าความถี่ ไตรสิกขา.....	107
4.9	ค่าความถี่ ทิศ6.....	107
4.10	วิเคราะห์การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน).....	111
4.11	ตารางสถิติ จุด (Dot).....	113
4.12	ตารางค่าความถี่ จุด (Dot)	113
4.13	ตารางสถิติ เส้น (Line)	114
4.14	ตารางค่าความถี่ เส้นที่มีอยู่จริง(Actual Line)	114
4.15	ตารางค่าความถี่ เส้นตั้ง (Vertical Line)	115

ตารางที่		หน้า
4.16	ตารางค่าความถี่ เส้นนอน (Horizontal Line).....	115
4.17	ตารางค่าความถี่ เส้นเฉียง (Diagonal Line).....	115
4.18	ตารางค่าความถี่ เส้นโค้ง (Curved Line).....	116
4.19	ตารางค่าความถี่ เส้นประ (Broken Line).....	116
4.20	ตารางค่าความถี่ เส้นซิกแซก(Zigzag Line).....	116
4.21	ตารางสถิติ รูปทรง (Forms).....	117
4.22	ตารางค่าความถี่ ธรรมชาติ (Natural Form).....	117
4.23	ตารางค่าความถี่ รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form).....	118
4.24	ตารางสถิติ พื้นผิว (Texture).....	118
4.25	ตารางค่าความถี่ ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา(Visual Texture).....	119
4.26	ตารางค่าความถี่ การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting).....	119
4.27	ตารางค่าความถี่ การพิมพ์ ลอก ถู (Printing, Transferring, Rubbing).....	120
4.28	ตารางค่าความถี่ การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring).....	120
4.29	ตารางค่าความถี่ การแต้มสี ย้อม(Staining, Dyeing).....	120
4.30	ตารางค่าความถี่ การรมควัน เผา (Smoking, Burning).....	121
4.31	ตารางค่าความถี่ การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping).....	121
4.32	ตารางค่าความถี่ วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes).....	121
4.33	ตารางค่าความถี่ ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ.....	122
4.34	ตารางค่าความถี่ ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น.....	122
4.35	ตารางสถิติ สี (Color).....	122
4.36	ตารางค่าความถี่ สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme).....	123
4.37	ตารางค่าความถี่ คู่สี (Complementary color scheme).....	123
4.38	ตารางค่าความถี่ สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน (Split-Complementary color).....	124
4.39	ตารางค่าความถี่ สีที่คล้ายคลึงกัน (Analogous color scheme).....	124
4.40	ตารางค่าความถี่ สีขั้นที่สอง (Triadic color scheme).....	124
4.41	ตารางสถิติ สมดุล (Balance).....	125
4.42	ตารางค่าความถี่ ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical).....	125
4.43	ตารางค่าความถี่ ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical).....	126

ตารางที่	หน้า
4.44	ตารางค่าความถี่ ความสมดุลงที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry)..... 126
4.45	ตารางสถิติ จังหวะ (Rhythm)..... 126
4.46	ตารางค่าความถี่ การซ้ำ (Repetition)..... 127
4.47	ตารางค่าความถี่ การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression)..... 127
4.48	ตารางค่าความถี่ การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation)..... 128
4.49	ตารางสถิติ สัดส่วน (Proportion)..... 128
4.50	ตารางค่าความถี่ สัดส่วนขนาดรูปทรง..... 129
4.51	ตารางค่าความถี่ สัดส่วนขนาดที่แตกต่างกัน..... 129
4.52	ตารางสถิติ ที่ว่าง (Space)..... 129
4.53	ตารางค่าความถี่ บริเวณว่างบวก บริเวณว่างที่เป็นรูปทรง (Positive space).. 130
4.54	ตารางค่าความถี่ บริเวณว่างลบ บริเวณว่างที่เป็นพื้น (Negative space)..... 130
4.55	ตารางค่าความถี่ บริเวณที่ว่าง 2 มิติ (Two-dimensional space)..... 131
4.56	ตารางค่าความถี่ บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space)..... 131
4.57	ตารางสถิติ ต่างต่าง (Contrast)..... 131
4.58	ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่รูปร่าง(Contrast of Shape)..... 132
4.59	ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size)..... 132
4.60	ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่สี (Contrast of Color)..... 133
4.61	ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture)..... 133
4.62	ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction)..... 133
4.63	ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position)..... 134
4.64	ตารางค่าความถี่ การตัดกันของที่ว่าง (Contrast of Space)..... 134
4.65	ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity)..... 134
5.1	องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (นินยาน)..... 138
5.2	เปรียบเทียบระหว่างองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตกับหลักไตรสิกขา..... 141

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
2.1	การแพร่กระจายของพุทธศาสนาเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์เข้าสู่เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ.....	17
2.2	พระไภษัชยคุรุพุทธเจ้าและพุทธเกษตรในคติมหายาน.....	19
2.3	พระพุทธรูปนิกายหินยาน และ พระพุทธรูปนิกายมหายาน.....	21
2.4	จุด (point).....	30
2.5	เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line).....	31
2.6	เส้นตรง (Vertical Line).....	31
2.7	เส้นนอน (Horizontal Line).....	31
2.8	เส้นเฉียง (Diagonal Line).....	32
2.9	เส้นโค้ง (Curved Line).....	32
2.10	เส้นประ (Broken Line).....	32
2.11	เส้นซิกแซก (Zigzag Line).....	32
2.12	รูปร่างที่เป็นตัวแทน.....	32
2.13	รูปร่างที่เป็นธรรมชาติ.....	33
2.14	รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น.....	33
2.15	รูปร่างที่เป็นคำพูด.....	33
2.16	รูปร่างที่เป็นนามธรรม.....	34
2.17	รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form).....	34
2.18	รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form).....	34
2.19	การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting).....	35
2.20	การพิมพ์ ลอก ฎ (Printing, Transferring, Rubbing).....	35
2.21	การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring).....	35
2.22	การแต้มสี ย้อม (Staining, Dyeing).....	35

รูปที่		หน้า
2.23	การรมควัน เผา (Smoking, Burning).....	35
2.24	การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping).....	35
2.25	วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes).....	36
2.26	ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ.....	36
2.27	ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น.....	36
2.28	สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme).....	37
2.29	คู่สี (Complementary color scheme).....	37
2.30	สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน (Split-Complementary color scheme).....	38
2.31	สีที่คล้ายคลึงกัน (Analogous color scheme).....	38
2.32	สีที่กระจายไปห่างกันเท่าๆกันในวงล้อสี (Triadic color scheme).....	39
2.33	ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical).....	39
2.34	ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical).....	39
2.35	ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical).....	40
2.36	ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical).....	40
2.37	ความสมดุลที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry).....	40
2.38	การซ้ำ (Repetition).....	41
2.39	การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression).....	41
2.40	การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation).....	42
2.41	สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก.....	42
2.42	สัดส่วนขนาดรูปทรงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน.....	42
2.43	สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก.....	43
2.44	สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก.....	43
2.45	พื้นที่ว่างในทางบวก (Positive space).....	44
2.46	บริเวณว่างลบ (Negative space).....	44
2.47	บริเวณที่ว่าง 2 มิติ (Two-dimensional space).....	45

รูปที่		หน้า
2.48	บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space).....	45
2.49	การตัดกันที่รูปร่าง (Contrast of Shape).....	45
2.50	การตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size).....	45
2.51	การตัดกันที่สี (Contrast of Color).....	46
2.52	การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture).....	46
2.53	การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction).....	46
2.54	การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position).....	46
2.55	การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position).....	46
2.56	การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity).....	46
6.1	การยื่นกำหนด.....	148
6.2	การเดินจงกรม.....	149
6.3	วิธีกลับเดินจงกรม 2 ระยะ.....	150
6.4	วิธีการนั่งกำหนด.....	151
6.5	ตราสัญลักษณ์โครงการ.....	152
6.6	โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธีนอน”.....	152
6.7	โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธีนั่ง”.....	152
6.8	โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธียืน”.....	153
6.9	โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธีเดิน”.....	153
6.10	โปสเตอร์ รวมการปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น.....	153
6.11	บอร์ดนิทรรศการด้านที่1 เรื่องประวัติความเป็นมาในการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานในประเทศไทย.....	154
6.12	บอร์ดนิทรรศการด้านที่2 เรื่องวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น.....	154
6.13	หน้าหลัก เว็บไซต์ www.see2true.com	155
6.14	หน้าข้อมูลออกแบบหน้าเว็บเพจเป็นแนวนอน เว็บไซต์ www.see2true.com	156

รูปที่		หน้า
6.15	วิปัสสนา GUI (Graphic User Interface) for iPhone.....	157

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พุทธศาสนาเป็นหนึ่งในศาสนาสำคัญของโลกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เห็นได้จากองค์การสหประชาชาติให้ความสำคัญประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็นวันหยุดทำการขององค์การสหประชาชาติวันหนึ่ง กล่าวเฉพาะในประเทศไทย พุทธศาสนามีความสำคัญในการสร้างชาติไทยและอยู่คู่กับคนไทยมาเป็นเวลาหลายร้อยปีจนเป็นรากฐานของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบไทยเป็นศาสนาประจำชาติไทยโดยพฤตินัย ตลอดจนมีอิทธิพลต่อวิถีคิดของคนไทย ปัจจุบัน ประเทศไทยมีผู้นับถือพุทธศาสนามากกว่าร้อยละเก้าสิบของประชากร แต่พุทธศาสนิกชนชาวไทยส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความรู้จริงในหลักพุทธธรรมและสภาวะการณของพุทธศาสนาในสังคมเพราะในขณะที่สังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปสู่สังคมทุนนิยมเต็มตัว สภาพแวดล้อมทางสังคมเต็มไปด้วยการแข่งขัน คนในสังคมมีวิถีชีวิตที่เร่งรีบและรับเอาวัฒนธรรมบริโภคนิยม ให้ความสำคัญกับมูลค่ามากกว่าคุณค่า ในกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำเป็นที่บุคลากรทางศาสนาต้องปรับตัวเรียนรู้และพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ แต่บุคลากรทางพุทธศาสนายังขาดการบูรณาการองค์ความรู้ในหลักพุทธธรรม รวมถึงการพัฒนากระบวนการเผยแผ่พุทธศาสนาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ขาดอุดมการณ์ วิสัยทัศน์และ กระบวนการคิดในการประยุกต์หลักพุทธธรรมมาใช้แก้ปัญหาสังคม

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) นักฟิสิกส์ ชาวเยอรมัน ผู้เสนอทฤษฎีสัมพันธภาพ กล่าวถึงพระพุทธศาสนาว่าก่อนเสียชีวิต มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ได้ตีพิมพ์งานเขียนชิ้นหนึ่งของเขาชื่อเรื่อง "The Human Side" ซึ่งนักฟิสิกส์ผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลผู้นี้ ได้กล่าวทิ้งท้ายให้เป็นปริศนาแห่งโลกอนาคตว่า The religion of the future will be a cosmic religion. It should transcend personal God and avoid dogma and theology. Covering both the natural and the spiritual, it should be based on a religious sense arising from the experience of all things natural and spiritual as a meaningful unity. Buddhism answers this description. If there is any religion that could cope with modern scientific needs it would be Buddhism. "ศาสนาในอนาคต จะต้องเป็นศาสนาสากล ศาสนานั้นควรอยู่เหนือพระเจ้าที่มีตัวตน และควรจะเว้นคำสอนแบบลัทธิธันต์ (คือเป็นแบบสำเร็จรูปที่ให้เชื่อตามเพียงอย่างเดียว) และแบบเทววิทยา(คือพึ่งเทวดาเป็นหลักใหญ่) ศาสนานั้นเมื่อครอบคลุมทั้งธรรมชาติและจิตใจ จึงควรมีรากฐานอยู่บนสามัญสำนึกทางศาสนาที่เกิดขึ้นจาประสบการณ์ต่อสิ่งทั้งปวง คือ

ทั้งธรรมชาติและจิตใจอย่างเป็นหน่วยรวมที่มีความหมาย พระพุทธศาสนาตอบข้อกำหนดนี้ได้ ถ้าจะมีศาสนาใดที่รับมือได้กับความต้องการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ปัจจุบัน ศาสนานั้นก็ควรเป็นพระพุทธศาสนา"

คำพูดของไอส์ไตน์นั้นมีความนัยที่สำคัญซ่อนอยู่และรอคอยการค้นพบ และทฤษฎีเอกภาพหรือทฤษฎีสรรพสิ่งที่ต้องการค้นหานั้น ที่จริงพระพุทธเจ้าได้ตอบให้เบ็ดเสร็จก่อนหน้านั้น 2500 ปี (http://www.dra.go.th/dra_new/religion_buddha/webboarddetail.asp?id=148)

ในทางพุทธศาสนามีการกล่าวถึง เรื่องรูป ร่างกาย ที่เกิดจากธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ เปรียบเทียบในแง่วิทยาศาสตร์ก็จะแยกเป็น คาร์บอน ออกซิเจน ไฮโดรเจน (พุทธทาสภิกขุ, 2549:75) สิ่งนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าในทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ก็น่าจะมีความเกี่ยวเนื่องกันได้

นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มรังสรรค์ศิลปะ สังคมและศาสนาคือสิ่งหนึ่งที่คำชิววิวัฒนาการของศิลปะมาโดยตลอด กระทั่งทุกวันนี้ศาสนาก็ยังเป็นแหล่งที่มาของผลงานชั้นดีหลายชิ้นจะเห็นได้ในประวัติศาสตร์ศิลปะในยุคกลาง หลังจากการล่มสลายของจักรวรรดิโรมันเป็นผลให้เกิดการแตกแยกของโลกตะวันตก หลังจากที่มีการแบ่งแยกจักรวรรดิในปี ค.ศ.295 โลกตะวันออกซึ่งมี ไบเซนติอุม เป็นเมืองหลวง เจริญรุ่งเรืองกลายเป็นอารยธรรมไบเซนติล ช่วงเวลาหนึ่งพันปีของยุคกลางซึ่งอยู่ระหว่างช่วงที่โรมันล่มสลายในศตวรรษที่ 5 ไปจนถึง เรอเนซองส์ในศตวรรษที่ 15 เมืองใหญ่ๆ ของจักรวรรดิโรมันทางซีกตะวันตกล่มสลายจนกลายเป็นหมู่บ้านเล็กๆ นักปกครองทั้งหลายที่เข้าไปอยู่ในพื้นที่ชนเมือง แผ่นดินไร้รัฐบาลและกฎหมาย บรรดาวิชาชีพและการค้าตกต่ำหรืออาจเรียกได้ว่าไม่มีเลย เพราะการเดินทางไปมาเต็มไปด้วยอันตราย ภาษาและขนบธรรมเนียมท้องถิ่น ตลอดจนการแบ่งแยกยุโรปตามเขตภูมิศาสตร์เริ่มก่อตั้งในพื้นที่ที่ห่างไกล ในช่วงที่ประชาชนโดยทั่วไป ส่วนใหญ่อ่าน-เขียนหนังสือไม่ได้ อีกทั้งยังมีความยากจนและเชื่อในไสยศาสตร์ มีการจัดตั้งสังคมศักดิ์ดินาขึ้นโดยพวกขุนนางที่เป็นเจ้าของที่ดินให้ตัวเองมีอำนาจเบ็ดเสร็จเหนือชาวนาผู้ไถหว่านผืนดิน แต่หลายร้อยปีภายหลังการล่มสลายของโรม อิทธิพลระหว่างพวกคนเถื่อนกับพวกโรมันทำให้เกิดศัพท์ทางการออกแบบในงานศิลปะและหัตถกรรม แม้จะเรียกยุคกลางว่า "ยุคมืด" (The Dark Ages) แต่ไม่มีอะไรมืดในงานหัตถกรรม ซึ่งรวมไปถึงการทำหนังสือด้วย

ความรู้และการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกคลาสสิกสูญหายไปจนเกือบหมดสิ้น ความเชื่อของคริสต์เตียนที่มีต่อคำสอนทางศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์ กลายเป็นพลังตัวเดียวในการเก็บรักษาหนังสือสถานที่สำคัญทางศาสนาของชาวคริสต์เตียนกลายเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม การศึกษาและกิจกรรมทางปัญญา การเก็บรักษาความรู้ รวมไปถึงการทำเอกสารคัดลายมือ (Illuminated manuscript) ซึ่งความหมายตัวอักษรหมายถึงการเขียนหนังสือแล้วประดับด้วยเงินหรือทอง

อย่างไรก็ตาม คำนี้ได้กลายมามีความหมายถึงหนังสือที่เขียนด้วยลายมือ มีลายประดับ ภาพประกอบ และผลิตในช่วงยุคกลาง (ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ , 2520 : 5)

แถลงการณ์หนึ่ง เขียนในปี 1964 โดยนักออกแบบ Graphic design ชื่อนำในช่วง นั้น ได้กำหนดรูปแบบของประเด็นทางด้านจริยธรรมที่นักออกแบบจะได้เผชิญ มันเป็นความ พยายามที่จะพูดต่อต้าน วัฒนธรรมบริโภคนิยม ซึ่งห่วงแต่เรื่องชื้อขาย สิ่งของ แถลงการณ์นี้ได้ พยายามที่จะเน้นถึงมิติต่อทฤษฎีgraphic design และปรับปรุงต่อมา และพิมพ์ขึ้นใหม่ในปี 2000 โดย นักออกแบบ 33 คน และนิตยสาร 10 ฉบับ ฉบับปัจจุบันนี้ได้เขียนขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะให้ภาษาทันสมัยขึ้น และ เหมาะสำหรับนักออกแบบปัจจุบัน แถลงการณ์มีดังนี้

นักออกแบบยุคดึกดำบรรพ์ของพวกเราที่จะขายขนมสุนัข กาแฟ ที่ออกแบบโดยนัก ออกแบบ เจลใส่ผม บุหรี่ ครีมทาผิว และเปียร์อย่างเบา งานโฆษณาเหล่านี้ ได้ช่วยจ่าย ค่าใช้จ่ายต่างๆ แต่นักออกแบบส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนให้มันเป็นที่ที่นักออกแบบทำ เวลาและ พลังงานของอาชีพ ถูกใช้ไปตามความต้องการของผู้ผลิต สำหรับสิ่งซึ่งไม่สำคัญต่อการดำรงชีวิต บริโภคนิยม ถูกดำเนินไปอย่างไม่มีการแข่งขัน มันต้องถูกทำลายโดย การนำเสนอมุมมองอื่นๆ ผ่านภาษาที่มองเห็น และ แหล่งที่มาของการออกแบบ

คำแถลงการณ์นี้ ฉันรู้สึกว่ามันสำคัญในปัจจุบัน มากกว่าแต่ก่อนนี้ นักออกแบบ หลายคนรู้สึกอึดอัดกับการมองการออกแบบ นักออกแบบซึ่งเห็นแถลงการณ์นี้เชื่อว่าภารกิจรวม อื่นที่มีคุณค่ากว่าทักษะในการแก้ไขปัญหา พวกเราท้อมันไปด้วยความคิดที่เราต้องการสิ่งต่างๆ นักโฆษณาต้องการให้เราเชื่อว่าถ้าเราไม่มีของที่รุ่นใหม่ที่สุดและสิ่งที่ดีที่สุด เราก็จะเข้ากลุ่มไม่ได้ โชคดีไม่ดีที่สิ่งใหม่ที่สุด ดีที่สุดที่เขาขายพวกเราเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นอย่างยิ่ง ทำไมถ้าเราไม่มีสินค้า รุ่นใหม่เหล่านี้ เราจะไม่สามารถจัดการชีวิตของเราได้ สิ่งนี้คือจุดอ่อนของ Graphic design มัน มาถึงจุดที่ว่าเพราะว่านักออกแบบต้องใช้จ่าย เราทำงานที่ต้องขายสิ่งเหล่านี้ เพื่อเลี้ยงดู ครอบครัว ฉันเห็นด้วยกับสิ่งที่แถลงการณ์กล่าวว่า เราต้องตระหนักว่าเงินไม่ใช่สิ่งที่มีคุณค่า พอที่จะทำงานเพื่อมัน ฉันพอใจกับความคิดที่ว่าเป็นนักออกแบบและไม่ได้ทำรายได้สูง ตราบใด ที่ฉันยังมีความสุข กับสิ่งที่ฉันจะช่วยสังคมผ่านทางโฆษณาและการออกแบบที่ฉันสร้างขึ้นมา ฉัน ก็พอใจ ก้าวเล็กๆซึ่งฉันต้องนำไปสู่การกลับกันของ มุมมองเกี่ยวกับตัวเองซึ่งบรรษัทได้ผลักดัน รูปแบบของภาพพจน์ตัวเอง ฉันมีความสามารถด้าน Graphic design และฉันต้องมีหน้าที่ที่จะ แบ่งปันความสามารถกับทุกคนซึ่งจะได้ประโยชน์จากงานของฉัน ฉันต้องใช้ Graphic Design เพื่อช่วยให้คนเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิญญาณ และ ความงามเลิศ ฉันต้องใช้ชีวิตในลักษณะที่เป็น ตัวอย่างแพร่กระจายไป ถ้าฉันยังเป็นของจริงอยู่คนอื่นๆอาจจะมองเห็นทุกๆความคิด การกระทำ

และความรู้สึกที่ฉันมี ถ้าฉันยังคงเป็นของแท้ในวิธีต่างๆ ฉันก็จะเสียความเชื่อถือในฐานะ ศิลปิน และนักออกแบบฉันต้องเน้นความคิดของฉันเกี่ยวกับเรื่องบรรยากาศของ จิตวิญญาณ และ ความงามเลิศในผลงานของฉัน เพราะว่าฉันได้ทำสำเร็จแล้วในการที่จะ วาดภาพ รุ่นจิตวิญญาณ ในงานออกแบบของฉัน แต่ฉันก็ยังสามารรถ เปลี่ยนบรรยากาศทางจิตวิญญาณของผู้ชมโดยกระตุ้นอารมณ์ที่รุนแรง ซึ่งเราถูกขังในวิญญาณของคน ฉันมีความจำเป็นทางจริยธรรมที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะ ซึ่งก็คือพระเจ้าเรียกฉันมาทำ

ข้อสรุป ศิลปะคือแหล่งหนึ่งในการเติมเต็มจิตวิญญาณของฉัน เมื่องานศิลปะชิ้นหนึ่ง ในรูปแบบไหนก็ตาม ถูกสร้างสรรค์ขึ้นโดยความตั้งใจที่จะเติมเต็มวิญญาณของศิลปินและผู้ชม หรือถูกมองว่าเป็นวิธีเติมเต็มทางจิตวิญญาณ มันถูกพิจารณาว่าเป็นงานศิลปะทางจิตวิญญาณ เพื่อที่จะเข้าใจถึงความงามเลิศ ต้องยอมรับว่ามีบางสิ่ง พระเจ้า หรือธรรมชาติ ซึ่งกำหนด และ เหนือกว่า วัฒนธรรมมนุษย์ และ ความหมายของการเป็นมนุษย์ สำหรับฉัน การกระทำ และ กระบวนการ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ มันเป็นจิตวิญญาณมากๆ และนำไปสู่สภาวะที่เหนือกว่าของจิตใจซึ่งฉันจะเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า ฉันไม่ได้เพียงแค่ประสบกับความงามเลิศ ฉันยังหวังว่าผู้ชมทั้งหลายจะประสบกับมันด้วย ในฐานะที่เป็นศิลปิน ฉันรู้ว่าจะต้องขายงานออกแบบด้วย ฉันรู้สึกว่า การใช้การออกแบบสไตล์ Minimalist เป็นวิธีที่ดีที่สุด ที่จะประสบความสำเร็จในการออกแบบที่ขายได้ และ นำตลาดไปสู่สภาวะที่เหนือกว่าซึ่งงามเลิศ (Jeremy Britten, 2006)

และที่เห็นได้ชัดเจนนับงานออกแบบของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์สูงมาก บ้างก็เรียกว่าสไตล์ “เซน” “zen” หรือ “มินิมอลลิสต์” “minimalist” เป็นงานออกแบบที่เรียบง่ายลงตัว และลึกซึ้งมากแฝงไปด้วยปรัชญาที่มาจาก พุทธศาสนิกายเซน จนเกิดชื่อเรียกสำหรับศิลปิน นักออกแบบ นักกวี และปรัชญา ว่า “วะบิ-ชะบิ” และ วะบิ-ชะบิ ที่เป็นหนังสือสำหรับศิลปิน นักออกแบบ นักกวี และปรัชญา ได้มีการเปรียบเทียบหลัก วะบิ-ชะบิ กับ โมเดิร์นนิสึม ให้เห็นความแตกต่างของหลักความคิด แต่มีความคล้ายหรือเหมือนกันในงานออกแบบ ที่มีความเรียบง่ายและมีความลงตัวในตัวเอง เปรียบเสมือน โมเดิร์นนิสึมตะวันตก และ โมเดิร์นนิสึมตะวันออก นั่นเอง (กรินทร์ กลิ่นขจร, 2546)

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยมองเห็นความเป็นไปได้ที่จะศึกษาและค้นคว้าเรื่องการใช้อองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน) เพื่อที่จะได้มีงานออกแบบที่แสดงเอกลักษณ์ทางพุทธศาสนา(หินยาน) อย่างเหมาะสม และเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานในวงการออกแบบต่อไป

ปัญหาการวิจัย

ศึกษาและเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต กับ หลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ(หินยาน) เพื่อที่จะได้หลักการองค์ประกอบทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ(หินยาน)

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต กับหลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
3. เพื่อที่จะได้หลักการองค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ(หินยาน)

สมมติฐานการวิจัย

การใช้หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่สอดคล้องกับ แนวความคิดหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ(หินยาน) สามารถทำให้เกิดผลงานทางเรขาคณิตที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ(หินยาน) ได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นศึกษาแนวความคิดหลักการและ ทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ(หินยาน)

- 1.1 ประวัติการเกิดของศาสนาพุทธ (หินยาน)
- 1.2 หลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษามุ่งเน้นการใช้หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานศิลป์ ที่สอดคล้องกับแนวความคิดหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) ได้แก่

2.1 องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements)

2.1.1 จุด (Points)

2.1.2 เส้น (Line)

2.1.3 รูปทรง (Form)

2.1.4 พื้นผิว (Texture)

2.1.5 สี (Color)

2.2 การจัดวางพื้นฐาน (Basic composition)

2.2.1 สมดุล Balance

2.2.2 จังหวะ Rhythm

2.2.3 สัดส่วน Proportion

2.2.4 ที่ว่าง Space

2.2.5 แตกต่าง Contrast

3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูล

1.1 แนวความคิดหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

1.2 หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสร้างเครื่องมือวิจัยและแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง : แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน)

2.1 เกณฑ์การคัดเลือกหลักการทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อหาหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ

(หินยาน)

แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน)

2.3 เกณฑ์การคัดเลือกหลักการองค์ประกอบ และการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

2.4 ประมวลผลคำตอบ จากแบบสอบถามชุดที่ 1 แล้วนำผลของหลักการองค์ประกอบ และการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต มาสร้างแบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อหาหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์หลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

3.2 วิเคราะห์รูปแบบเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

3.3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทาง
 เรขศิลป์ที่สอดคล้องกับ หลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ
 (หินยาน)

4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5. สรุปผลงานวิจัยและนำผลของการวิจัยออกแบบงานกราฟฟิก แล้วรวบรวมเป็น
 รูปเล่ม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
2. ได้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์
3. ได้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนา
 พุทธ (หินยาน) ได้อย่างเหมาะสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์

<p>เลขศิลป์</p>	<p>"เลขศิลป์" เป็นการใช้คำที่ถูกต้อง ๓.การประสมของคำ ศิลป, ศิลป์ ๑, ศิลปะ [สินละปะ, ลิน, สินละปะ] น. ฝีมือ, ฝีมือทางการช่าง, การทำให้ วิจิตรพิศดาร, เช่น เขาทำดอกไม้ประดิษฐ์ประดอยอย่างมีศิลปะ ผู้หญิงสมัยนี้มีศิลปะในการแต่งตัว รูปสลักวีนัสเป็นรูปศิลป์; การแสดงออกซึ่งอารมณ์ สะเทือนใจให้ประจักษ์ด้วยสื่อต่าง ๆ อย่างเสียง เส้น สี ผิว รูปทรง เป็นต้น เช่น ศิลปะการดนตรี ศิลปะ การวาดภาพ ศิลปะ การละคร วิจิตรศิลป์. (ส. ศิลปะ; ป. ศิลป์ ว่ามีฝีมืออย่างยอดเยี่ยม).</p> <p>จากความหมายสรุปได้ว่า เลข , เลขา , เลข + ศิลป์ = เลขศิลป์ , เลขศิลป์</p> <p>เหตุผล ๓ ข้อที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่าการใช้คำภาษาไทยที่มาแทนคำว่า graphic design สามารถใช้ได้ทั้ง "การออกแบบเลขศิลป์" และ "การออกแบบเลขศิลป์"</p> <p>* graphic = เลขศิลป์ , เลขศิลป์</p> <p>graphic design = การออกแบบเลขศิลป์ หรือการออกแบบเลขศิลป์</p>
<p>พุทธ</p>	<p>ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน</p>
<p>ศาสนาพุทธ</p>	<p>ศาสนาของผู้รู้</p>
<p>องค์ประกอบของศาสนาพุทธ</p>	<p>คือ พระรัตนตรัย หมายถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ศาสนาพุทธ</p>
<p>(หินยาน)</p>	<p>หินยาน คำว่า "หินยาน" เป็นคำที่ฝ่ายมหายานตั้งให้ แปลว่า "ยานเล็ก" เป็นลัทธิของภิกษุฝ่ายใต้ ที่สอนให้พระสงฆ์ปฏิบัติ</p>

เพื่อดับกิเลส ของตนเองก่อน และห้ามเปลี่ยนแปลงแก้ไขพระวินัยอย่างเด็ดขาด นิกายนี้มีผู้นับถือมากในประเทศศรีลังกา ไทย พม่า ลาว และกัมพูชา

ศาสนาพุทธ(มหายาน)

มหายาน "มหายาน" แปลว่า "ยานใหญ่" เป็นลัทธิของภิกษุฝ่ายเหนือของอินเดีย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มหาชน เลื่อมใสเสียก่อนแล้วจึงสอนให้ ระวังดับกิเลส ทั้งยังได้แก้ไขคำสอนในพระพุทธศาสนาให้ผันแปร ไปตามลำดับ ลัทธินี้ได้ เข้าไปเจริญรุ่งเรืองอยู่ใน ทิเบต จีน เกาหลี ญี่ปุ่น และ เวียดนาม เป็นต้น

วิสาขบูชา

ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เป็นวันที่พระพุทธองค์ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ตรงกันในวันเดียวกันนี้ เพื่อเป็นเครื่องรำลึกถึง พระพุทธองค์ ชาวพุทธได้ถือเป็นวันบูชาพิเศษ จึงนิยมทำบุญ ตักบาตรในตอนเช้า ฟังเทศน์ ถือนิคม 8 และเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ 3 รอบ

สิทธันต์

คือเป็นแบบสำเร็จรูปที่ให้เชื่อตามเพียงอย่างเดียว

เทววิทยา

คือฟังเทวดาเป็นหลักใหญ่

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากหัวข้อวิจัย เรื่อง การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน) ผู้วิจัยได้แบ่งการค้นคว้าข้อมูลเป็น 3 หมวด ซึ่งทั้ง 3 หมวด ได้ค้นคว้าจากหนังสือ เว็บไซต์และ การสัมภาษณ์ ได้แก่

2.1 หลักการทางศาสนาพุทธ

- 2.1.1 ประวัติพุทธศาสนา
- 2.1.2 หลักการสำคัญของพุทธศาสนา
- 2.1.3 ลักษณะเด่นของพุทธศาสนา
 - 2.1.3.1 ศาสนาแห่งเหตุผล
 - 2.1.3.2 ศาสนาแห่งอิสระ เสรีภาพ
 - 2.1.3.3 ศาสนาอเทวนิยม
 - 2.1.3.4 ศาสนาแห่งสันติภาพ
- 2.1.4 นิกาย
 - 2.1.4.1 นิกายหินยาน (เถรวาท)
 - 2.1.4.2 นิกายมหายาน (อวัชรยาน)
- 2.1.5 หลักธรรมและการปฏิบัติ
 - 2.1.5.1 ศีล
 - 2.1.5.2 กุศลกรรมบถ
 - 2.1.5.3 เบญจธรรม
 - 2.1.5.4 ไตรสิกขา
 - 2.1.5.5 มรรค
 - 2.1.5.6 อริยสัจ 4
 - 2.1.5.7 ทิศ 6
 - 2.1.5.8 สมณะ
 - 2.1.5.9 วิปัสสนา
 - 2.1.5.10 บทสวดมนต์และพระคาถา

2.2. หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์

2.2.1 องค์ประกอบพื้นฐาน Basic Elements

2.2.1.1 จุด (Point)

2.2.1.2 เส้น (Lines)

2.2.1.3 รูปทรง (Forms)

2.2.1.4 พื้นผิว (Texture)

2.2.1.5 สี (Colors)

2.2.2 การจัดวางพื้นฐาน Basic composition

2.2.2.1 สมดุล (Balance)

2.2.2.2 จังหวะ (Rhythm)

2.2.2.3 สัดส่วน (Proportion)

2.2.2.4 ที่ว่าง (Space)

2.2.2.5 แดกต่าง (Contrast)

2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 ศิลปะ กับ ปรัชญา ของศาสนานิกายเซน (วะบิ-ชะบิ)

2.3.2 วิทยาศาสตร์กับศาสนาพุทธ

2.3.3 ศาสนากับศิลปะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(จาก วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี <http://th.wikipedia.org>)

2.1. หลักการทางศาสนาพุทธ

2.1.1 ประวัติพุทธศาสนา

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประเภท อเทวนิยม และเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากศาสนาหนึ่งของโลก รองจาก ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และ ศาสนาฮินดู ประวัติความเป็นมาของศาสนาพุทธเริ่มตั้งแต่สมัยพุทธกาล ผู้ประกาศศาสนาและเป็นศาสดาของศาสนาพุทธคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรัสรู้เมื่อวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนวิสาขะหรือเดือน 6 ณ ได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม แคว้นมคธ ประเทศอินเดีย 45 ปี ก่อนพุทธศักราช ปัจจุบันสถานที่นี้เรียกว่า พุทธคยา อยู่ห่างจากเมือง คยา ประมาณ 11 กิโลเมตร ประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาหลังจากการประกาศศาสนา เริ่มจากการแพร่หลายไปทั่วอินเดีย หลังพุทธปรินิพพาน 100 ปี จึงแตกเป็นนิกายย่อย โดยนิกายที่สำคัญคือ เถรวาทและมหายาน

นิกายมหายานได้แพร่หลายไปทั่วเอเชียกลาง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออก เมื่อศาสนาพุทธในอินเดียเสื่อมลง พุทธศาสนามหายานในเอเชียกลางและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เสื่อมตามไปด้วย ยังคงเหลือในจีน ทิเบต ญี่ปุ่น เวียดนาม ส่วนนิกายเถรวาทได้เฟื่องฟูขึ้นอีกครั้งในศรีลังกา และแพร่หลายไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พุทธศาสนาได้แพร่หลายไปยังโลกตะวันตกตั้งแต่ครั้งโบราณ แต่ชาวตะวันตกหันมาสนใจพุทธศาสนามากขึ้นในยุคจักรวรรดินิยมและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

2.1.2 หลักการสำคัญของพุทธศาสนา

ความกตัญญูกตเวที คือการรู้จักบุญคุณและตอบแทน อันเป็น สัญลักษณ์ ของคนดี พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนและสังคมดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ คือ เมตตา (ความปรารถนาอยากให้ผู้อื่นมีความสุข) กรุณา (ความปรารถนาอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์) มุทิตา (ความยินดีที่ผู้อื่นประสบความสุขในทางที่เป็นกุศล หรือประกอบเหตุแห่งสุข) อุเบกขา (การวางจิตเป็นกลาง การมีเมตตา กรุณา มุทิตา เป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าตนไม่สามารถช่วยเหลือผู้ นั้นได้ จิตตนจะเป็นทุกข์ ดังนั้น ตนจึงควรวางอุเบกขาทำวางใจให้เป็นกลาง และพิจารณาว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรมที่ได้เคยกระทำไว้ จะดีหรือชั่วก็ตาม กรรมนั้นย่อมส่งผลอย่างยุติธรรมตามที่เขาผู้นั้นได้เคยกระทำไว้อย่างแน่นอน รวมถึงการให้อภัยผู้อื่น)

หลักคำสอนสำคัญของศาสนา ได้แก่ โอวาทปาติโมกข์ คือ การไม่ทำความชั่วทั้งปวง การบำเพ็ญแต่ความดี การทำจิตให้ผ่องใส

พุทธศาสนา สอน อริยสัจ 4 หรือความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ

1. ทฤษฏีที่ทำให้เราเข้าใจปัญหาและลักษณะของปัญหา
2. สมุทยสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์
3. นิโรธความดับแห่งทุกข์ หรือ นิพพาน
4. มรรควิธีทางอันประเสริฐที่จะนำไปถึงความดับทุกข์ ซึ่งความจริงเหล่านี้เป็นสังขธรรมอันจริงแท้ของชีวิตและกฎธรรมชาติที่ตั้งอยู่โดยอาศัยเหตุปัจจัยปรุงแต่ง ดังนั้นเมื่ออธิบายคำสอนสำคัญโดยลำดับตามแนวอริยสัจ ได้แก่

4.1 ลักษณะของความทุกข์ ได้แก่ ไตรลักษณ์ พุทธศาสนาได้สอนให้เข้าใจถึงเหตุลักษณะสากลแห่งสรรพสิ่งที่เป็นไปตามกฎ ไตรลักษณ์ อันได้แก่ อนิจจัง (ความไม่เที่ยงแท้ มีอันต้องแปรปรวนไป) ทุกขัง (ความทนอยู่อย่างเดิมไม่ได้) อนัตตา (ความไม่มีแก่นสารอะไรให้ถือเอาเป็นตัวตนของเราและของใครๆ ได้อย่างแท้จริง) และได้ค้นพบว่า นอกจากการ แก่ เจ็บ และตาย เป็นทุกข์ (ซึ่งมีในหลักคำสอนของศาสนาอื่น) แล้ว ยังสอนว่า การเกิดก็นับเป็นทุกข์

4.2 เหตุแห่งทุกข์ ได้แก่ ปฏิจจสมุปบาท พุทธศาสนา สอนว่า ความทุกข์ ไม่ได้เกิดจากสิ่งใดดลบันดาล หากแต่มีรากเหง้ามาจากความไม่รู้หรือ อวิชชา ทำให้มีการปรุงแต่งของเจตสิกนามธาตุตามหลักมหาปฏิฐาน จนเกิดกระบวนการทางจิตและเชื่อมโยงกับ วิญญาณ ธาตุอันเป็นชีวิตินทรีย์และมีความเชื่อมโยงของรูปขันธ์และนามขันธ์ ทำให้เกิดอายตนะทั้ง 6 เมื่ออายตนะกระทบกับสรรพสิ่งที่มากระทบจนเกิดความสุขบ้าง ทุกข์บ้าง ไม่สุขไม่ทุกข์บ้าง ทำให้เกิดความทะยานอยาก(ตัณหา)ในสิ่งต่างๆ เมื่อประสบสิ่งไม่ชอบใจ พลัดพรากจากสิ่งที่ชอบใจปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้นก็เกิดและแสวงหาความสุข เมื่อได้สุขมาเสพก็ติดใจ อยากเสพอีกจนเกิดการสะสม นำมาซึ่งความ ตะหนี่ หวงแหน จนในที่สุดก็ออกมาปกป้องแย่งชิงจนเกิดการสร้างกรรมและยึดว่าสิ่งนั้นๆเป็นตัวกู(อหังการ)ของกู (มมังการ)ทำให้มีอุปาทาน (ความยึดมั่นถือมั่น)เมื่อมีอุปาทานว่าเป็นสิ่งนั้นเป็นสิ่งนี้ เช่น คนตาบอดแต่เกิดเมื่อมองเห็นภาพตอนโดยอมต้องอาศัยอุปาทานว่าภาพที่เห็นเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้จนสร้างภพขึ้นในใจ สสารทำให้เกิดเวลาและระยะทาง (ทฤษฎีสัมพันธภาพ) ถ้าไม่มีสสารก็ไม่มีเวลาและระยะทาง(เช่นนอกเอกภพย่อมไม่มีสถานที่ใดๆ และไม่มีเวลา)เมื่อนามธาตุ(จิตเจตสิกและเหตุผลของนามธาตุ(กฎแห่งกรรม)ที่อยู่นอกเหนือเวลาและภพแต่มาติดในเวลาและภพเพราะความยึดติดในสสารของจิตกรรมที่สร้างเป็นเหตุให้ต้องรับผลแห่งกรรม(หรือวิบากกรรม)ตามกฎแห่งกรรม ต่อเนื่องกันไป ตามหลัก ปฏิจจสมุปบาท สูการเวียนว่ายตายเกิดของจิตวิญญาณทั้งหลายนับชาติไม่ถ้วน ผ่านไประหว่าง ภูมิทั้ง 31 ภูมิ (มิติต่างๆ) ตั้งแต่เลวร้ายที่สุดไปจนถึงสุขสบายที่สุด)ในโลกธาตุที่เหมาะสมในเวลานั้นที่สมควรแก่กรรม นี้เรียกว่า สังสารวัฏ ตาม กฎแห่งกรรม กฎแห่งกรรมนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่กำหนดการเกิดภพชาติ

ความเป็นไปของแต่ละดวงจิตในสังสารวัฏจนเป็นเหตุปัจจัยให้ประพบเจอความทุกข์ความสุข
ปรารถนาหนีทุกข์ หรือแสวงหาความสุขจนสร้าง(กรรม คือการกระทำทุกอย่างทั้งทางกาย วาจา
และใจ ที่มีเจตนาสั่งการโดยจิตของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ดี (บุญ/กุศล) หรือไม่ดี (บาป/
อกุศล) หรือกลางๆ อันทำให้มีผลของการกระทำตามมา ในทางพุทธศาสนาเชื่อว่าผลของการ
กระทำจะไม่สูญหายไปไหน แต่รอเวลาที่จะให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมกับการกระทำนั้นๆ สะท้อน
กลับมาหาผู้กระทำเสมอ โดยกรรมในอดีตที่จะส่งผลสามารถบรรเทาเบาบางลงได้ถ้ามีสติปัญญา
รักษาตัวทำกรรมในปัจจุบันที่ถูกต้องเหมาะสม) กล่าวโดยย่อว่า สิ่งทั้งหลายในโลกนี้ต่างมีเหตุให้
เกิด เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นผลก็เกิดขึ้นตาม เมื่อเหตุนั้นไม่มีอีกแล้วผลก็ดับไป สำหรับการเวียนว่ายของ
จิตวิญญาณมีเหตุมาจาก "อวิชชา" คือความที่จิตไม่รู้ถึงความเป็นจริง ไปหลงผิดในสิ่งสมมุติต่างๆ
ซึ่งเป็นรากเหง้าของกิเลสทั้งหลาย เมื่อจิตยังมีอวิชชาสัตว์โลกย่อมเวียนว่ายตายเกิดไม่สิ้นสุด
จนกว่าจะทำลายที่ต้นเหตุคืออวิชชาลงได้

4.3 ความดับทุกข์ (นิโรธ) คือ นิพพาน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของ
พระพุทธศาสนา หรือ แก่นของพระพุทธศาสนา คือ นิพพาน หรือ วิราคะความหลุดพ้นจากกิเลส
ของจิต วิโมกข์พ้นไปจากการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ อนาลโย ไม่มีความอาลัย ปฏินิสัคคา
ยะการปล่อยวาง วิมุตติ การไม่ปรุงแต่ง อตัมมยตา (กิริยาอารมณ์ว่า ภูไม่เอากับมึงแล้วว้าย) เป็น
ความสุขสูงสุด เนื่องจากธรรมชาติของสัตว์โลกมีปกติทำความชั่วมากโดย บริสุทธิ์ใจในความเห็นแก่
ตัว ทำดีน้อยซึ่งไม่ บริสุทธิ์ใจซ้ำหวังผลตอบแทนจึงมีปกติรับทุกข์มากกว่าสุข ดังนั้นถ้าเป็นผู้มี
ปัญญาหรือเป็นพ่อค้าที่ฉลาดย่อมรู้ว่าขาดทุนมากกว่าได้กำไร และสุขที่ได้เป็นเพียงมายา ย่อม
ปรารถนาในพระนิพพาน เมื่อชั้นธ5 แดกสลาย เจตสิกที่ประกอบกันเป็นจิตก็แตกสลายตาม
เช่นเดียวกัน เพราะไม่มีอวิชชาเป็นเหตุปัจจัยจะประกอบกันเป็นจิต กรรมย่อมไม่อาจให้ผลได้อีก
(อโหสิกรรม)เหลือเพียงแต่คุณเมื่อมีผู้บูชาย่อมส่งผลกรรมดีให้แก่ผู้บูชาเหมือนคนตีกลอง กลองไม่
รับรู้เสียงแต่ผู้ตีได้รับอานิสงค์เสียงจากกลอง

4.4 วิธีทางดับทุกข์ คือ มัชฌิมาปฏิปทาทางออกไปจากสังสารวัฏมีทางเดียว คือ
การฝึกสติ เป็นวิธีฝึกฝนจิตเพื่อให้ถึงซึ่งความดับทุกข์ โดยการดำเนินตามเส้นทางอริยมรรคโดยยึด
ทางสายกลาง การดำเนินทางสายกลาง (ที่ไม่ใช่ทางสายกลาง คือสักแต่ว่ากลางโดยไม่มีวิธีการที่
แน่ชัด โดยทางพระพุทธศาสนากำหนดวิธีการที่ชัดเจนคือหลักมรรค ๘ เมื่อจำแนกตามลำดับ
ขั้นตอนของการบำเพ็ญเพียรฝึกฝนทางจิต คือ

4.4.1 ศีล (ฝึกกายและวาจาให้ละเว้นจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
รวมถึงการฝืนจิตใจไม่ให้ตกอยู่ในอำนาจฝ่ายต่ำ)

4.4.2 สมมติ (ฝึกความตั้งใจมั่นจนเกิดความสงบ และทำสติให้รับรู้สิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง)

4.4.3 ปัญญา (ให้จิตพิจารณาธรรมชาติจนรู้ว่าสิ่งทั้งปวงเป็นเช่นนั้นเอง (ตถตา) และทำจิตให้เป็นอิสระจากมายาของโลก)

2.1.3 ลักษณะเด่นของพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนานับเป็นศาสนาที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุง และแก้ไขสังคมอินเดียในยุคนั้น ให้ดีขึ้นจากสภาพการณ์หลายอย่าง เช่น จากการกดขี่ทางชนชั้นวรรณะของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู การเหลื่อมล้ำทางสังคมที่ชัดเจน การถือชั้นวรรณะอย่างเข้มงวด การใช้สัตว์เป็นจำนวนมากเพื่อ บวงสรวงบูชาัญญู ตลอดจนการกดขี่สตรี พุทธศาสนาจึงเสมือนน้ำทิพย์ชโลมสังคมอินเดียโบราณ ให้ชาวสะอาดมากกว่าเดิม คำสอนของพุทธศาสนาทำให้สังคมโดยทั่วไปสงบร่มเย็น

2.1.3.1 ศาสนาแห่งเหตุผล

พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งความรู้ เพราะเป็นศาสนาแห่งการตรัสรู้ของพระองค์เอง จากปัญญาของพระองค์ และธรรมที่พระองค์ตรัสรู้คือ อริยสัจ 4 ก็เป็นความจริงอย่างแท้จริง ให้เสรีภาพในการพิจารณาให้มีปัญญาเหนือศรัทธา ในขณะที่บางศาสนาสอนว่า ศาสนิกชนต้องมีศรัทธามาก่อนปัญญาเสมอ และต้องมีความภักดีต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าสูงสุด ผู้นับถือจะสงสัยในพระเจ้าไม่ได้ เป็นศาสนาแห่งการศึกษา และการแสวงหาความจริง มีความเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ เช่น ปริมาณ ปสาทรูป ปวัตติกมณัย ไม่สอนให้เชื่ออย่างง่าย ๆ อย่างไม่เห็นเหตุผล เช่น หลักกาลามสูตร

2.1.3.2 ศาสนาแห่งอิสระเสรีภาพ

พุทธศาสนาไม่มีการบังคับให้คนศรัทธา หรือเชื่อ แต่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง แต่หากจะเปรียบเทียบกับศาสนาอื่นที่มีพระเจ้า ชาวพุทธทุกคนคือพระเจ้าของตัวเอง เนื่องจากตัวเองเป็นคนกำหนดชะตาชีวิตของตัวเองว่าจะมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตหรือมีความตกต่ำในชีวิต จากการประพฤติปฏิบัติของตัวเอง ดังคำพุทธพจน์ที่ว่าตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน ซึ่งต่างกับศาสนาที่มีพระเจ้า ที่ชะตาชีวิตทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งที่พระเจ้ากำหนดมาแล้วเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ไม่ว่าจะเจอเรื่องดีหรือร้ายก็ต้องทนรับชะตากรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และทรงตรัสรู้โดยไม่มีใครสั่งสอน และไม่อ้างว่าเป็นทูตของพระเจ้า นักปราชญ์ทั้งหลายทั้งในอดีต และปัจจุบันจึงกล่าวยกย่องว่าเป็นศาสนาที่ประกาศความเป็นอิสระของมนุษย์ให้ปรากฏแก่โลกยิ่งกว่าศาสนาใดๆ ที่มีมา ทั้ง จุ่มงหมายคือวิมุตติความหลุดพ้น เป็นอิสระจากกิเลสตัณหาทั้งปวง

2.1.3.3 ศาสนาอเทวนิยม

ในทางพระพุทธศาสนาเชื่อว่าโลกนี้เกิดขึ้นเองจากกฎแห่งธรรมชาติและปฏิเสธการมีอยู่ของพระเจ้า อันมี

1. กฎแห่งสภาวะ หรือมีธาตุทั้งสี่คือ ดิน น้ำ ลม และ ไฟ ที่เปลี่ยนสถานะเป็นธาตุต่างๆกลับไปกลับมา ที่เป็นไปตามกฎไตรลักษณ์

2. กฎไตรลักษณ์

3. กฎแห่งเหตุผล เช่น ทุกข์ลักษณะทำให้สิ่งทั้งปวงหยุดนิ่งมิได้เหมือนจะต้องระเบิดอยู่ตลอดเวลา อย่างแสงอาทิตย์ต้องวิ่งมาชนโลก โลก จักรวาล กาแล็กซี่ ต้องหมุน ลมต้องพัด เปลือกโลกต้องเคลื่อน ทำให้มีกฎแห่งสมตา(ปรับสมดุล)เช่นเรานอนเฉยๆต้องขยับ หรือวิ่งมากๆต้องหยุด เช่นความร้อนยอมต้องการสลายตัวไปที่ยื่นกว่า ไฟฟ้าในเมฆพายุฝนที่มีมากทั้งมาที่พื้นโลกจนเกิดฟ้าผ่า ที่ๆเป็นสุญญากาศยอมดึงให้สิ่งที่มีอยู่เข้ามา ความทุกข์ทำให้เกิดการวิวัฒนาการของสัตว์ พืช เช่นพืชที่ปลูกถี่ๆกันยอมแย่งกันสูงเพื่อแย่งแสงอาทิตย์ในการอยู่รอด หรืออนิจจังลักษณะ(ความไม่แน่นอน)ทำให้สิ่งทั้งปวงยอมต้องเปลี่ยนแปลงสถานะเดิม อย่างธาตุดิน(ของแข็ง)เปลี่ยนเป็นธาตุน้ำ(ของเหลว)เปลี่ยนเป็นธาตุลม(แก๊ส)และเปลี่ยนเป็นธาตุไฟ(แสง ความร้อน พลังงาน)และเปลี่ยนไปไม่สิ้นสุด แม้จะเปลี่ยนแปลงแต่การเปลี่ยนแปลงก็มีขีดจำกัดทำให้เกิดกฎแห่งวัฏจักร (วัฏฏตา) โลก จักรวาล กาแล็กซี่ ย่อมหมุนเป็นวงกลม สิ่งมีชีวิตเริ่มต้นถึงที่สุดก็กลับมาตั้งต้นใหม่ ความไม่แน่นอนทำให้สัตว์ พืช ไม่เหมือน พ่อแม่ของตนได้หนีหนอยเพราะกฎแห่งเหตุผลทำให้ลูกต้องมาจากปัจจัยพ่อแม่ของตน เช่นหนูที่เขี้ยวยาวกว่าจะเอาตัวรอดในสถานที่นั้นๆได้ดีกว่า นานๆ เข้าตัวที่เขี้ยวยาวกว่าพ่อแม่ของตนรอดมากๆเข้าก็ทำให้หนูป่าในปัจจุบันเขี้ยวยาวขึ้น อนัตตลักษณะ(สิ่งทั้งปวงไม่มีตัวตนอยู่เองโดยไม่เกี่ยวเนื่องกับใครมีตัวตนเพราะอาศัยปัจจัยต่างๆประกอบกันขึ้น เช่น ต้นไม้ยอมอาศัยแสง ดิน น้ำ แร่ธาตุ ราก ใบ กิ่ง แก่น ลำต้น อากาศ ทำให้ดำรงอยู่ได้) สิ่งทั้งปวงยอมเกี่ยวเนื่อง ซึ่งกันและกันทำให้เกิดการผสมผสาน ทำให้เกิดความหลากหลายยิ่งขึ้น อย่างร่างกายของเราย่อมเกิดจากความเกี่ยวข้องกันเล็กๆน้อยๆและเพิ่มขึ้นซับซ้อนขึ้น เมื่อสิ่งต่างมีผลกระทบต่อกันในด้านต่างๆทำให้เกิดกฎแห่งหน้าที่(ชีวิตา)เช่นตัวย่อมทำงานของตัว ไม่ได้ทำงานเป็นกลุ่มเนื้อหัวใจ และถ้าธาตุทั้งสี่ไม่ทำหน้าที่ของตนร่างกายของยอมแตกสลายไปรวมกับอากาศธาตุ สรูป กฎไตรลักษณ์เป็นสิ่งที่ทำให้มีการสร้างดำรงรักษาอยู่ และทำลายไปของทุกสรรพสิ่ง ทุกข์ลักษณะทำให้สิ่งทั้งปวงอยู่นิ่งมิได้ อนิจจังลักษณะเปลี่ยนแปลงธาตุต่าง อนัตตลักษณะทำให้เกี่ยวเนื่องผสมผสานกันทำให้ซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเหตุว่าพระพุทธศาสนาไม่เชื่อในอำนาจการดลบันดาลของพระเจ้า จึงจัดอยู่ในศาสนาประเภท อเทวนิยม ในความหมายที่ว่าไม่เชื่อว่า พระเจ้าบันดาลทุกสรรพสิ่ง ไม่เชื่อว่าพระเจ้าสร้าง

โลก พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ไม่ผูกติดกับพระผู้ดลบันดาล หรือพระเจ้า ไม่ได้ผูกมัดตนเองไว้กับพระเจ้า ไม่พึ่งพาอำนาจของพระผู้เป็นเจ้า เชื่อในความสามารถของมนุษย์ว่ามีศักยภาพเพียงพอโดยไม่ต้องพึ่งอำนาจใดๆภายนอก เชื่อว่ามนุษย์เองสามารถปลดปล่อยความทุกข์ได้โดยไม่รอการดลบันดาล

2.1.3.4 ศาสนาแห่งสันติภาพ

ในกระบวนการนักคิดของโลกศาสนา พุทธศาสนาได้รับการยกย่องจากทั่วโลกว่าเป็นศาสนาแห่งสันติภาพอย่างแท้จริง เพราะไม่ปรากฏว่ามีสงครามศาสนาเกิดขึ้นในนามของพุทธศาสนา หรือเผยแพร่ศาสนาโดยการบังคับผู้อื่นให้มานับถือ สอนให้มีความรักต่อสรรพชีวิตใดๆ ไม่ใช่เพียงแค่มนุษย์รวมถึงปวงสัตว์สรรพสัตว์ที่ร่วมเกิดแก่เจ็บตายรักสุขเกลียดทุกข์เช่นเดียวกับเรา รักทั้งผู้อื่นและตัวเอง ไม่สอนให้เกลียดตัวเอง ไม่ให้ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

พระพุทธเจ้าได้ทรงเริ่มออกเผยแผ่คำสอนในภูมิภาคที่เป็นประเทศอินเดียในปัจจุบัน ตั้งแต่เมื่อ 45 ปีก่อนพุทธศักราช พระชนมายุได้ 80 ปี ก็เสด็จสู่ปรินิพพานที่เมืองกุสินารา (แคว้นกาเซีย รัฐอุตตรประเทศของอินเดีย) เมื่อวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ได้ต้นสาละ หลังจากที่พระพุทธองค์ได้ปรินิพพานแล้ว สาวกได้มีการตีความคำสอนแตกต่างหลากหลาย นิกายแยกย่อยมากมาย เพียงนิกายมหายานที่มีบทบาทโดดเด่น ส่วนกลุ่มที่อนุรักษ์คำสอนเดิมของพระพุทธองค์อย่างเคร่งครัดมีการตรวจสอบหลัก คำสอนอยู่เสมอเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อน ถูกเรียกว่า "เถรวาท"

รูปที่ 2.1 การแพร่กระจายของพุทธศาสนาเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์เข้าสู่เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ

(จาก วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี <http://th.wikipedia.org>)

2.1.4 นิกาย ทางพระพุทธศาสนา แบ่งได้ดังนี้

1.4.1 นิกายหินยาน มุ่งให้ปฏิบัติตนเพื่อเป็นพระอรหันต์หลุดพ้นจากความทุกข์
เถรวาท (อ่านว่า เถ-ระ-วาด)(ภาษาอังกฤษ: Theravada ภาษาบาลี: theravāda ภาษาสันสกฤต:

स्थविरवाद sthaviravāda) เป็นนิกายที่เก่าแก่ที่สุดในศาสนาพุทธ มีอีกชื่อหนึ่งว่า หินยาน นิกายเถรวาทเป็นนิกายหลักที่ได้รับการนับถือในประเทศศรีลังกา (ประมาณ 70% ของประชากรทั้งหมด) และประเทศในแผ่นดินเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ กัมพูชา ลาว และพม่า นิกายเถรวาทได้รับการนับถือเป็นส่วนน้อยในประเทศจีน (ฝั่งตะวันตกเฉียงใต้) เนปาล บังคลาเทศ เวียดนาม มาเลเซีย ตัวเลขผู้นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาทอยู่ที่ประมาณ 100 ล้านคน สำหรับประเทศไทยมีผู้นับถือพุทธศาสนา นิกายเถรวาทประมาณ 94% ของประชากรทั้งหมด นิกายเถรวาทได้รับการนับถือคู่กับนิกายอากิริยวาท (มหายาน) พุทธศาสนานิกายเถรวาทในประเทศไทยยังได้แบ่งเป็นนิกายย่อยอีก 2 นิกาย คือ มหานิกาย และ ธรรมยุตินิกาย

หลักคำสอนของพุทธศาสนานิกายเถรวาท

นักปราชญ์ตะวันตกส่วนมากคิดว่า หลักคำสอนทางพุทธศาสนามีความเป็นจริยธรรมมากกว่าที่จะเป็นศาสนา เพราะเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นต้องปฏิบัติเองเห็นเองและเข้าใจด้วยตนเอง คำสอนมุ่งเน้นอนัตตา แม้ว่ามีทศนะในการมองโลกโดยมีพื้นฐานอยู่บนหลักไตรลักษณ์ คือ เห็นโลกและสิ่งทั้งหลายทั้งปวงล้วนเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา(อนิจจัง) เพราะสภาพของสิ่งเหล่านี้มันอยู่ในภาวะที่ตั้งอยู่ได้ไม่นาน (ทุกขัง) ที่มันตั้งอยู่ได้ไม่นานเพราะเป็น (อนัตตา) ตัวตนที่เราคิดว่ามีอยู่นั้นแท้จริงเราไม่สามารถไปบังคับผลักดันให้เป็นไปตามใจหวัง จึงไม่มีสิ่งใดที่ตั้งอยู่อย่างคงที่ได้ นาน แม้แต่ร่างกายของเราก็ตาม ล้วนเกิดจากการประชุมของขันธ์ 5 อันได้แก่ รูป ซึ่งหมายถึงส่วนของกาย เวทนาซึ่งหมายถึงความรู้สึกที่เป็นสุขบ้างทุกข์บ้างหรือเฉย ๆ ซึ่งหมายถึงความจำได้ หมายถึง สัมผัสหมายถึงการปรุงแต่ง ดีบ้างชั่วบ้างหรือเป็นกลาง ๆ ดังเช่น สภาวะทางจิตของบุคคลที่อยู่ในฌาน วิญญาณซึ่งหมายถึงการรู้แจ้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทั้งหมดนี้คือรูปและนามที่ประกอบรวมตัวกัน เมื่อเอาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ออกไปหมดแล้ว ความเป็นตัวตนร่างกายก็ไม่มี เช่นเดียวกับรถ จะเป็นรถได้ต้องประกอบด้วยเพลลา ล้อ เกียร์ คลัช เบรก ฯลฯ เมื่อแยกสิ่งเหล่านี้ออกไปที่ละชิ้นความเป็นรถก็หมดไป ดังนั้นขันธ์ 5 เมื่อมาประชุมกันเมื่อใด วงล้อชีวิตทั้งหลายก็หมุนเวียนไปไม่รู้สิ้นสุด โลกทั้งโลกคือกายยาววาหนึ่งนิ้ว โลกมีอยู่เพื่อสัตว์โลกที่ยังติดข้องในตัณหา ถ้าหมดตัณหาได้ ดับไม่เหลือทุกข์ทั้งหลายทั้งปวงจึงเกิดขึ้นเพราะตัณหาเป็นเหตุ

2.1.4.2 นิกายมหายาน วิวัฒนาการจากนิกายมหาสังฆวาท โดยผสมผสานเข้ากับหลักคำสอนของนิกายอื่น เช่น นิกายเถรวาท "มหายาน" แปลว่า "ยานอันยิ่งใหญ่" ซึ่งหมายถึงหนทางที่จะนสรพสัตว์จำนวนมหาศาลไปสู่การบรรลุหลุดพ้นกำเนิดของมหายานนั้นเริ่มก่อเค้าตั้งแต่พระพุทธองค์ปรินิพพานได้ 100 ปี อันเป็นช่วงเวลาที่มีการสังคายนาครั้งที่ 2 ทั้งนี้เพราะภิกษุกลุ่มหนึ่งเรียกว่า "มหาสังฆิกะ" ได้แยกตนออกไปต่างหากจากกลุ่มที่พยายามอนุรักษ์ของเดิม ซึ่ง

เรียกว่า "เถรวาท" การแยกตัวของมหาสังฆิกะนี้ได้ทำให้เกิดความแตกแยกในเรื่องหลักปฏิบัติของนักบวช หลังจากนั้นมหาสังฆิกะได้แยกกลุ่มนิกายย่อยออกไปอีก 18 นิกาย เพราะมีทัศนคติ หลักธรรม และวัตรปฏิบัติที่ผิดแผกแตกต่างกัน ความแตกแยกนี้ ไม่ได้สิ้นสุดเพียงเท่านั้น หลังจากนั้นได้มีภิกษุบางรูปในนิกายทั้ง 18 นี้ ได้แยกออกมาตั้งคณะใหม่ ทำให้เกิดเป็นนิกายมหายาน

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน

นิกายมหายาน เคารพในพระธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า และเคารพในพระไตรปิฎกเช่นเดียวกับเถรวาท แต่ถือว่ายังไม่พอเนื่องจากเกิดสำนึกว่านามและรูปของพระพุทธองค์เป็นโลกุตระไม่อาจดับสูญ สิ่งที่ดับสูญไปนั้นเป็นเพียงภาพมายาพระธรรมกายซึ่งเป็นธาตุอันบริสุทธิ์ยังคงมีอยู่ต่อไป มนุษย์ทุกคนมีธาตุพุทธะร่วมกับพระพุทธเจ้า ถ้ามีกิเลสมาบดบังธาตุพุทธะก็ไม่ปรากฏศักยภาพที่จะเป็นพระโพธิสัตว์ได้เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า ถ้าได้รับการฝึกฝนชำระจิตใจจนบริสุทธิ์ คำสอนของพระโพธิสัตว์จึงมีน้ำหนักเท่ากับพระไตรปิฎก มหายานจะมีทั้งพระวินัย พระสูตร และพระอภิธรรม 250 ข้อ ไม่ได้เป็นหมวดหมู่แบบเถรวาท ลักษณะของมหายานได้เพิ่มพระวินัยของพระโพธิสัตว์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง เรียก พรหมชาล โพธิสัตว์ศีล และ โยคโพธิสัตว์ศีล แม้จะต้องครุกาบัตติ เป็นปาราชิกในโพธิสัตว์สิกขาบทก็สามารถสมาทานใหม่ได้ ศีลพระโพธิสัตว์ได้ห้ามภิกษุฉันเนื้อสัตว์ของสดคาวและหัวหอม หัวกระเทียม เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้เกิดกำหนดราคะทางกัณจิตมิให้บรรลุสมาธิ และการกินเนื้อสัตว์นี้อาจกินถูกเนื้อบิดามารดาในชาติก่อน ๆ ของตน

รูปที่ 2.2 พระโมक्षยคุรุพุทธเจ้าและพุทธเกษตรในคติมหายาน

(จาก วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี <http://th.wikipedia.org>)

ความแตกต่างระหว่างนิกายมหายานและนิกายเถรวาทมีข้อที่น่าสังเกตดังนี้ คือ

1. นิกายมหายานเป็นนิกายที่มีหลักปฏิบัติเพื่อช่วยมหาชนให้มากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงตนเองในบางครั้งชาวมหายานอาจจะต้องยอมตกรกถ้าหากว่าการกระทำนั้น ๆ จะเป็นการช่วยชีวิตของสรรพสัตว์ไว้ได้

2. การหลุดพ้นของเถรวาทเป็นไปในลักษณะที่รีบด่วน หลุดพ้นจากความทุกข์ ส่วนมหายานจะไม่รีบด่วนไปสู่ความดับทุกข์จนกว่าจะช่วยสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์ ดังนั้น ชาวมหายานจึงมีปณิธานที่ว่า "หากยังมีสัตว์ที่ต้องตกทุกข์ได้ยากอยู่ก็จักไม่ขอปรารถนาบรรลุปุทธภูมิ"

3. นิกายเถรวาทปฏิเสธเรื่องราวของพระพุทธรูปองค์หลังปรินิพพาน แต่นิกายมหายานเชื่อว่าหลังจากที่พระพุทธรูปปรินิพพานแล้ว พระองค์ยังคงมีอยู่และรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในโลกนี้ และจะเสด็จกลับมาสู่โลกนี้อีกเพื่อโปรดสรรพสัตว์

4. นิกายมหายานเชื่อว่าสัตว์ทั้งหลายมีจิตสากล หรือพุทธภาวะที่แจ่มแจ้งปราศจากกิเลสส่วนนิกายเถรวาทไม่ยอมรับในเรื่องนี้ สองนิกายจะมีรายละเอียดของความเชื่อและการปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองนิกายต่างมีจุดยืนที่จะมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกันคือ พระนิพพาน อันเป็นสภาวะที่สุดของความทุกข์ทั้งปวงมุมมองที่แตกต่างกันเช่นนี้ทำให้เห็นว่าพระพุทธศาสนามีทุกสิ่งทุกอย่างที่ถูกต้องกับจิตนิสัยของมนุษย์ พุทธศาสนามหายานได้อบรมแก้ไขการปฏิบัติให้กลมกลืนกันได้กับลัทธิธรรมเนียม อุปนิสัย ตลอดจนความต้องการเผยแพร่พุทธศาสนาให้ได้ปริมาณของพุทธศาสนิกชนให้มากที่สุด ส่วนเถรวาทหรือสาวกยานนั้น มิได้เป็นยานแคบเพื่อหลุดพ้นเฉพาะตัว เพราะฝ่ายเถรวาทเชื่อว่าทุกคนสามารถเลือกวิถีชีวิตของตนและไม่ได้หวงห้ามไม่ให้ปรารถนาพุทธภูมิ ทุกคนมีเสรีภาพที่จะเลือกปฏิบัติตามศักยภาพของตน นิกายเถรวาทจึงไม่มีการบีบบังคับหรือหากลยุทธ์ที่จะผลักดันบุคคลให้เข้าถึงธรรมโดยถือเอาปริมาณเป็นสำคัญ แต่ฝ่ายเถรวาทเชื่อกันว่าบุคคลใดก็ตามที่จะบรรลุธรรมได้ก็ต่อเมื่อ เขาถึงจุดที่พร้อมแล้วแห่งการบรรลุธรรม หรือมีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้ามาสนใจในธรรม คำสอนของพระพุทธรูปมีหลายระดับหลายรูปแบบ ทุกคนสามารถที่จะนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสมและตามจิตนิสัยเถรวาทจึงเป็นนิกายที่มีลักษณะแห่งการเผยแพร่แบบเสรีประชาธิปไตย

รูปที่ 2.3 พระพุทธรูปนิกายหินยาน และ พระพุทธรูปนิกายมหายาน

2.1.5 หลักธรรมและการปฏิบัติ

2.1.5.1 ศิล

ศิล แปลได้หลายความหมาย ซึ่งในอรรถกถา นิยมให้ความหมายว่า สีสละ แล้วให้คำจำกัดความของคำว่า สีสละ ไว้ ๒ ข้อหลัก คือ

1. สมทานัน การสำรวมกายวาจาไว้เรียบร้อยดี
2. อุปธารณิ รองรับการทำบุญชั้นสูงกว่าศิลขึ้นไป ได้แก่ รองรับการรักษาดุจดังค์ การทำสมาธิ การทำวิปัสสนา.

กล่าวโดยสรุป ศิล จึงหมายถึง ความประพฤติดีทางกายและวาจา, การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย, ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจา ให้ตั้งอยู่ในความดีงาม, การรักษาปกติตามระเบียบวินัย, ปกติมารยาทที่สะอาดปราศจากโทษ, ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว, ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกายวาจาให้ดียิ่งขึ้น, ความสุจริตทางกายวาจาและอาชีพ; และยังคงมักใช้เป็นคำเรียกอย่างง่ายสำหรับคำว่า "อิทธิศีลสิกขา" ด้วย.

ศิลในทางพระพุทธศาสนามีอยู่หลายอย่างด้วยกัน.

1. ปัญจศิล (ศิล 5) หรือเรียกว่านิจจศิล(คือถือเนื่องนิจจ)
2. อาชีวัฏฐมกศิล (ศิลกุศลกรรมบท 10) หรือเรียกว่าอาทิพรหมจริยาศิล(หรือเรียกอีกอย่างว่า นวศิล)
3. อัญฐศิล (ศิล 8) หรือเรียกว่าอุโบสถศิล (ศิลอุโบสถ)
4. ทสศิล (ศิล 10)

5. ภิกษุณีวินัย (ศีล 311)

6. ภิกษุวินัย (ศีล 227)

ศีล แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ จุลศีล (ศีลอย่างน้อย) ได้แก่ คหกรรมศีลทั้ง 2 คือ ศีล 5 และ อาชีวะกรรมศีล มัชฌิมศีล (ศีลอย่างกลาง) ได้แก่ บรรพชาศีลทั้ง 2 คือ ได้แก่ อกุศลศีล และ ทศศีล มหาศีล (ศีลอย่างสูง) ได้แก่ อุปสมบททั้ง 2 คือ ภิกษุณีวินัย และ ภิกษุวินัย

ศีล คือ หลักในการปฏิบัติเพื่อที่จะให้ผู้ปฏิบัติมีกาย วาจา ใจ เป็นอิสระ จากเครื่องเหนี่ยวรั้งทั้งปวง และปกป้องตัวเองจากความเสื่อมทั้งหลาย และพ้นจากกรรมชั่ว ที่จะกลับมาสนองกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติในศีล

อานิสงส์ของการรักษาศีลแต่ละชั้นย่อมแตกต่างกันไป ตอนนี้อยากกล่าวถึงอานิสงส์ กว้างๆ จากการรักษาศีล คือ ทำให้กาย วาจา ใจ สงบไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทำให้สามารถที่จะทำให้อุทิศตนได้ง่ายในการทำสมาธิ

ศีลห้า หรือ เบญจศีล เป็นศีลในลำดับเบื้องต้นในพุทธศาสนา ที่ศาสนิกชนพึงถือ ไม่เฉพาะแต่เหล่าสงฆ์เท่านั้น ศีลห้าจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า 'นิจศีล' นั่นคือ ศีลที่ยึดถือเป็นนิจ (นิตย) ด้วยเหตุนี้ ในพิธีกรรมทั้งปวงในพุทธศาสนา หลังจากกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัยแล้ว พุทธศาสนิกพึงอาราธนาศีล และรับศีลห้าก่อนเสมอ

ศีลห้ามีด้วยกัน 5 ข้อ ดังนี้

1. ปาณาติปาตา เวรมณี (สิกขาบทที่สามาธิยามิ) - เว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตทั้งปวง รวมถึงการทำร้ายสัตว์ หรือมนุษย์ด้วย แม้แต่คิด หรือวางแผน ก็ถือว่าผิดศีลข้อนี้แล้ว

2. อทินนาทานา เวรมณี (สิกขาบทที่สามาธิยามิ) - เว้นจากการลักทรัพย์ เอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ รวมถึงการเบียดบัง ใช้อาษฎรรับจ้างหลวง เอาเปรียบคนอื่นด้วย แม้แต่คิด หรือวางแผน ก็ถือว่าผิดศีลข้อนี้แล้ว

3. กามเมสุมิชฺฐาจารา เวรมณี (สิกขาบทที่สามาธิยามิ) - เว้นจากการประพฤติดูผิดในกามทั้งหลาย ข้อนี้เพียงแค่ว่าคิดก็ผิดแล้ว

4. มุสาวาทา เวรมณี (สิกขาบทที่สามาธิยามิ) - เว้นจากการพูดเท็จ คำหยาบ หรือพูดส่อเสียด รวมถึงการพูดให้คนแตกสามัคคีกันด้วย

5. สุราเมรยมชฺชูปมาทภูฐานา เวรมณี (สิกขาบทที่สามาธิยามิ) - เว้นจากการดื่ม น้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

ศิลป์ หรือ อูโบสถศิลป์ เป็นศิลป์ของคฤหัสถ์ หมายถึง อูบาทกอุบาสิกาทั่วไป มิใช่สงฆ์ (ซึ่งมีศิลป์เฉพาะตนอยู่แล้ว) โดยมักจะรับศิลป์แปดในวันพระ นิยมรักษาศิลป์แปดเป็นเวลา ๑ วัน หรือ ๓ วัน

โดยปกติผู้รักษาศิลป์จะเปล่งวาจาอธิษฐาน ที่จะขอสมათานศิลป์ตั้งแต่เช้าของวันนั้น หากรักษาศิลป์แปดเป็นเวลา ๑ วัน เรียกว่า "ปกติอุโบสถ" และหากรักษา ๓ วัน เรียกว่า "ปฏิชาครอุโบสถ"

ศิลป์ทั้งแปด

1. ปาณาติปาตา เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการฆ่าสัตว์
2. อทินฺนา ทานา เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการลักสิ่งของของผู้อื่นมิได้ให้
3. อพฺรหฺมจฺริยา เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการประพฤติผิดพรหมจรรย์
4. มุสฺสวาทา เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ
5. สุจฺจเมรยฺมชฺชูปมาทญฺญานา เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการดื่มสุราเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
6. วิกาลโภชนา เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาล (หลังเที่ยงถึงวันใหม่)
7. นจฺจคิตฺวาทิตฺตวิสุทฺทสุสนา มาลาคนฺธวิเลปนธารณมฺนุทฺทนิฏฺฐนญฺญานา
เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการพื้อนราขั้บรื้อง ประโคมดนตรี และประดับร่างกายด้วยดอกไม้ของหอม
เครื่องประดับ เครื่องทา เครื่องย้อม
8. อจฺจุจาสยณมหาสยนา เวรมณี สีกขาปทํ สมอาทิตย์ามิ
เว้นจากการนั่งนอนเหนือเตียงตั้ง ที่เท้าสูงเกิน ภายในมีนุ่นหรือสำลี : (พระธรรมปิฎก, ประยุทธ์ ปยุตฺโต, พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์)

2.1.5.2 กุศลกรรมบถ

กุศลกรรมบถ หมายถึง ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความสุขความเจริญหรือสุคติ (wholesome course of action) เป็นธรรมส่วนสุจริต 10 ประการ จึงเรียกชื่อว่า กุศลกรรมบถ 10

คำว่า กรรมบถ (อ่านว่า กำมะบถ) แปลว่า ทางแห่งกรรม คือ การกระทำที่เข้าทางเป็นกรรมหรือที่นับว่าเป็นกรรม หมายถึง ทางแห่งกุศลกรรม คือการกระทำที่นับว่าเป็นความดีได้แก่

ที่เป็นกายกรรม มี 3 อย่าง คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินิन्दในกาม
ที่เป็นวจีกรรม มี 4 คือ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ
ที่เป็นมโนกรรม มี 3 คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา ไม่พยาบาทปองร้าย เห็นชอบตามคลองธรรม (สัมมาทิฐิ)

กุศลกรรมบถ ก็คือสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจนั่นเอง

กุศลกรรมบถ 10

ประพฤติดีด้วยกาย 3 ประเภท

1.ประพฤติดีด้วยกาย นั้นชื่อว่า กายกรรม คือ ทำกิจการงานด้วยกายอย่าให้ทุกข์เกิดขึ้นแก่ผู้อื่น กายกรรมที่ทำให้เกิดทุกข์แก่ผู้อื่นนั้น มี 3 ประการ

คือ อย่าเบียดเบียนร่างกายของท่าน คือ อย่าฆ่า อย่าฟัน อย่าทุบ อย่าตี ร่างกายของท่านผู้อื่นโดยที่สุด เว้นถึงสัตว์ดิรัจฉานได้ยิ่งเป็นการดี ตรงภาษาบาลีที่ว่า ปาณาติปาตา เวรมณี ฯ

คือ อย่าเบียดเบียนทรัพย์สมบัติข้าวของของท่านผู้อื่น คืออย่าลักขโมย อย่าฉ้อโกง อย่าเบียดบังเอาข้าวของของท่านผู้อื่น ตรงภาษาบาลีที่ว่า อทินนาทานา เวรมณี ฯ

คือ อย่าแย่งชิงลักลอบด้วยอำนาจของกายในหญิงที่ท่านหวงห้าม ตรงภาษาบาลีที่ว่า กามเมสุมิฉจจา วา เวรมณี ฯ

2.ประพฤติดีด้วยวาจา 4ประเภท (วจีกรรม 4 ประเภท) นั้นได้แก่

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำที่สัตย์ที่จริง ให้เว้นจากวาจาที่เท็จไม่จริงเสีย ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า มุสาวาทา เวรมณี ฯ

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำอันสมานประสานสามัคคีให้ท่านดีต่อกัน ให้เว้นวาจา ส่อเสียดยุยงเสีย ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า ปิสุณายาวาจา เวรมณี ฯ

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำอันอ่อนโยน ให้เกิดความยินดีแก่ผู้ฟัง ให้งดเว้นวาจาที่หยาบคายขื่นกู่ขื่นมึง บริภาษตัดพ้อหยาบๆ คายๆ ให้ผู้ฟังได้รับความเดือดร้อนต่างๆ เสีย ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า ฆรุตฺตยวาทายเวรมณี ฯ

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำที่เป็นไปกับด้วยประโยชน์ ให้เว้นวาจาที่เหลวไหล คือพูดเล่นหาประโยชน์มิได้เสีย ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า สมฺมปฺปลาปาวาทายเวรมณี ฯ

3. ประพฤติดีด้วยใจ 3 ประเภท (มโนกรรม 3 ประเภท) นั่นคือ

คือ ให้ระวังเจตนากรรม ให้สัมประยุตต์ด้วยเมตตาอยู่เสมอ คือ ความดำริของใจอย่าให้ลุอำนาจแห่งโลภะ คืออย่าเพ่งเอากิเลส कामและวัตถุประสงค์ของท่านผู้อื่น อันไม่สมควรแก่ฐานะของตน ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า อนภิชฺฐมา โหติ ฯ

คือ ให้ระวังเจตนากรรมให้ สัมประยุตต์ด้วยกรุณาอยู่ทุกเมื่อ อย่าให้โทษะพยายาม เข้าครอบงำได้ ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า อพฺพยาปาโท โหติ ฯ

คือ ให้ระวังเจตนากรรมให้ สัมประยุตต์ด้วย มุทิตา อุเบกขา อยู่ทุกเมื่อ อย่าให้ไหลไปในทางผิด ให้เห็นตรงตามคลองธรรมทั้ง 10 นี้ อยู่ทุกเมื่อ ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า สมฺมทิกฺขุโณ โหติ ฯ : (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตฺโต, พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2546)

2.1.5.3 เบญจธรรม

เบญจธรรม แปลว่า ธรรม ๕ ประการ

เบญจธรรม หมายถึงข้อที่ควรปฏิบัติ 5 ประการซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ตั้งงาม เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้า ปลอดภัย ปลอดภัย เพิ่มพูนความดีแก่ผู้ทำ

เบญจธรรม 5 ประการ คือ

1. เมตตา กรุณา คือความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
2. สัมมาอาชีวะ คือการประกอบสัมมาชีพ
3. กามสังวร คือการสำรวมในกาม
4. สัจจะ คือการพูดความจริง
5. สติสัมปชัญญะ คือความระลึกได้และความรู้ตัว : (พระธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุรเตโช ป.ธ. 9 ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. 2548)

2.1.5.4 ไตรสิกขา

ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา 3 หมายถึงข้อสำหรับศึกษา, การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษาการฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา 3 อย่างคือ

1. อธิศีลสิกขา คือศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม ให้ถูกต้องตามหลัก จุลศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลัก มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติ อยู่ในหลักอินทริยสังวร สติสัมปชัญญะ และสันโดษ

2. อธิจิตตสิกขา คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ ได้แก่การ บำเพ็ญสมถกรรมฐานของผู้สมบุรณ์ด้วยอริยศีลชั้นจันได้บรรลุฌาน 4

3. อธิปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ได้แก่ การบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานของผู้ได้ฌานแล้วจนได้บรรลุวิชชา 8 คือเป็นพระอรหันต์ : (พระ ธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุรเตโช ป.ธ. 9 ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. 2548)

2.1.5.5 มรรค

มรรค (ภาษาสันสกฤต : มรค; ภาษาบาลี : มคฺค) คือ หนทางถึงความดับทุกข์ เป็น ส่วนหนึ่งของอริยสัจ (เรียกว่า มัคคสังจัจ หรือ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ) และนับเป็น หลักธรรมสำคัญอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยหนทาง ๘ ประการด้วยกัน เรียกว่า "มรรคมืองค์แปด" หรือ "มรรคแปด" (อัฐังคิกมรรค) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สัมมาทิฐิ คือ ปัญญาเห็นชอบ หมายถึงเห็นถูกต้องตามความเป็นจริงด้วยปัญญา
2. สัมมาสังกัปปะ คือ ดำริชอบ หมายถึง การใช้สมองความคิดพิจารณาแต่ ในทางกุศลหรือความดีงาม

3. สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการพูดสนทนา แต่ในสิ่งที่สร้างสรรค์ดีงาม

4. สัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติดีงาม ทางกายหรือกิจกรรมทางกายทั้งปวง

5. สัมมาอาชีวะ คือ การทำมาหากินอย่างสุจริตชน

6. สัมมาวายามะ คือ ความอุตสาหะพยายาม ประกอบความเพียรในการกุศล

กรรม

7. สัมมาสติ คือ การไม่ปล่อยให้เกิดความพลั้งเผลอ จิตเลือนลอย ดำรงอยู่ด้วยความรู้ตัวอยู่เป็นปกติ

8. สัมมาสมาธิ คือ การฝึกจิตให้ตั้งมั่น สงบ สงัด จากกิเลส นิ वर्ณอยู่เป็นปกติ

อริยมรรคมืองค์แปด เป็นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) คือทางที่นำไปสู่การ พ้นทุกข์ ที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสรู้แล้ว ด้วยปัญญาอันยิ่ง ทำญาณให้เกิด ย่อมเป็นไปเพื่อความ สงบเพื่อความรู้อย่าง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อนิพพาน

มรรคมืองค์แปด สามารถจัดเป็นหมวดหมู่ได้เป็น ศีล สมาธิ ปัญญา

ข้อ3-4-5 เป็น ศील (สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ)

ข้อ6-7-8 เป็น สมภาติ (สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ)

ข้อ1-2 เป็น ปัญญา (สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ)

2.1.5.6 อริยสัจ 4

อริยสัจ 4(บาลี: ariyasacca) หรือจตุราริยสัจ หรืออริยสัจ 4 เป็นหลักคำสอนหนึ่งของพระโคตมพุทธเจ้า แปลว่า ความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ หรือความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ มีอยู่สี่ประการ คือ

1. ทุกข์ คือ สภาพที่ทนได้ยาก ภาวะที่ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ สภาพที่บีบคั้นได้แก่ ชาติ (การเกิด) ชรา (การแก่ การเก่า) มรณะ (การตาย การสลายไป การสูญสิ้น) การประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก การปรารถนาสิ่งใดแล้วไม่สมหวังในสิ่งนั้น กล่าวโดยย่อ ทุกข์ก็คืออุปาทานขันธ หรือขันธ ๕

2. ทุกขสมุทัย คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ ได้แก่ ตัณหา ๓ คือ กามตัณหา-ความทะยานอยากในกาม ความอยากได้ทางกามารมณ์, ภวตัณหา-ความทะยานอยากในภพ ความอยากเป็นโน่นเป็นนี่ ความอยากที่ประกอบด้วย ภวทิฏฐิ หรือ สัสสตทิฏฐิ และ วิภวตัณหา-ความทะยานอยากในความปราศจากภพ ความอยากไม่เป็นโน่นเป็นนี่ ความอยากที่ประกอบด้วย วิภวทิฏฐิ หรือ อูจเฉททิฏฐิ

3. ทุกขนิโรธ คือ ความดับทุกข์ ได้แก่ ดับสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ กล่าวคือ ดับตัณหาทั้ง ๓ ได้อย่างสิ้นเชิง

4. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา คือ แนวปฏิบัติที่นำไปสู่หรือนำไปถึงความดับทุกข์ ได้แก่ มรรคอันมีองค์ประกอบอยู่แปดประการ คือ

1. สัมมาทิฏฐิ-ความเห็นชอบ

2. สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ

3. สัมมาวาจา-เจรจาชอบ

4. สัมมากัมมันตะ-ทำกรารงานชอบ

5. สัมมาอาชีวะ-เลี้ยงชีพชอบ

6. สัมมาวายามะ-พยายามชอบ

7. สัมมาสติ-ระลึกชอบ

8. สัมมาสมาธิ-ตั้งใจชอบ ซึ่งรวมเรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่า "มัชฌิมาปฏิปทา" หรือทาง

สายกลาง

มรรคมีองค์แปดนี้สรุปลงในไตรสิกขา ได้ดังนี้

1. อธิศีลสิกขา ได้แก่ สัมมาทิฏฐิ และ สัมมาสังกัปปะ
2. อธิจิตสิกขา ได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ
3. อธิปัญญาสิกขา ได้แก่ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ

อริยสัจ 4 นี้ เรียกสั้น ๆ ว่า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค : (ราชบัณฑิตยสถาน.

(2548). พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม).

กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์. หน้า 65-66.)

2.1.5.6 ทิศ6

ทิศหก บุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ คุุจทิศที่อยู่รอบตัวจัดเป็น ๖ ทิศ ดังนี้

1. ปุรัตถิมทิศ ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดา มารดา
2. ทักขินทิศทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครูอาจารย์
3. ปัจฉิมทิศ ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ สามีภรรยา
4. อุตตรทิศ ทิศเบื้องซ้ายได้แก่ มิตรสหาย
5. อุปริมทิศ ทิศเบื้องบนได้แก่ พระสงฆ์ สมณพราหมณ์
6. เหนือทิศ ทิศเบื้องล่าง ได้แก่ ลูกจ้างกับนายจ้าง : สัมภาษณ์ (พระราชปฎิ

ภาณมูณี, ตุลาคม: 2551)

2.1.5.7 สมถะ

สมถะ เป็นภาษาบาลี แปลว่า สงบ ในคัมภีร์มีใช้ใน ๓แบบ ดังนี้ :

1. จิตตสมถะ - ความสงบระงับจากอกุศลนิเวรณ์แห่งจิต ดู : สมถกรรมฐาน.
2. อธิกรณสมถะ - วิธีการสงบระงับอธิกรณ์การทะเลาะมีเรื่องมีราวกันในหมู่สงฆ์

มี 7 อย่าง เรียก สัตตธาธิกรณสมถะ.

3. สัพพสังขารสมถะ ความสงบระงับสังขารทั้งปวง หมายถึง พระนิพพาน :

(<http://www.palungjit.com/tripitaka>)

2.1.5.8 วิปัสสนา

วิปัสสนา แปลว่าตามศัพท์ว่า การเห็นชัดเจน หรือ การเห็นโดยใช้สิ่งต่าง ๆ วิปัสสนา แปลว่าตามใจความว่า การคิดอย่างชาญฉลาด มีปัญญา เกี่ยวกับสังขารธรรมอย่างละเอียดโดยใช้ลักษณะต่าง ๆ นานา เช่น เมื่อคิดทำความเข้าใจเรื่องรูปขันธ์ จนแจ่มแจ้งชัดเจนด้วยญาณปริยญาแล้ว ก็คิดถึงรูปขันธ์โดยใช้ลักษณะที่ไม่เที่ยงของรูปขันธ์ว่า "รูปขันธ์ไม่เที่ยง เพราะ

ปกติแล้วรูปขันธ์ ต้องสิ้นไป หมดไป ทำลายไป. ก็ดูสิ รูปขันธ์ในชาติที่แล้ว ก็หมดไปในชาติที่แล้ว ไม่มาถึงชาตินี้, และในชาตินี้ก็绝不会ไปถึงชาติหน้า ทั้งหมดล้วนต้องหมดไป สิ้นไป แตกทำลายไป ในชาตินั้นๆ นั่นเอง เป็นต้น, ต้องเปรียบเทียบเช่นนี้ ต่อไปอีก เช่น จากแยกเป็นชาติ ก็แยกเป็น 3 ช่วงอายุ เป็น 10, 20, 25, 50,.. เรื่อยไปจนแยกเป็นช่วงเวลาที่ยกเท้า ก้าวเท้า เบี่ยงเท้าเปลี่ยนทิศ วางเท้าลง เท้าแตะถึงพื้น จนกดเท้านี้ลงให้มันเพื่อยกเท้าอีกข้างให้ก้าวต่อไป ทั้งหมดก็จบลงไปในช่วงนั้น ๆ นั่นเอง รูปขันธ์ตอนยกก็อย่างหนึ่ง หมดไปแล้ว รูปขันธ์ตอนก้าวเท้าจึงเกิดขึ้นใหม่ แล้วก็ดับไปอีก เป็นต้น. การใคร่ครวญอย่างนี้ยิ่งละเอียดขึ้นเท่าไรวินิจฉัยให้ปัญญาเจริญดีเท่านั้น.

อนึ่ง. ลักษณะต่าง ๆ นา ๆ ที่ว่านั่น ท่านเรียกว่า ไตรลักษณ์ แปลว่า ลักษณะ 3 อย่าง คือ ลักษณะที่ไม่เที่ยง ลักษณะที่เป็นทุกข์ และลักษณะที่เป็นอนัตตา. ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาท่านระบุไว้ว่า "ขึ้นชื่อว่า ลักษณะ มีคติเป็นบัญญัติ เป็น นวัตกรรมกรรม ในพระไตรปิฎกหลายที่ก็กล่าวไตรลักษณ์ไว้หลายชื่อ เช่น ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เป็นโรค เป็นหัวผี เป็นลูกศร เป็นจัญไร เป็นต้น. และในคัมภีร์ 2 แห่ง ก็ระบุให้ไตรลักษณ์เป็น ตัชชาบัญญัติ. แต่ว่าโดยตรงแล้วไตรลักษณ์จะไม่ใช้คำพูด หรือ ศัพท์บัญญัติ คงเป็นอาการของขันธ์นั่นเอง ที่ไม่ใช่ปรมาตม์ก็เพราะไม่สามารถจัดเข้าในสภาวะธรรม 72 ข้อใดได้เลย เหมือนอิริยาบถมีการ นั่ง เดิน ยืน นอน และ แลเหลียว เหยียดคู้ เป็นต้นที่ไม่มีสภาวะเช่นกัน.

ฉะนั้น วิปัสสนา จึงเป็นการใช้ทั้งปรมาตม์ (คือสิ่งที่มีอยู่จริง) และ บัญญัติ (คือสิ่งที่ไม่มีอยู่จริงทั้งที่เป็นอาการของปรมาตม์และชื่อเรียกต่าง ๆ) มากำหนดขันธ์ เป็นต้น.

ปรมาตม์ที่ใช้กำหนดวิปัสสนานั้นท่านเรียกว่า ปัจฉัตตลักษณะหรือเรียกว่า วิเสสลักษณะ, ลักษณะที่จับตักกะก็ได้ เช่น ลักษณะที่มาปะจัญหน้ากันของอารมณ์ วัตถุ และวิญญาณ ซึ่งเป็นลักษณะ คือ เป็นเครื่องหมายบ่งให้สังเกตรู้ได้ว่าเป็นปรมาตม์แต่จะอย่างไรไม่ปะปนกันสามารถกำหนดได้ว่า "สิ่งนี้คือผัสสะ" เป็นต้น. อย่างนี้คัมภีร์ทางศาสนา มักจัดว่า เป็นญาตปริญญา และแม้โดยทั่วไปท่านจะยังไม่จัดว่าเป็นวิปัสสนาโดยตรง แต่หากจะอนุโลมเอาก็ไม่ผิดอะไร เพราะก็เป็นพื้นฐานที่สำคัญมากของการทำวิปัสสนา.

ส่วนการใช้สามัญญลักษณะหรือเรียกว่า ไตรลักษณ์ เช่น ลักษณะที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เป็นเหมือนโรค เป็นเหมือนหัวผี เป็นเหมือนลูกศร เป็นต้น มากำหนดปรมาตม์ เช่น รูปขันธ์ เป็นต้น. อย่างนี้คัมภีร์ทางศาสนา มักจัดว่า เป็นตีสณปริญญาและปะหานปริญญา และทั่วไปท่านจะจัดว่าเป็นวิปัสสนาโดยตรง เพราะมุ่งเน้นให้ผู้ปฏิบัติตามเป้าหมายคลายกำหนดใน โลกียขันธ์ให้ได้.

การปฏิบัติทั้งหมดในคัมภีร์ท่านมักเน้นย้ำว่าจะต้องมีพื้นฐานเหล่านี้ คือ

1. อุดคหะ การเรียนพระธรรม
2. ปริปัญญา การสอบสวนทวนถามทำความเข้าใจในอรรถของพระธรรมให้ชัดเจน
3. ธาตา การทรงจำพระธรรมได้
4. วจสาปริจิตา สวดท่องจนมีความคล่องแคล่วชำนาญคล่องปาก
5. มนसानุเปกขิตา ใคร่ครวญค้นคิดตรวจสอบจนเข้าใจ
6. ปฏิบัติ หมั่นเอาพระธรรมมาใช้ในชีวิตจนสามารถจะเห็นอะไรๆเป็นพระธรรมได้ โดยเฉพาะการปฏิบัติศีลและสมาธิที่ต้องใช้จนระงับกิเลสได้ถึงระดับหนึ่ง จึงจะทำวิปัสสนาได้

2.1.5.9 บทสวดมนต์และพระคาถา

บทสวดมนต์และพระคาถา ในพระพุทธศาสนา นิยมสวดเป็นภาษาบาลี ซึ่งหากแปลความหมายออกมาก็จะพบว่าส่วนใหญ่แล้วเป็นคำสวดบูชาเพื่อรำลึกถึงพระคุณของพระรัตนตรัย อันได้แก่พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ แทบทั้งสิ้น จึงเป็นอุบายในการเจริญสติอย่างหนึ่ง ที่เรียก พุทธานุสติ ธรรมานุสติ และสังฆานุสติ นั่นเอง การสวดมนต์ทุกครั้ง จึงเริ่มด้วยคำบูชาพระบรมศาสดาว่า "นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ" แปลโดยรวมว่า "ขอนอบน้อมแด่ พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น"

2.2. หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์

2.2.1 องค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน (Basic Graphic Elements)

2.2.1.1 จุด (Point) เป็นองค์ประกอบที่มีความเรียบง่ายและซับซ้อนน้อยที่สุด ซึ่งโดยตัวเองแล้ว จุดจะมีตำแหน่งแต่ไม่มีทิศทาง การใช้จุดจำนวนมากมาเรียงต่อกันจะทำให้เกิดการรับรู้เป็นเส้น หรือในบางกรณี จะเห็นเป็นรูปร่าง (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร, 2557:62)

รูปที่ 2.4 จุด (point) (http://www.digitalweb.com/articles/elements_of_design)

2.2.1.2 เส้น (Lines)

ก. เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line) เส้นที่มีอยู่จริงหมายถึงเส้นที่ปรากฏให้เห็นเป็นเส้นจริงๆ มีลักษณะเป็นกายภาพที่ปรากฏจากกิริยาของการกระทำ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก จาก

ประสาทสัมผัสของมือผ่านวัสดุให้เป็นรั้วรอยขีดเขียนลงสู่พื้นผิวระนาบโดยตรง เส้นที่มีอยู่จริงจะปรากฏให้เห็นได้ทั้งในรูปของ ๒มิติ และ3 มิติ หมายถึงเส้นที่ปรากฏในงานจิตรกรรม หรือภาพพิมพ์ หรือบางครั้งเราสามารถพบเส้น 2 มิติในธรรมชาติได้เช่นกัน เช่น ลายเส้นที่เกิดจากวงปีของเนื้อไม้ ลายเส้นใบไม้ที่เกิดขึ้นในเนื้อใบมองเห็นได้ด้วยตา แต่ไม่สามารถรับรู้ได้จากการสัมผัสด้วยมือ เส้น 3มิติ หมายถึงเส้นที่พบในงานประติมากรรม สถาปัตยกรรมหรือ วัตถุต่างๆในธรรมชาติ เช่น เส้นจากต้นไม้ ใบหญ้า (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548 : 5)

รูปที่ 2.5 เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line) (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548:5)

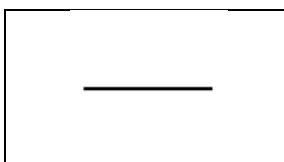
ข. เส้นเชิงนัย(Implied Line) เส้นเชิงนัย หมายถึงเส้นที่ขาดหายไปบางส่วน แต่ไม่สามารถรับรู้ให้เป็นเส้นที่สมบูรณ์ได้ด้วยการมอง การรับรู้ที่ขาดหายไปเช่นนั้นเป็นไปตามกฎของความใกล้ชิด (Law of Closure) ซึ่งจะเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เต็มเพื่อให้เกิดรูปที่คุ้นเคย

1. เส้นตรง (Vertical Line)

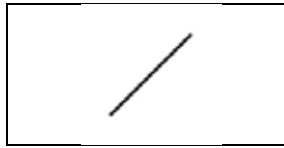
รูปที่ 2.6 เส้นตรง (Vertical Line) (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 14)

2. เส้นนอน (Horizontal Line)

รูปที่ 2.7 เส้นนอน (Horizontal Line) (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 14)

3. เส้นเฉียง (Diagonal Line)

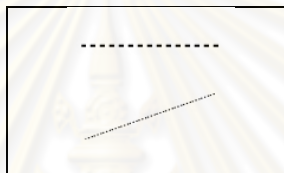
รูปที่ 2.8 เส้นเฉียง (Diagonal Line) (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 14)

4. เส้นโค้ง (Curved Line)

รูปที่ 2.9 เส้นโค้ง (Curved Line) (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 15)

5. เส้นประ (Broken Line)

3. รูปที่ 2.10 เส้นประ (Broken Line) (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 14)

4. เส้นซิกแซก (Zigzag Line)

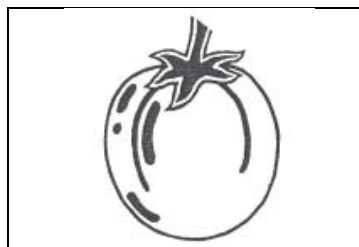

3. รูปที่ 2.11 เส้นซิกแซก (Zigzag Line) (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 15)

2.2.1.3 รูปทรง (Forms)

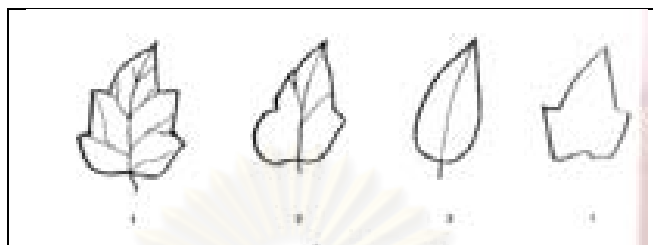
รูปแบบของรูปทรง

1. รูปร่างที่เป็นตัวแทน รูปร่างที่เป็นตัวแทน สามารถแปล ความสมจริงของ ภาพ หรือ ระดับหนึ่งของความเป็นนามธรรม ตราบที่ไม่เป็นนามธรรมมากเกินไปจนทำให้ไม่รู้เรื่อง (Wucuis wong, 1988 : 10)

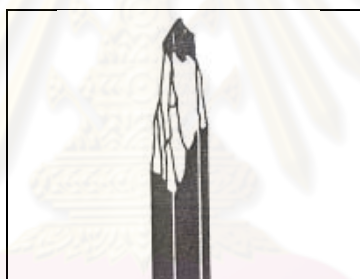
รูปที่ 2.12 รูปร่างที่เป็นตัวแทน (Wucuis Wong, 1988 : 10)

2. **รูปร่างที่เป็นธรรมชาติ** รูปร่างที่เป็นธรรมชาติ รวมถึง สิ่งมีชีวิต และ วัตถุไม่มีชีวิต ซึ่งมีอยู่บนผิวโลก ในมหาสมุทร หรือ ในท้องฟ้า

รูปที่ 2.13 รูปร่างที่เป็นธรรมชาติ (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 72)

3. **รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น** รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้มาจาก วัตถุและ สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์

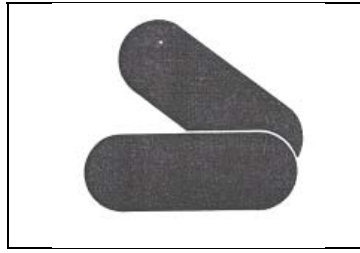
รูปที่ 2.14 รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น (Wucuis Wong, 1988 : 10)

4. **รูปร่างที่เป็นคำพูด** ภาษาเขียนประกอบไปด้วย สัญลักษณ์ ตัวอักษร คำ และ ตัวเลข ซึ่งทำให้การสื่อสารที่เห็นภาพชัดเจนเกิดขึ้นได้ รูปร่างซึ่งมาจากภาษาเขียน คือ รูปร่างที่เป็นคำพูด

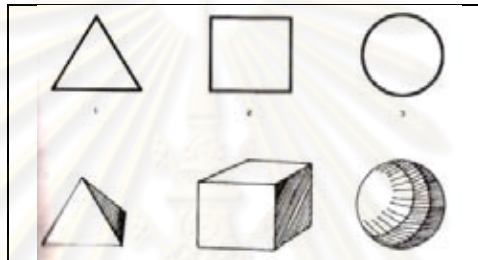
รูปที่ 2.15 รูปร่างที่เป็นคำพูด (Wucuis Wong, 1988 : 10)

5. **รูปร่างที่เป็นนามธรรม** รูปร่างที่เป็นนามธรรม ที่ดูไม่ออกว่าเป็นอะไร อาจจะเป็นความตั้งใจของผู้ออกแบบที่จะสร้างรูปร่างที่ไม่ได้แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

รูปที่ 2.16 รูปร่างที่เป็นนามธรรม (Wucuis Wong, 1988 : 10)

6. รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form)

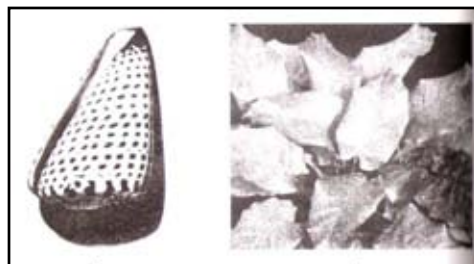
รูปที่ 2.17 รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form)(สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 73)

2.2.1.4. พื้นผิว (Texture)

ประเภทของลักษณะผิว

1 ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา(Visual Texture)

ก. ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ มีลักษณะ 2 มิติ ได้แก่ลักษณะผิวที่เกิดขึ้นในเนื้อวัตถุ (Inner Texture) สัมผัสได้ด้วยตา แต่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยมือ เราสามารถมองเห็นความมันวาว ขรุขระ หยาบ เช่น รูปหอยเต้าปูน (Cone) มีลักษณะผิวที่เกิดจากลวดลายรูปสี่เหลี่ยมเล็กๆ วางเรียงกัน สร้างลักษณะผิวขรุขระ รับรู้ได้ด้วยการมอง (สมชาย พรหม, 2548:102)

รูปที่ 2.18 ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 104)

ข. ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้นในงานศิลปะ มีลักษณะ 2 มิติ โดยศิลปินเลียนแบบลักษณะผิวธรรมชาติ และนำมาประยุกต์ใช้ บางครั้งศิลปินอาจคิดลักษณะผิวขึ้นมาใหม่เพื่อให้งานน่าสนใจมากขึ้น(เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา : 2545; 77)

1. การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting)

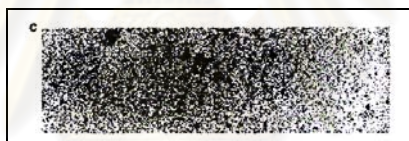
รูปที่ 2.19 การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting) (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา; 2545;77)

2.การพิมพ์ ลอก ฤ (Printing, Transferring, Rubbing)

รูปที่ 2.20 การพิมพ์ ลอก ฤ (Printing, Transferring, Rubbing)(เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา; 2545;77)

3.การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring)

รูปที่ 2.21 การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring) (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา; 2545;77)

4.การแต้มสี ย้อม (Staining, Dyeing)

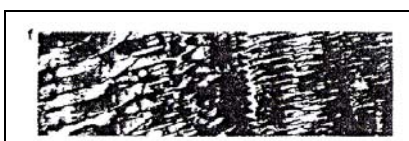
รูปที่ 2.22การแต้มสี ย้อม (Staining, Dyeing) (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา; 2545;77)

5.การรมควัน เผา (Smoking, Burning)

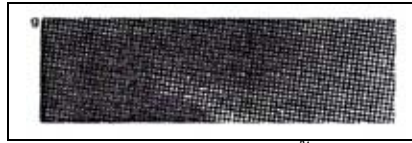
รูปที่ 2.23 การรมควัน เผา (Smoking, Burning) (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา; 2545;77)

6.การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping)

รูปที่ 2.24 การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping) (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา; 2545;77)

7.วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes)

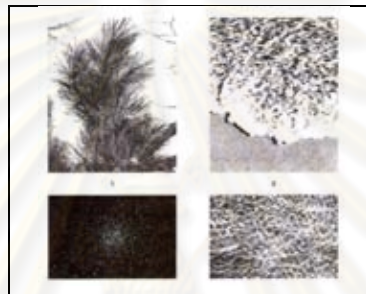

รูปที่ 2.25 วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes)(เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา; 2545;77)

2 ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture)

ก. ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ มีลักษณะ 3 มิติ เช่น ผิวของต้นไม้

ก้อนหิน ใบไม้

รูปที่ 2.26 ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ (Hall, 1993: 77,86,156,165)

ข. ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีลักษณะ 3 มิติเช่น งานประติมากรรม

สถาปัตยกรรม

รูปที่ 2.27 ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Frazier, 1991:57)

2.2.2.5 สี (Color)

จาก(Color Harmonies basic techniques for creating color schemes

http://www.tigercolor.com/color-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies)

ก. สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme)

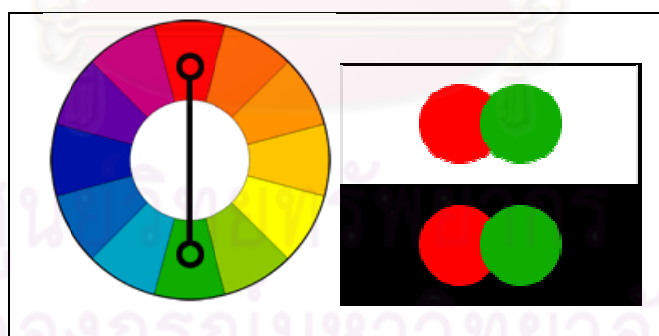

รูปที่ 2.28 สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme)

(http://www.tigercolor.com/color-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies)

ข. คู่สี (Complementary color scheme)

คือสีที่ตรงกันข้ามในวงล้อสี (เช่น เขียว กับ แดง) ความตัดกันอย่างมากของสีสร้างภาพที่มีชีวิตชีวา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อใช้สีที่มีความอิ่มตัวเต็มที่ การใช้สีลักษณะนี้ต้องจัดการดีๆ มิฉะนั้น จะดูขัดแย้งกัน การใช้สีแบบนี้จัดการยากถ้าใช้ในปริมาณมาก แต่จะใช้งานได้ดีเมื่อใช้ในการทำให้บางสิ่งเด่นขึ้นมา สีตรงกันข้ามนี้ไม่เหมาะถ้าจะใช้กับตัวอักษร

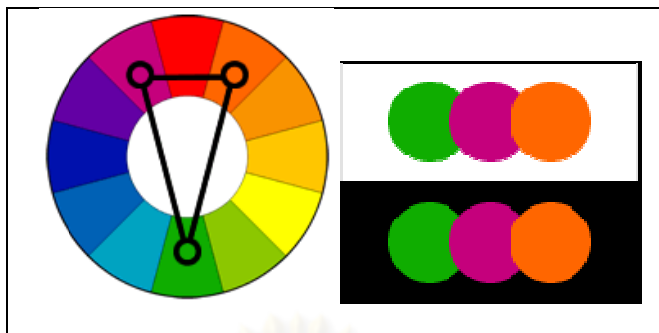

รูปที่ 2.29 คู่สี (Complementary color scheme)

(http://www.tigercolor.com/color-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies)

ค. สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน (Split-Complementary color scheme)

คือสีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน เป็นสีตรงกันข้ามที่แตกต่างไป โดยมีสีหลัก 1 สีแล้วใช้ อีก 2 สีที่อยู่ข้างๆ 2 ด้าน ของสีตรงกันข้ามกับสีหลัก การใช้สีแบบนี้ทำให้เกิดความแตกต่างที่ชัดเจน เหมือนกับสีตรงกันข้าม แต่ดูแล้วเครียดน้อยกว่า การใช้สีแบบนี้เป็นทางเลือกที่ดีของผู้เขียน เพราะ ใช้แล้วไม่ค่อยพลาด

รูปที่ 2.30 สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน (Split-Complementary color scheme)

(http://www.tigercolor.com/color-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies)

ง. สีที่คล้ายคลึงกัน (Analogous color scheme)

คือสีที่คล้ายคลึงกัน โดยใช้สีที่เรียงติดกันในวงล้อสี มักจะเข้ากันได้ดีและสร้างงานออกแบบที่สงบและสบายตา สีแบบนี้มักพบในธรรมชาติ ซึ่งจะสร้างความกลมกลืนและน่ามอง อย่างไรก็ตาม เมื่อใช้สีแบบนี้จำเป็นต้องสร้างความแตกต่างของสีให้ได้ เลือกสีหนึ่งที่เป็นสีหลัก และ เลือกสีที่ 2 มาสนับสนุน และสีที่ 3 เป็นสีที่มาเน้นอีกทีหนึ่ง (โดยพื้นหลังเป็น ขาว ดำ หรือ เทา)

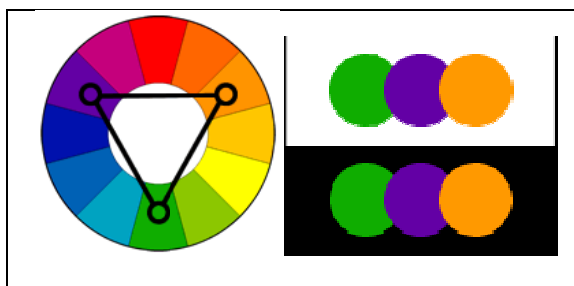

รูปที่ 2.31 สีที่คล้ายคลึงกัน (Analogous color scheme)

(http://www.tigercolor.com/color-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies)

จ. สีที่กระจายไปห่างกันเท่า ๆ กันในวงล้อสี (Triadic color scheme)

ใช้สีที่กระจายไปห่างกันเท่า ๆ กันในวงล้อสี การใช้สีแบบนี้ใช้แล้วสีค่อนข้างสด ถึงแม้ว่าเราจะใช้สีที่จัด หรือ ไม่อึมครึม การจะใช้สีแบบนี้ได้สำเร็จ สีต้องสมดุลกัน เลือกสีหนึ่งเป็นหลัก แล้วใช้อีก 2 สีเป็นสีที่ช่วยเน้นหนักให้สีหลัก

รูปที่ 2.32 สีที่กระจายไปห่างกันเท่าๆกันในวงล้อสี (Triadic color scheme)

(http://www.tigercolor.com/color-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies)

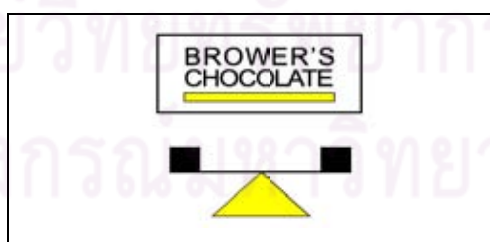
2.2.2.การจัดวางพื้นฐาน Basic Graphic Composition

2.2.2.1 สมดุล (Balance)

ก. ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical) ตารางความสมดุลที่เท่ากัน ใช้ใน ระยะห่างของสิ่งพิมพ์ ที่มีหน้าซ้ายและหน้าขวา สะท้อนซึ่งกันและกัน (Gavin Ambrose & Paul Harris, Page 56-61: 2008)

รูปที่ 2.33 ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical) (Ambrose/Harris, 2008: 56)

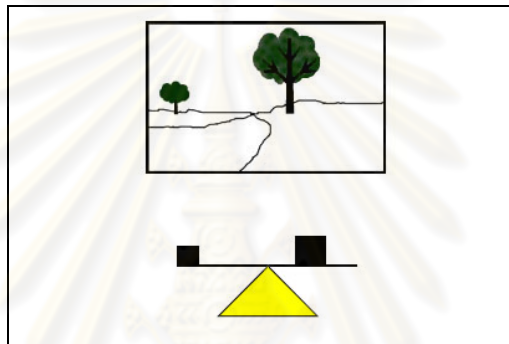
รูปที่ 2.34 ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)

Teresa Bernard. (<http://www.bluemoonwebdesign.com/art-lessons-2.asp>)

ข. ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical) ความสมดุล ที่ไม่เท่ากันตาราง สร้างระยะห่างซึ่งทั้งสองหน้าใช้ผังเหมือนกัน ซึ่งปกติแล้วจะเอียงไปทางซ้าย หรือ ทางขวาของ หน้า

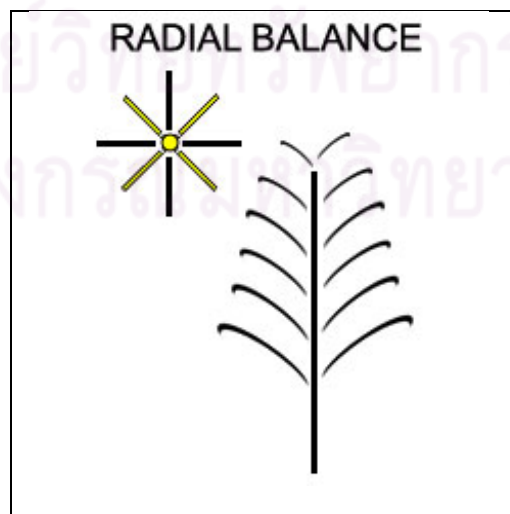
รูปที่ 2.35 ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical) (Ambrose/Harris, 2008: 86)

รูปที่ 2.36 ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical)

Teresa Bernard. (<http://www.blumoonwebdesign.com/art-lessons-2.asp>)

ค. ความสมดุลที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry) ความสมดุลในรัศมี
วงกลมหมายถึง ความสมดุลในทุกแกน เช่นในรูปนี้ ภาพพระอาทิตย์ซึ่งถ่ายผ่าน กรองแสงจาก
กลุ่มดาว

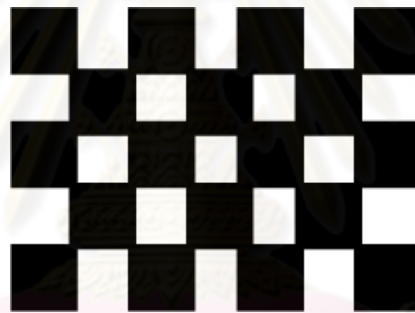
รูปที่ 2.37 ความสมดุลที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry)

Teresa Bernard. (<http://www.blumoonwebdesign.com/art-lessons-2.asp>)

2.2.2.2 จังหวะ (Rhythm)

ลำดับของ การเคลื่อนที่ไปข้างหน้า และ การสลับกัน ซึ่งมีการสลับกันอีก 2 แบบ แทนที่จะซ้ำหน่วยหรือ ช่วง เราใช้ การเคลื่อนไปข้างหน้าแบบปกติ (regular progression) ใน หนึ่ง หรือ ทั้งสอง ศัพท์ เราสามารถเพิ่ม ความสูงหรือความกว้างของหน่วยโดยจำนวนที่เป็น สัดส่วน หรือ การเปลี่ยนแปลง (alternation) ของช่วง ในทำทางที่เหมือนกัน ความคิดนี้สามารถ นำไปประยุกต์ใช้กับ มิติที่มองเห็น เช่น รูปร่าง ขนาด เฉดสี พื้นผิวที่มองเห็น ผลที่ได้คือ การเร่ง หรือ ทำให้การเคลื่อนไหวช้าลง โดยชนิดของจังหวะที่ซับซ้อนขึ้น หรือ การสลับกันระหว่างการ ออกแบบสองแบบ หรือ มากกว่า ของรูปแบบ สี หรือ ช่วงที่แตกต่างกัน ผลที่ได้ก็คือ จังหวะที่ ซับซ้อนมากขึ้นอีกเช่นกัน(ROBERT GILLAM SCOTT, London, 1951)

ก. การซ้ำ (Repetition) การซ้ำกัน ขององค์ประกอบ ที่ขนาดเท่าๆ กัน และใน ระยะเวลาที่เท่าๆ กัน

รูปที่ 2.38 การซ้ำ (Repetition)(Robert Gillam Scott, 1951: 63)

ข. การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression) การต่อเนื่องเป็นลำดับที่เป็นขั้น เป็นตอน ขององค์ประกอบ ที่จากจุดเริ่มต้นถึงจุดที่สิ้นสุด ซึ่งในช่วงระหว่างระยะนั้น จะมี องค์ประกอบของ ขนาด รูปทรง สี สัน ยาว ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

รูปที่ 2.39 การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression))(Robert Gillam Scott, 1951: 63)

ค. การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation) การต่อเนื่องที่สลับกัน ตามมารตาฐานลักษณะเด่น เช่น สูง-ต่ำ, มีด-สว่าง, หนา-บาง

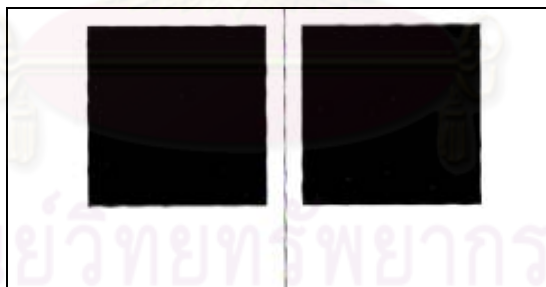

รูปที่ 2.40 การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation) (Robert Gillam Scott, 1951: 63)

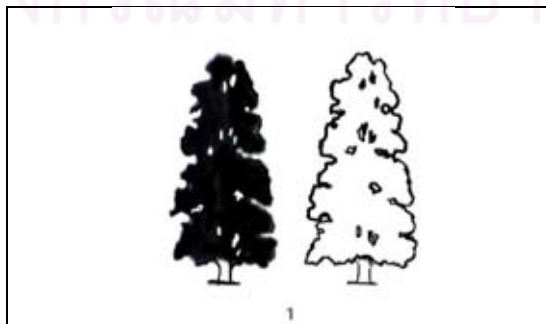
2.2.2.3 สัดส่วน(Proportion)

สัดส่วนในงานศิลปะ หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ในเรื่องขนาด จำนวนหรือปริมาณ ความเข้มอ่อนที่ปรากฏในงานศิลปะนั้นๆ ถ้าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบศิลปะมีสัดส่วนที่ดีต่อกัน จะทำให้งานศิลปะมีความสวยงามน่าสนใจ สัดส่วน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างของตั้งแต่ ๒ อย่างขึ้นไป (สมชาย พรหม, 2548 : 185)

ก. สัดส่วนขนาดรูปทรง ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน รูปทรงทั้งสองรู้สึกกลมกลืนกันสัดส่วนน้ำหนัก รูปแรกน้ำหนักเข้ม รูปที่ 2 มีน้ำหนักอ่อน สัดส่วนของน้ำหนักแตกต่างกันมากสัดส่วนปริมาณ ภาพนี้รูปทั้งสอง มีปริมาณหรือจำนวนที่เท่ากัน

รูปที่ 2.41 สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก (Ambrose&Harris, 2008: 37)

รูปที่ 2.42 สัดส่วนขนาดรูปทรงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 185)

ข. สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก สัดส่วนของจำนวนและความ
เข้มใกล้เคียงกัน

รูปที่ 2.43 สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก (Ambrose&Harris, 2008: 37)

รูปที่ 2.44 สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548: 185)

2.2.2.4 ที่ว่าง (Space)

จาก (Art Lesson: The Principles of Good Design Lesson #8: The Principle of space

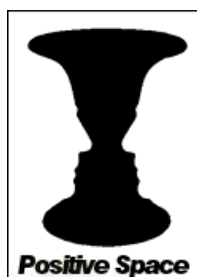
<http://www.blumoonwebdesign.com>)

พื้นที่ว่างในศิลปะ (Space in art) หมายถึง ระยะทางหรือ พื้นที่ ระหว่างรอบๆ ด้านบน ด้านล่าง หรือ ภายในรูปร่าง หรือ รูปแบบที่พบในการจัดวางองค์ประกอบ ในที่นี้เราจะไปดูใกล้ๆ ใน หลายๆวิธีที่พื้นที่ว่าง ถูกใช้ในการจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะ ดังนี้

- พื้นที่ว่างในทางบวก
- พื้นที่ว่างในทางลบ
- พื้นที่ว่างสองมิติ
- พื้นที่ว่างสามมิติ

1. **พื้นที่ว่างในทางบวก (Positive space)** หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ในงานศิลปะ ซึ่งถูกเติมด้วยสิ่งต่างๆ เช่น เส้น สี หรือ รูปร่างต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องหลักของภาพวาด เช่น สัตว์ ต้นไม้ ตึก ภูเขา แจกัน คน และอื่นๆ ซึ่งสร้างให้เกิดพื้นที่ของความสนใจ มันครอบงำสายตา และเป็นจุดโฟกัสในการจัดวางองค์ประกอบ

บริเวณว่างที่เป็นรูปทรง

รูปที่ 2.45 พื้นที่ว่างในทางบวก (Positive space)

Teresa Bernard. (<http://www.bluemoonwebdesign.com/art-lessons-8.asp>)

2. **บริเวณว่างลบ**(Negative space)หรือ เรียกอีกอย่างว่า ส่วนของหน้าที่ถูกทิ้งว่างไว้ คือ พื้นที่ที่ไม่ได้ถูกใช้ ซึ่งอยู่รอบๆสิ่งที่เป็นเรื่องราว โดยธรรมชาติแล้วมันจะมีลักษณะหนึ่ง และถูกกำหนดโดยขอบของพื้นที่ว่างในทางบวกโดยรอบ มันคือสิ่งที่ให้ความหมายต่อการจัดวางองค์ประกอบของเรา ในตัวอย่าง มันคือ พื้นที่ว่างที่ว่างอยู่ ซึ่งอยู่ระหว่างวัตถุ รูปร่าง และรูปแบบ ภายในการจัดวางองค์ประกอบ และ ก็เป็นพื้นที่ว่างด้านหลังซึ่งไม่ได้ถูกสังเกตเห็นตั้งแต่ต้น มันไปในทุกทิศทาง และไปเรื่อยๆ มันไหลไปใน และ รอบๆ และ ระหว่าง รูปร่าง และ วัตถุ

บริเวณว่างที่เป็นพื้น

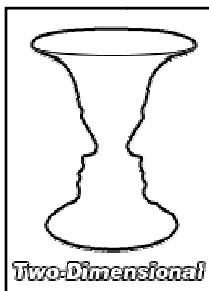

รูปที่ 2.46 บริเวณว่างลบ (Negative space)

Teresa Bernard. (<http://www.bluemoonwebdesign.com/art-lessons-8.asp>)

3. บริเวณที่ว่าง ๒ มิติ (Two-dimensional space)

พบในพื้นที่แบน เช่น ผ้าใบ มันไม่มีความลึก และความกว้าง ในตัวอย่างด้านล่าง รูปดูแบนเพราะทุกวัตถุ และ รูปร่าง อยู่บนพื้นที่ราบที่เดียวกัน ไม่มีความรู้สึกถึงความลึก อย่างไรก็ตาม พื้นที่ว่างเดียวกันสามารถใช้สร้างพื้นที่ว่างสองมิติที่ดูเหมือนพื้นที่ว่างสามมิติได้ โดยให้ความรู้สึกของความลึก

รูปที่ 2.47 บริเวณที่ว่าง ๒ มิติ (Two-dimensional space)

Teresa Bernard. (<http://www.bluemoonwebdesign.com/art-lessons-8.asp>)

4.บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space)

หมายถึงบริเวณที่ว่างที่มีความ กว้าง-ยาว-ลึก สัมผัสได้ด้วยความเป็นจริงเชิง

กายภาพ

รูปที่ 2.48 บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space)

Teresa Bernard. (<http://www.bluemoonwebdesign.com/art-lessons-8.asp>)

2.2.2.5 แตกต่าง(Contrast) ความแตกต่างของ การมองเห็น และ

ส่วนประกอบที่เกี่ยวข้อง (Wucuis wong , 1993 : 105)

ก. การตัดกันที่รูปร่าง (Contrast of Shape)

รูปที่ 2.49 การตัดกันที่รูปร่าง (Contrast of Shape) (Wucuis Wong,1993 : 105)

ข. การตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size)

รูปที่ 2.50 การตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size) (Wucuis Wong,1993 : 105)

ค. การตัดกันที่สี (Contrast of Color)

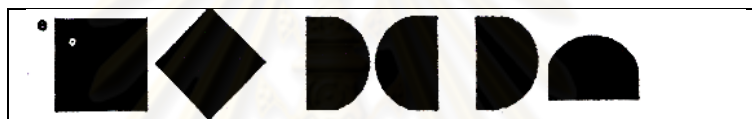
รูปที่ 2.51 การตัดกันที่สี (Contrast of Color) (Wucuis Wong,1993 : 105)

ง. การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture)

รูปที่ 2.52 การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture) (Wucuis Wong,1993 : 105)

จ. การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction)

รูปที่ 2.53 การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction) (Wucuis Wong,1993 : 105)

ฉ. การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position)

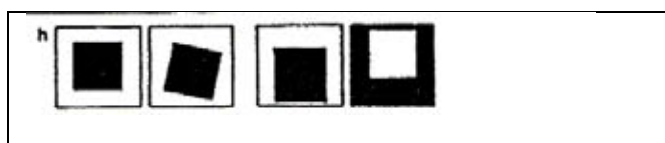
รูปที่ 2.54 การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position) (Wucuis Wong,1993 : 105)

ช. การตัดกันของที่ว่าง (Contrast of Space)

รูปที่ 2.55 การตัดกันของที่ว่าง (Contrast of Space) (Wucuis Wong,1993 : 105)

ซ. การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity)

รูปที่ 2.56 การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity) (Wucuis Wong,1993 : 105)

2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 ศิลปะกับปรัชญาของศาสนานิกายเซน(วัชชี-ชะชี)

และที่เห็นได้ชัดเจนนับงานออกแบบของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์สูงมาก บ้างก็เรียกว่าสไตล์ “เซน” “zen” หรือ “มินิมอลลิสต์” “minimalist” เป็นงานออกแบบที่เรียบง่ายลงตัว และลึกซึ้งมากแฝงไปด้วยปรัชญาที่มาจาก พุทธศาสนานิกายเซน จนเกิดชื่อเรียกสำหรับศิลปิน นักออกแบบ นักกวี และปรัชญา ว่า “วัชชี-ชะชี” และ วัชชี-ชะชี ที่เป็นหนังสือสำหรับศิลปิน นักออกแบบ นักกวี และปรัชญา ได้มีการเปรียบเทียบหลัก วัชชี-ชะชี กับ โมเดิร์นนิสม์ ให้เห็นความแตกต่างของหลักความคิด แต่มีความคล้ายหรือเหมือนกันในงานออกแบบ ที่มีความเรียบง่ายและมีความลงตัวในตัวเอง เปรียบเสมือน โมเดิร์นนิสม์ตะวันตก และ โมเดิร์นนิสม์ตะวันออก นั้นเอง (กรินทร์ กลิ่นขจร, 2546)

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่าง โมเดิร์นนิสม์ วัชชี-ชะชี (กรินทร์ กลิ่นขจร, 2546: 43)

โมเดิร์นนิสม์	วัชชี-ชะชี
สื่อที่แสดงในอาณาบริเวณสาธารณะ	สื่อที่แสดงในอาณาบริเวณส่วนบุคคล
แสดงถึงนัยของโลกทัศน์ที่เป็นตรรกะและเป็นเหตุเป็นผล	แสดงถึงนัยของโลกทัศน์ที่ยังรู้ได้เองจากความรู้สึกที่ผุดบังเกิดขึ้นในใจ
สมบูรณ์ในตัว	สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ
แสวงหาคำตอบที่มีลักษณะเป็นต้นแบบอันเป็นสากล	แสวงหาคำตอบที่เป็นลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล
ผลิตแบบอุตสาหกรรม/หน่วยมาตรฐาน	ชิ้นเดียวไม่ซ้ำใคร/หลากหลาย
ศรัทธาในความก้าวหน้า	ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าความก้าวหน้า
มุ่งสู่นาคต	ดำรงสถิตอยู่กับปัจจุบัน
เชื่อในการควบคุมบังคับธรรมชาติ	เชื่อว่าโดยพื้นฐานแล้วธรรมชาติไม่อาจถูกควบคุมได้
ถวิลหาเทคโนโลยี	ถวิลหาธรรมชาติ
ปรับคนเข้าหาเครื่องจักร	ปรับคนเข้าหาธรรมชาติ
การจัดองกรเป็นรูปทรงเรขาคณิต(รูปร่างและขอบริมที่คมกริบ เทียบตรงและแน่นอน)	การจัดองค์กรเป็นรูปทรงแบบองค์กรชีวิต (รูปร่างและขอบริมที่นุ่มนวลและคมกริบไม่แน่นอน)

อุปมาอุปไมยแบบกล่อง (มีด้านและมุมเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม แม่นยำแน่นอน ถูกกำหนดควบคุม)	อุปมาอุปไมยแบบขาม (รูปทรงอิสระ ด้านบนเปิดโล่ง)
วัสดุที่ถูกสร้างโดยน้ำมือมนุษย์	วัสดุธรรมชาติ
รูปลักษณะภายนอกแลดูเกลี้ยงเกลา	รูปลักษณะภายนอกแลดูขรุขระตามธรรมชาติ
ต้องการการดูแลรักษาอย่างดี	ผ่อนปรนต่อการเสื่อมสลายและการสึกกร่อน
ความบริสุทธิ์ผุดผ่องทำให้ ความหมายของมันรุ่มรวยขึ้น	การสื่อแสดง ความฝังและความเปื้อนเประทำให้การสื่อ แสดงความหมายของมันรุ่มรวยขึ้น
เรียกร้องการลดทอนข้อมูลทางประสาทสัมผัส	เรียกร้องการขยายขอบข่ายข้อมูลทางประสาทสัมผัส
อดทนทนไม่ได้กับคำกำกวมและความขัดแย้ง	สบายๆกับคำกำกวมและความขัดแย้ง
เย็นเมล็ดซืด	อบอุ่น
โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะเบาบาง และสว่างไสว	โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะมืดเข้ม และสลัววิปริต
หน้าที่ใช้สอยและอรรถประโยชน์ คือคุณค่า	หน้าที่ใช้สอยและอรรถประโยชน์ มิได้มีความสำคัญสักเท่าใดนัก
มีความเป็นวัตถุสภาวะอย่างสมบูรณ์แบบเป็นอุดมคติ	มีความไม่เป็นวัตถุสภาวะอย่างสมบูรณ์แบบเป็นอุดมคติ
คงทนถาวรชั่วกาลนาน	ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีกาลวาระของตน

2.3.2 วิทยาศาสตร์กับศาสนาพุทธ

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) นักฟิสิกส์ ชาวเยอรมัน ผู้เสนอทฤษฎีสัมพัทธภาพ กล่าวถึงพระพุทธรศาสนามาก่อนเสียชีวิต มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ได้ตีพิมพ์งานเขียนชิ้นหนึ่งของเขา ชื่อเรื่อง " The Human Side " ซึ่งนักฟิสิกส์ผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลผู้นี้ ได้กล่าวทิ้งท้ายให้เป็นปริศนาแห่งโลกอนาคตว่า The religion of the future will be a cosmic religion. It should transcend personal God and avoid dogma and theology. Covering both the natural and the spiritual, it should be based on a religious sense arising from the experience of all things natural and spiritual as a meaningful unity. Buddhism answers this description. If there is any religion that could cope with modern scientific needs it would be Buddhism. "ศาสนาในอนาคต จะต้องเป็นศาสนาสากล ศาสนานั้นควรอยู่เหนือพระเจ้าที่มีตัวตน และควรจะ

เว้นคำสอนแบบสัทธันต์ (คือเป็นแบบสำเร็จรูปที่ให้เชื่อตามเพียงอย่างเดียว) และแบบเทววิทยา (คือพึ่งเทวดาเป็นหลักใหญ่) ศาสนานั้นเมื่อครอบคลุมทั้งธรรมชาติและจิตใจ จึงควรมีรากฐานอยู่บนสามัญสำนึกทางศาสนาที่เกิดขึ้นจาประสบการณ์ต่อสิ่งทั้งปวง คือ ทั้งธรรมชาติและจิตใจ อย่างเป็นหน่วยรวมที่มีความหมาย พระพุทธศาสนาตอบข้อกำหนดนี้ได้ ถ้าจะมีศาสนาใดที่รับมือได้กับความต้องการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ปัจจุบัน ศาสนานั้นก็ควรเป็นพระพุทธศาสนา" คำพูดของไอส์ไตน์นั้นมีความนัยที่สำคัญซ่อนอยู่และระคายการค้นพบ และทฤษฎีเอกภาพหรือทฤษฎีสรรพสิ่งที่ต้องการค้นหานั้น ที่จริงพระพุทธเจ้าได้ตอบให้เบ็ดเสร็จก่อนหน้านั้น 2500 ปี (http://www.dra.go.th/dra_new/religion_buddha/webboarddetail.asp?id=148)

2.3.3 ศาสนากับศิลปะ

นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มรังสรรค์ศิลปะ สังคมและศาสนาคือสิ่งหนึ่งที่คำขวัญวิวัฒนาการของศิลปะมาโดยตลอด กระทั่งทุกวันนี้ศาสนาก็ยังเป็นแหล่งที่มาของผลงานชั้นดีหลายชิ้นจะเห็นได้ในประวัติศาสตร์ศิลปะในยุคกลาง หลังจากการล่มสลายของจักรวรรดิโรมันเป็นผลให้เกิดการแตกแยกของโลกตะวันตก หลังจากที่มีการแบ่งแยกจักรวรรดิในปี ค.ศ.295 โลกตะวันออกซึ่งมี ไบเซนติอุม เป็นเมืองหลวง เจริญรุ่งเรืองกลายเป็นอารยธรรมไบเซนติล ช่วงเวลาหนึ่งพันปีของยุคกลางซึ่งอยู่ระหว่างช่วงที่โรมันล่มสลายในศตวรรษที่ 5 ไปจนถึง เรอเนซองส์ ในศตวรรษที่ 15 เมืองใหญ่ๆ ของจักรวรรดิโรมันทางซีกตะวันตกล่มสลายจนกลายเป็นหมู่บ้านเล็กๆ นักปกครองทั้งหลายที่เข้าไปอยู่ในพื้นที่ชานเมือง แผ่นดินไร้รัฐบาลและกฎหมาย บรรดาวิชาชีพและการค้าตกต่ำหรืออาจเรียกได้ว่าไม่มีเลย เพราะการเดินทางไปมาเต็มไปด้วยอันตราย ภาษาและขนบธรรมเนียมท้องถิ่น ตลอดจนการแบ่งแยกยุโรปตามเขตภูมิศาสตร์เริ่มก่อตั้งในพื้นที่ที่ห่างไกล ในช่วงที่ประชาชนโดยทั่วไป ส่วนใหญ่อ่าน-เขียนหนังสือไม่ได้ อีกทั้งยังมีความยากจนและเชื่อในไสยศาสตร์ มีการจัดตั้งสังคมศักดิ์สิทธิ์ขึ้นโดยพวกขุนนางที่เป็นเจ้าของที่ดินให้ตัวเองมีอำนาจเบ็ดเสร็จเหนือชาวไร่ผู้ไถหว่านผืนดิน แต่หลายร้อยปีภายหลังการล่มสลายของโรม อิทธิพลระหว่างพวกคนเถื่อนกับพวกโรมันทำให้เกิดศัพท์ทางการออกแบบในงานศิลปะและหัตถกรรม แม้จะเรียกยุคกลางว่า "ยุคมืด" (The Dark Ages) แต่ไม่มีอะไรมืดในงานหัตถกรรม ซึ่งรวมไปถึงการทำหนังสือด้วย

ความรู้และการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกคลาสสิกสูญหายไปจนเกือบหมดสิ้น ความเชื่อของคริสต์เตียนที่มีต่อคำสอนทางศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์ กลายเป็นพลังตัวเดียวในการเก็บรักษาหนังสือสถานที่สำคัญทางศาสนาของชาวคริสต์เตียนกลายเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม การศึกษาและ

กิจกรรมทางปัญญา การเก็บรักษาความรู้ รวมไปถึงการทำเอกสารคัดลายมือ (Illuminated manuscript) ซึ่งความหมายตามตัวอักษรหมายถึงการเขียนหนังสือแล้วประดับด้วยเงินหรือทอง อย่างไรก็ตาม คำนี้ได้กลายมามีความหมายถึงหนังสือที่เขียนด้วยลายมือ มีลายประดับ ภาพประกอบ และผลิตในช่วงยุคกลาง (ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์, 2520: 5)

ประเด็นสำคัญ

การศึกษาอะไรให้รู้จริง ต้องรู้ด้วยกาย จิต สติปัญญา การเลือกกระบวนการ ของการปฏิบัติ หรือผ่านกระบวนการทางศิลปะ คือ การปฏิบัติทางกาย การมีวินัยในคน ขณะที่ลงมือทำกิจกรรมที่ชอบ จะนิ่ง จดจ่อ มีความสุขกับการทำ กิจกรรมนั้น ก็เข้าลักษณะ กายเคลื่อนไหว ใจนิ่ง ตรงนี้ภาวะของสมาธิเกิดจากการที่ได้ ปฏิบัติงาน เหมือนที่ท่านพุทธทาสพูดไว้ว่า การทำงานคือ การปฏิบัติธรรม การเรียนรู้ก็คือ ผ่านการลงมือปฏิบัติ ที่เราเรียกว่าไตรสิกขา หรือ ศิล สมาธิ ปัญญา

ศิลปะจริงๆจะแฝงไปด้วยความละเอียดรอบคอบ มีสมาธิ มีความอ่อนโยน ต้องรอคอย งานศิลปะบางอย่างไม่ได้เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น ไม่ใช่วาดภาพเสร็จแล้วจบ งาน ศิลปะต้องมีความเป็นสัดส่วน มีองค์ประกอบ การคาดคะเน มีระยะเวลาเริ่มต้น-สิ้นสุด มีมุมมองที่แตกต่าง ความ เป็นเหตุ-เป็นผล สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบของชีวิตมนุษย์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการที่เราจะ ดำรงชีวิตอยู่ได้ ก็ต้องมีศิลปะในการดำรงชีวิต

งานศิลปะเลยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ที่เอางานศิลปะเข้ามาประยุกต์กับพุทธปรัชญา เพราะไม่ต้องการให้เห็นแค่เปลือก แต่ต้องการให้เขาถึงแก่นของการเรียนรู้ เช่น ความละเอียดอ่อนของงานที่ทำในเรื่องภาษา แต่สามารถสังเคราะห์ความคิดออกมาเป็นภาพ ศิลปะจะทำให้เกิดทักษะ ความรอบคอบ เกิดความนิ่งเวลาทำงาน สิ่งเหล่านี้จะทำให้มีชีวิตที่ดี เราก็เลยเอามาเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูล

- 3.1.1 แนวความคิดหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
- 3.1.2 หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต
- 3.1.3 สรุปคัดเลือกองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

3.2 การสร้างเครื่องมือวิจัยและแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง: แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน)

- 3.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกหลักการทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
 - 3.2.1.1 Secondary Research
- 3.2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อหาหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ(หินยาน)
 - 3.2.2.1 Expert Survey
 - 3.2.2.2 เกณฑ์การวัดคะแนน
 - 3.2.2.3 เกณฑ์การเลือกคะแนน

แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง: การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน)

- 3.2.3 เกณฑ์การคัดเลือกหลักการองค์ประกอบ และการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต
 - 3.2.3.1 การเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต (Literature Review)
 - 3.2.3.2 สรุปคัดเลือกองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต
 - 3.2.4 ประมวลผลคำตอบ จากแบบสอบถามชุดที่ 1 แล้วนำผลของหลักการองค์ประกอบ และการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต มาสร้างแบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อหาหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
 - 3.2.4.1 Pre test แบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง
 - 3.2.4.2 Expert Survey
 - 3.2.4.3 เกณฑ์การวัดคะแนน
 - 3.2.4.4 เกณฑ์การเลือกคะแนน

ตารางที่ 3.1 แผนโครงงานวิจัย (Mapping) การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน)

3.1 รวบรวมข้อมูล

3.1.1 แนวความคิดหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

จากการรวบรวมข้อมูลแนวความคิดหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) โดยใช้หลัก Secondary Research จากคำแนะนำโดย อาจารย์รัตยา โตดคุณิษฐ์ อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ โดยใช้วิธี

- แบบ Content Analysis เพื่อศึกษาหลักการทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) ประมาณ 5 แหล่งที่มา ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักการทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
- Interview เลือกตามชั้นยศ (ระดับสมณศักดิ์ของพระ) ชั้นยศสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ปัจจุบันชั้นยศสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ไทยได้เพิ่มขึ้นตามกาลสมัย และความจำเป็นในด้านการปกครองคณะสงฆ์ สรุปได้ 7 ข้อดังนี้

1. ศील

ศีล แปลได้หลายความหมาย ซึ่งในอรรถกถา นิยมให้ความหมายว่า สีสนะ แล้วให้คำจำกัดความของคำว่า สีสนะ ไว้ 2 ข้อหลัก คือ

1. สมาทาน - การสำรวมกายวาจาไว้เรียบร้อยดี
2. อุปะธารณ - รองรับการทำบุญชั้นสูงกว่าศีลขึ้นไป ได้แก่ รองรับการรักษาคณะธรรม การทำสมาธิ การทำวิปัสสนา.

กล่าวโดยสรุป ศील จึงหมายถึง ความประพฤติดีทางกายและวาจา, การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย, ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจา ให้ตั้งอยู่ในความดีงาม, การรักษากฎตามระเบียบวินัย, ปกติมารยาทที่สะอาดปราศจากโทษ, ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว, ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกายวาจาให้ดียิ่งขึ้น, ความสุจริตทางกายวาจาและอาชีพ, และยังมีมักใช้เป็นคำเรียกออย่างง่ายสำหรับคำว่า "อธิศีลสิกขา" ด้วย.

ศีลในทางพระพุทธศาสนามีอยู่หลายอย่างด้วยกัน.

1. ปัจจศีล (ศีล ๕) หรือเรียกกว่านิจศีล (คือถือเนื่องนิจ)
2. อาชีวัฐฐมกศีล (ศีลกุศลกรรมบท 10) หรือเรียกกว่าอาทิพรหมจริยาศีล(หรือเรียกอีกอย่างว่า นวศีล)
3. อัญญศีล (ศีล 8) หรือเรียกกว่าอุโบสถศีล (ศีลอุโบสถ)
4. ทสศีล (ศีล 10)
5. ภิกษุณีวินัย (ศีล 311)
6. ภิกษุวินัย (ศีล 227)

ศีล แบ่งเป็น 3 ระดับ คือจุลศีล (ศีลอย่างน้อย) ได้แก่ คหกรรมศีลทั้ง 2 คือ ศีล 5 และอาชีวกกรรมศีล มัชฌิมศีล (ศีลอย่างกลาง) ได้แก่ บรรพชาศีลทั้ง 2 คือได้แก่อัฐศีล และทศศีล มหาศีล (ศีลอย่างสูง) ได้แก่ อุปสมบททั้ง ๒ คือ ภิกษุวินัย และภิกษุวินัย

ศีลห้า หรือ เบญจศีล เป็นศีลในลำดับเบื้องต้นในพุทธศาสนา ที่ศาสนิกชนพึงถือ ไม่เฉพาะแต่เหล่าสงฆ์เท่านั้น ศีลห้าจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า 'นิจศีล' นั่นคือ ศีลที่ยึดถือเป็นนิจ (นิตย) ด้วยเหตุนี้ ในพิธีกรรมทั้งปวงในพุทธศาสนา หลังจากกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัยแล้ว พุทธศาสนิกพึงอาราธนาศีล และรับศีลห้าก่อนเสมอ

ศีลห้ามีด้วยกัน 5 ข้อ ดังนี้

1. ปาณาติปาตา เวรมณี (สิกขาปทิสมาทียมมิ) - เว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตทั้งปวง รวมถึงการทำร้ายสัตว์ หรือมนุษย์ด้วย แม้แต่คิด หรือวางแผน ก็ถือว่าผิดศีลข้อนี้แล้ว
2. อทินนาทานา เวรมณี (สิกขาปทิสมาทียมมิ) - เว้นจากการลักทรัพย์ เอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ รวมถึงการเบียดบัง ข้ออาชญากรรมบังหลวง เอาเปรียบคนอื่นด้วย แม้แต่คิด หรือวางแผน ก็ถือว่าผิดศีลข้อนี้แล้ว
3. กาเมสุมิจฺจจารา เวรมณี (สิกขาปทิสมาทียมมิ) - เว้นจากการประพฤติดูผิดในกามทั้งหลาย ข้อนี้เพียงแค่วางใจก็ผิดแล้ว
4. มุสาวาทา เวรมณี (สิกขาปทิสมาทียมมิ) - เว้นจากการพูดเท็จ คำหยาบ หรือพูดส่อเสียด รวมถึงการพูดให้คนแตกสามัคคีกันด้วย
5. สุราเมรยมชฺชูปมาทภูฐานา เวรมณี (สิกขาปทิสมาทียมมิ) - เว้นจากการดื่ม น้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

ศีลแปด หรือ อุโบสถศีล เป็นศีลของคฤหัสถ์ หมายถึง อุบาสกอุบาสิกาทั่วไป มิใช่สงฆ์ (ซึ่งมีศีลเฉพาะตนอยู่แล้ว) โดยมักจะรับศีลแปดในวันพระ นิยมรักษาศีลแปดเป็นเวลา 1 วัน หรือ 3 วัน

ศีลทั้งแปด

1. ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปทิสมาทียมมิ
เว้นจากการฆ่าสัตว์
2. อทินนาทานา เวรมณี สิกขาปทิสมาทียมมิ
เว้นจากการลักสิ่งของที่ผู้อื่นมิได้ให้
3. อพฺรหฺมจฺริยา เวรมณี สิกขาปทิสมาทียมมิ
เว้นจากการประพฤติดูผิดพรหมจรรย์

4. มุสาวาทา เวรมณี สิกขาปทํ สมာทียามิ
เว้นจากการพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ
5. สุราเมรยมชฺชชุปมาทฺฐานา เวรมณี สิกขาปทํ สมာทียามิ
เว้นจากการดื่มสุราเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
6. วิกาลโภชนา เวรมณี สิกขาปทํ สมာทียามิ
เว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาล (หลังเที่ยงถึงวันใหม่)
7. นจฺจคีตวาทิตฺตวิสุทฺทสุสนา มาลาคนฺธุวิเลปนธารณมณฺฑลนวิภูสนฺนุสฺसानา
เวรมณี สิกขาปทํ สมာทียามิ
เว้นจากการฟ้อนรำขับร้อง ประโคมดนตรี และประดับร่างกายด้วยดอกไม้ของ
หอม เครื่องประดับ เครื่องทา เครื่องย้อม
8. อุจฺจาสยนมหาสยนา เวรมณี สิกขาปทํ สมာทียามิ
เว้นจากการนั่งนอนเหนือเตียงตั้ง ที่เท้าสูงเกิน ภายในมีนุ่นหรือสำลี : (พระธรรม
ปิฎก, ประยุทธ์ ปยุตฺโต, พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์)

2. กุศลกรรมบถ

กุศลกรรมบถ หมายถึง ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความสุขความเจริญหรือสุคติ (WHOLESOME COURSE OF ACTION) เป็นธรรมส่วนสุจริต 10 ประการ จึงเรียกชื่อว่า กุศลกรรมบถ 10

คำว่า กรรมบถ (อ่านว่า กำมะบถ) แปลว่า ทางแห่งกรรม คือ การกระทำที่เข้าทางเป็นกรรมหรือที่นับว่าเป็นกรรม หมายถึง ทางแห่งกุศลกรรม คือการกระทำที่นับว่าเป็นความดีได้แก่

ที่เป็นกายกรรม มี 3 อย่าง คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินิन्दในกาม

ที่เป็นวจีกรรม มี 4 คือ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ

ที่เป็นมโนกรรม มี 3 คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา ไม่พยาบาทปองร้าย เห็นชอบตามคลองธรรม (สัมมาทิฐิ)

กุศลกรรมบถ ก็คือสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจนั่นเอง : (พระธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุรเตโช, ป.ศ. 9 ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. 2548)

กุศลกรรมบถ 10 ประพฤติดีด้วยกาย ๓ ประเภท

1. ประพจน์ดีด้วยกาย นั้นชื่อว่า กายกรรม คือ ทำกิจการงานด้วยกายอย่าให้ทุกข์เกิดขึ้นแก่ผู้อื่น กายกรรมที่ทำให้เกิดทุกข์แก่ผู้อื่นนั้น มี 3 ประการ

คือ อย่าเบียดเบียนร่างกายของท่าน คือ อย่าฆ่า อย่าฟัน อย่าทุบ อย่าตี ร่างกายของท่านผู้อื่นโดยที่สุด เว้นถึงสัตว์ดิรัจฉานได้ยิ่งเป็นการดี ตรงภาษาบาลีที่ว่า ปาณาติปาตาเวรมณี ฯ

คือ อย่าเบียดเบียนทรัพย์สมบัติข้าวของของท่านผู้อื่น คืออย่าลักขโมย อย่าฉ้อโกง อย่าเบียดบังเอาข้าวของของท่านผู้อื่น ตรงภาษาบาลีที่ว่า อทินนาทานาเวรมณี ฯ

คือ อย่าแย่งชิงลักลอบด้วยอำนาจของภายในหญิงที่ท่านหวงห้าม ตรงภาษาบาลีที่ว่า กามมุขิจฉาจาเวรมณี ฯ

2. ประพจน์ดีด้วยวาจา ๔ ประเภท (วจีกรรม ๔ ประเภท) นั้นได้แก่

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำที่สัตย์ที่จริง ให้เว้นจากวาจาที่เท็จไม่จริงเสีย ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า มุสาวาทาเวรมณี ฯ

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำอันสมานประสานสามัคคีให้ท่านดีต่อกัน ให้เว้นจากวาจาเสื่อมเสียตรงกัน ภาษาบาลีที่ว่า ปิสฺสุณายาวาจาเวรมณี ฯ

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำอันอ่อนโยน ให้เกิดความยินดีแก่ผู้ฟัง ให้งดเว้นวาจาที่หยาบคายขื่นขื่นมึน บริภาษตัดพ้อหยาบๆ คายๆ ให้ผู้ฟังได้รับความเดือดร้อนต่างๆ เสีย ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า ผรุสฺสยวาทายเวรมณี ฯ

คือ ให้กล่าวแต่วาจาถ้อยคำที่เป็นไปกับด้วยประโยชน์ ให้เว้นจากวาจาที่เหลวไหล คือพูดเล่นหาประโยชน์มิได้เสีย ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า สมฺมปฺปลาปาวาจาเวรมณี ฯ

3. ประพจน์ดีด้วยใจ 3 ประเภท (มโนกรรม 3 ประเภท) นั้นคือ

คือ ให้ระวังเจตนากรรม ให้สัมพันธ์ด้วยเมตตาอยู่เสมอ คือ ความดำริของใจ อย่าให้ลู่อานาจแห่งโลภะ คืออย่าเพ่งเอากิเลสภพและวัตถุภพของท่านผู้อื่น อันไม่สมควรแก่ฐานะของตน ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า อนภิชฺฐมา โหติ ฯ

คือ ให้ระวังเจตนากรรมให้ สัมประยุดต์ด้วยกรุณาอยู่ทุกเมื่อ อย่าให้โทสะ พยาบาท เข้าครอบงำได้ ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า อพฺพยาปาโท โหติ ฯ

คือ ให้ระวังเจตนากรรมให้ สัมประยุดต์ด้วย มุทิตา อุเบกขา อยู่ทุกเมื่อ อย่าให้ไหลไปในทางผิด ให้เห็นตรงตามคลองธรรมทั้ง 10 นี้ อยู่ทุกเมื่อ ตรงกับภาษาบาลีที่ว่า สมฺมทิวฺฐิโก โหติ ฯ (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตฺโต, พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2456)

3.เบญจธรรม

เบญจธรรม หมายถึงข้อที่ควรปฏิบัติ ๕ ประการซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ตั้งงาม เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้า ปลอดภัย ปลอดภัย เพิ่มพูนความดีแก่ผู้ทำ

เบญจธรรม 5 ประการ คือ

1. เมตตากรุณา คือความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
2. สัมมาอาชีวะ คือการประกอบสัมมาชีพ
3. กามสังวร คือการสำรวมในกาม
4. สัจจะ คือการพูดความจริง
5. สติสัมปชัญญะ คือความระลึกได้และความรู้ตัว : (พระธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุรเตโช, ป.๕. 9 ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. 2548)

4.ไตรสิกขา

ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา 3 หมายถึงข้อสำหรับศึกษา, การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษา, การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา 3 อย่างคือ

1. อริสัสสิกขา คือศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องตั้งงาม ให้ถูกต้องตามหลักจุดศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลัก มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลักอินทริยสังวร สติสัมปชัญญะ และสันโดษ
2. อริจิตตสิกขา คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ ได้แก่การบำเพ็ญสมถกรรมฐานของผู้สมบุรณด้วยอริยศีลชั้นจันได้บรรลุฌาน 4
3. อริปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ได้แก่การบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานของผู้ได้ฌานแล้วจนได้บรรลุวิชชา 8 คือเป็นพระอรหันต์ : (พระธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุรเตโช, ป.๕. ๙ ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. 2548)

5.มรรค

มรรค (ภาษาสันสกฤต: มรค; ภาษาบาลี: มคฺค) คือ หนทางถึงความดับทุกข์ เป็นส่วนหนึ่งของอริยสัจ (เรียกว่า มัคคสังจัจ หรือ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ) และนับเป็นหลักธรรมสำคัญอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยหนทาง ๘ ประการ

ด้วยกัน เรียกว่า "มรรคมืองค์แปด" หรือ "มรรคแปด" (อัฐังคิกมรรค) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สัมมาทิฏฐิ คือ ปัญญาเห็นชอบ หมายถึงเห็นถูกต้องตามความเป็นจริงด้วยปัญญา
 2. สัมมาสังกัปปะ คือ ดำริชอบ หมายถึง การใช้สมองความคิดพิจารณาแต่ในทางกุศลหรือความดีงาม
 3. สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการพูดสนทนา แต่ในสิ่งที่สร้างสรรค์ดีงาม
 4. สัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติดีงาม ทางกายหรือกิจกรรมทางกายทั้งปวง
 5. สัมมาอาชีวะ คือ การทำมาหากินอย่างสุจริตชน
 6. สัมมาวายามะ คือ ความอุตสาหะพยายาม ประกอบความเพียรในการกุศลกรรม
 7. สัมมาสติ คือ การไม่ปล่อยให้เกิดความพลั้งเผลอ จิตเลือนลอย ดำรงอยู่ด้วยความรู้ตัวอยู่เป็นปกติ
 8. สัมมาสมาธิ คือ การฝึกจิตให้ตั้งมั่น สงบ สงัด จากกิเลส นิเวศน์อยู่เป็นปกติ
- อริยมรรคมืองค์แปด เป็นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) คือทางที่นำไปสู่การพ้นทุกข์ ที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสรู้แล้ว ด้วยปัญญาอันยิ่ง ทำญาณให้เกิด ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อนิพพาน

มรรคมืองค์แปด สามารถจัดเป็นหมวดหมู่ได้เป็น ๓ คือ สมาธิ ปัญญา

ข้อ3-4-5 เป็น ศีล (สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ)

ข้อ6-7-8 เป็น สมาธิ (สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ)

ข้อ1-2 เป็น ปัญญา (สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ)

6. อริยสัจ 4

อริยสัจ 4 (บาลี: ARIYASACCA) หรือจตุราริยสัจ หรืออริยสัจ 4 เป็นหลักคำสอนหนึ่งของพระโคตมพุทธเจ้า แปลว่า ความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ หรือความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ มีอยู่สี่ประการ คือ

1. ทุกข์ คือ สภาพที่ทนได้ยาก ภาวะที่ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ สภาพที่บีบคั้น ได้แก่ชาติ (การเกิด) ชรา (การแก่ การเก่า) มรณะ (การตาย การสลายไป การสูญสิ้น) การประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก การปรารถนาสิ่งใดแล้วไม่สมหวังในสิ่งนั้น กล่าวโดยย่อ ทุกข์ก็คืออุปาทานขันธ หรือขันธ ๕

2. ทุกข์สมุทัย คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ ได้แก่ ตัณหา ๓ คือ กามตัณหา-ความทะยานอยากในกาม ความอยากได้ทางกามารมณ์, ภวตัณหา-ความทะยานอยากในภพ ความอยากเป็นโน่นเป็นนี่ ความอยากที่ประกอบด้วย ภวทิวฏฐิ หรือ สัสสตทิวฏฐิ และ วิภวตัณหา-ความทะยานอยากในความปราศจากภพ ความอยากไม่เป็นโน่นเป็นนี่ ความอยากที่ประกอบด้วย วิภวทิวฏฐิ หรือ อจเจททิวฏฐิ

3. ทุกข์นิโรธ คือ ความดับทุกข์ ได้แก่ ดับสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ กล่าวคือ ดับตัณหาทั้ง 3 ได้อย่างสิ้นเชิง

4. ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา คือ แนวปฏิบัติที่นำไปสู่หรือนำไปถึงความดับทุกข์ ได้แก่ มรรคอันมีองค์ประกอบอยู่แปดประการ คือ

1. สัมมาทิฏฐิ-ความเห็นชอบ
2. สัมมาสังกัปปะ-ความดำริชอบ
3. สัมมาวาจา-เจรจาชอบ
4. สัมมากัมมันตะ-ทำกิจการงานชอบ
5. สัมมาอาชีวะ-เลี้ยงชีพชอบ
6. สัมมาวายามะ-พยายามชอบ
7. สัมมาสติ-ระลึกชอบ
8. สัมมาสมาธิ-ตั้งใจชอบ ซึ่งรวมเรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่า "มัชฌิมาปฏิปทา" หรือทาง

สายกลาง

มรรคมีองค์แปดนี้สรุปลงในไตรสิกขา ได้ดังนี้

1. อริสัจสี่สิกขา ได้แก่ สัมมาทิฏฐิ และ สัมมาสังกัปปะ
2. อริจิตตสิกขา ได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และ สัมมาอาชีวะ
3. อริปัญญาสิกขา ได้แก่ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ

อริยสัจ 4 นี้ เรียกสั้น ๆ ว่า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค : (ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์. หน้า 65-66)

7. ทิศ 6

ทิศหก บุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ ดุจทิศที่อยู่รอบตัวจัดเป็น ๖ ทิศ ดังนี้

1. ปุรัตถิมทิศ ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดา มารดา

2. ทักขิณทิสทิสเบื่องขวา ได้แก่ ครูอาจารย์
 3. ปัจฉิมทิส ทิสเบื่องหลัง ได้แก่ สามเณรภรรยา
 4. อุตตรทิส ทิสเบื่องซ้าย ได้แก่ มิตรสหาย
 5. อุปริมทิส ทิสเบื่องบน ได้แก่ พระสงฆ์ สมณพราหมณ์
 6. เหมฐิมทิส ทิสเบื่องล่าง ได้แก่ ลูกจ้างกับนายจ้าง
- (พระราชบัญญัติภาณุนี, ตุลาคม: 2551)

ประเด็นสำคัญ

การศึกษาหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ พระภิกษุ จนได้หลักการโดยรวมที่เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) คือ

1. ศีล๕
- 2.เบญจธรรม
- 3.กุศลกรรมบถ
- 4.อริยสัจ๔
- 5.มรรค๘
- 6.ไตรสิกขา
- 7.ทิส๖

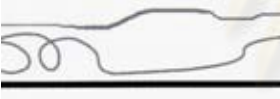

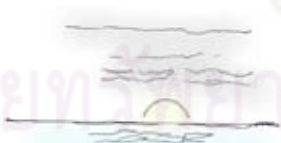
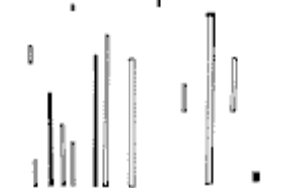
และทำแบบสอบถามเพื่อที่จะสรุปหาคำตอบว่าหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) คือหลักการอะไรเป็นสำคัญ โดยลงไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เลือกตามระยะเวลาจำพรรษา (บวช) ตั้งแต่ 3 พรรษาขึ้นไปและเลือกตามการศึกษา ตั้งแต่ เปรียญ.7-9 หรือ ปริญญาตรี และปริญญาโท สถานที่ที่ลงไปเก็บข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยและสำนักหรือวัดที่ปฏิบัติธรรม เกณฑ์การวัดคะแนน ใช้การลงคะแนน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน แล้วเลือกคะแนน หาค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.75 ขึ้นไป จากนั้นก็นำผลที่ได้คะแนนมากที่สุด ก็คือ หลัก “ไตรสิกขา” เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) เพราะเป็นหลักที่รวมสาระของหลักธรรมต่างๆที่มีอยู่ในเรื่อง ศีลสมาธิ และปัญญา โดยหลักของไตรสิกขานี้ เป็นแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) ที่จะนำไปสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ของสิ่งทั้งปวง

3.1.2 หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

ตารางที่ 3.2 การเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

(LITERATURE REVIEW)

BASIC ELEMENT	Ref1	Ref2	Ref3
<p>1.จุด (dot)</p>	<p>DIGITAL WEB MAGAZINE – องค์ประกอบของการออกแบบ</p> <p>HTTP://WWW.DIGITALWEB.COM/ARTICLES/ELEMENTS_OF_DESIGN/</p> <p><u>จุด (POINT)</u></p> <p>จุด คือ องค์ประกอบที่มีตำแหน่ง แต่ไม่มีส่วนยืดขยาย มันคือเครื่องหมายเดี่ยวๆในความว่างเปล่า ซึ่งมีที่ๆ แม่นยำแต่จำกัด โดยตัวมันเอง สามารถแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างด้านบวกและด้านลบของความว่างเปล่า แต่เมื่อถูกจัดกลุ่มกับจุดอื่นๆ แล้ว มีแนวโน้มที่จะเกิดการมองเห็นเป็นรูปร่างตามหลักการการจับกลุ่มเบื้องต้นของ Gestalt และ สมอของ เราจะเชื่อมต่อดจุดเหล่านี้เข้าด้วยกัน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เส้น หรือรูปร่าง เป็นผลที่เกิดตามธรรมชาติ จากจุดใน พื้นที่ว่าง</p> <p><u>จุด</u></p> <p><u>จุดหลายๆจุดในความว่างเปล่า</u></p> <p><u>จุดที่เรียงกันแบบปิด</u></p>	<p>การออกแบบสิ่งพิมพ์ : (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร,2550 : 62)</p> <p>ISBN 978-974-7040-34-0</p> <p><u>จุด (dot)</u></p> <p>เป็นองค์ประกอบที่มีความเรียบง่ายและซับซ้อนน้อยที่สุด ซึ่งโดยตัวเองแล้ว จุดจะมีตำแหน่งแต่ไม่มีทิศทาง การใช้จุดจำนวนมากมาเรียงต่อกันจะทำให้เกิดการรับรู้เป็นเส้น หรือในบางกรณี จะเห็นเป็นรูปร่าง</p>	<p>พื้นฐานการออกแบบ 2 มิติ</p> <p>Two Dimension Design</p> <p>อ.เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา , 2545; 3</p> <p><u>จุด Points</u></p> <p>จุดระบุตำแหน่ง ไม่มีความยาว ไม่มีความกว้าง ไม่กินพื้นที่ว่างมาก จุดคือการเริ่มต้นและการสิ้นสุดของเส้น และเกิดจากการพบกันหรือตัดกันของเส้น</p>

			
<p>2.เส้น (line)</p>	<p>Exploring Art : A Global, Thematic Approach, Third Edition ,Margret Lazzari and Dona Schlesier. Thomson Learning 2008 ISBN-13: 978-0-495-09487-6 ISBN-10: 0-495-09487-0</p> <p>เส้นที่เกิดขึ้นจริงๆ หักมุม/ไม่สม่ำเสมอ โค้ง/สม่ำเสมอ ตรง/หนา</p> <p>เส้นประยุกต์ ท่าทางที่เข้าหากัน เส้นประ เส้นแตกๆ</p> <p>ทิศทาง แนวตั้ง แนวนอน ทะแยงมุม</p> <p>คุณภาพของเส้น ราบรื่น/สละสลวย</p> 	<p>Classic Graphic Design Theory Elements of Design: Line http://www.usask.ca/education/coursework/skaalid/theory/cgdt/line.htm</p> <p>เส้น คือ รูปแบบที่มีความกว้างและความยาว แต่ไม่มีความลึก ศิลปินใช้เส้นเพื่อสร้าง ความคมชัด รูปร่างของวัตถุ เส้น ถูกสร้างสรรค์ โดยการเคลื่อนไหวของปากกาของศิลปิน</p> <p>ทิศทางของเส้น ทิศทางของเส้นสื่อถึงอารมณ์</p> <p>1.เส้นแนวนอน คือ ความสงบและความเงียบ</p> <p>2. เส้นแนวตั้ง สื่อถึงการเคลื่อนไหวที่อาจเกิดขึ้นได้</p> <p>3. เส้นทะแยงมุม สื่อถึงการเคลื่อนไหว และ ให้ความรู้สึกของการมีพัฒนาของรูปภาพ</p>	<p>หลักการทัศนศิลป์ : (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548 : 5) 701 ISBN 974-13-3195-9 สพจ.861</p> <p>การมองเห็นเส้น ถ้าเราพิจารณาวัตถุสิ่งของรอบๆ ตัวเรา จะพบว่าเส้นปรากฏให้เห็นมากมายไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เรามองเห็นเส้นเหล่านั้นในลักษณะต่างๆ ดังนี้</p> <p>1. เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line) เส้นที่มีอยู่จริงหมายถึงเส้นที่ปรากฏให้เห็นเป็นเส้นจริงๆ มีลักษณะเป็นกายภาพที่ปรากฏจากกิริยาของการกระทำ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก จากประสาทสัมผัสของมือผ่านวัสดุให้เป็นร่องรอยขีดเขียนลงสู่พื้นผิวระนาบโดยตรง</p> <p>เส้นที่มีอยู่จริงจะปรากฏให้เห็นได้ทั้งในรูปของ 2 มิติ และ 3 มิติ หมายถึงเส้นที่ปรากฏในงานจิตรกรรม หรือภาพพิมพ์ หรือบางครั้งเราสามารถพบเส้น 2 มิติในธรรมชาติได้เช่นกัน เช่น ลายเส้นที่เกิดจากวงปีของเนื้อไม้ ลายเส้นใบไม้ที่เกิดขึ้นในเนื้อใบมองเห็นได้ด้วยตา แต่ไม่สามารถรับรู้ได้จากการสัมผัสด้วยมือ เส้น 3มิติ หมายถึงเส้นที่พบในงานประติมากรรม สถาปัตยกรรม</p>

<p>ลายมือ</p> <p>พื้นปลา</p> <p>สีเหลี่ยมมุมฉาก/เส้นคดเคี้ยวไปมา</p> <p>ขอบเขต ขอบเขตของรูปร่าง ขอบเขตของรูปร่างที่มีเส้นตัด เส้นที่มีแสงเงา เส้นที่มีแสงเงาที่มีเส้นตัด</p> 	 <p><u>ขอบเขตของรูปร่างและท่าทาง</u></p> <p>1. เส้นที่ใช้ร่างตามกรอบของรูปร่าง เรียกว่า การวาดภาพร่าง</p> <p>2. การวาดซึ่งให้เห็นภาพของความเคลื่อนไหวที่มากขึ้นกว่าภาพร่าง เรียกว่า การวาดท่าทาง</p> <p><u>เส้นในฐานะของการเน้น</u> เส้นหลายๆเส้น หรือ เส้นตัดกัน สามารถใช้เพื่อสร้างเงาในภาพ พื้นที่ที่มีเงาเข้มในรูปทรง เรียกว่า พื้นที่ของการเน้น สามารถให้ความรู้สึกที่เป็น 3 มิติ มากขึ้น ให้กับวัตถุ</p>	<p>หรือวัสดุต่างๆ ในธรรมชาติ เช่น เส้นจากต้นไม้ ใบหญ้า ฯลฯ</p> <p>2. <u>เส้นเชิงนัย(Implied Line)</u> เส้นเชิงนัย หมายถึงเส้นที่ขาดหายไปบางส่วน แต่ไม่สามารถรับรู้ให้เป็นเส้นที่สมบูรณ์ได้ด้วยการมอง การรับรู้ที่ขาดหายไปเช่นนั้นเป็นไปตามกฎของความใกล้ชิด(Law of Closure) ซึ่งจะเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เต็มเพื่อให้เกิดรูปที่คุ้นเคย</p> <p>3. <u>เส้นที่ไม่มีตัวตน(Invisible Line Or Psychic Line)</u> เส้นที่ไม่มีตัวตน เป็นลักษณะเส้นที่ไม่ปรากฏอยู่จริง เรารับรู้ได้ด้วยความรู้สึกทางสมองว่ามีเส้นปรากฏอยู่ แต่ความจริงแล้วไม่มีเส้นในลักษณะนี้ต้องอาศัยจินตนาการเข้าช่วย เส้นที่ไม่มีตัวตน (Invisible Line) มีอยู่หลายลักษณะ</p>
---	---	---

			<p>เช่น</p> <p>3.1 เส้นแกนกลางรูปทรง (Axis Line)</p> <p>3.2 เส้นจากสายตา ใน ภาพเขียน หรือรูปปั้นหากเป็นภาพ คนหรือสัตว์มองไปทางใดทางหนึ่ง จะรู้สึกว่ามีเส้นเกิดขึ้นตามทิศทาง สายตาของรูปคนหรือสัตว์นั้นๆ</p> <p>3.3 เส้นจากขอบปริมาตร ไม่ว่าจะ เป็นวัสดุ 2 มิติ หรือ 3 มิติ สามารถรับรู้ในลักษณะเส้นได้ ทั้งที่ เส้นดังกล่าวมิได้มีอยู่จริง เรารับรู้ ความแตกต่างได้ด้วยค่าของแสง และเงา</p> <p>3.4 เส้นรอบนอกของกลุ่ม รูปทรง เมื่อรูปทรงหลายๆรูปมา รวมกันจะรู้สึกว่ามีเส้นเกิดขึ้นรอบ กลุ่มรูปทรงนั้น</p>
--	--	--	--

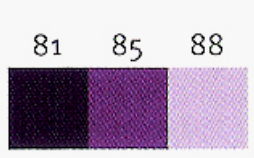
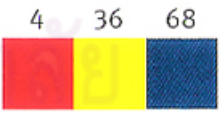
			<div data-bbox="1066 293 1375 443"> </div> <div data-bbox="1050 450 1353 651"> <p>3.5 เส้นรอบนอกของรูปทรง เป็นเส้นที่สามารถรับรู้ได้ คล้ายกับ เส้นรอบนอกของกลุ่มรูปทรง แตกต่างกันเพียงเป็นเส้นรอบนอก ของวัสดุรูปทรงเดียว</p> </div> <div data-bbox="1066 674 1295 846"> </div> <div data-bbox="1050 853 1353 1133"> <p>ภาพที่ 1.13 แสดงเส้นรอบนอกของรูปทรง 3.6 เส้นเกิดจากการชี้นำของ รูปทรง วัตถุบางชนิดมีลักษณะ แหลม หรือเป็นเส้น หากชี้ไปที่จุดใด จะรู้สึกเหมือนมีเส้นเกิดขึ้นในทิศทาง นั้น จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งของ ภาพ</p> </div> <div data-bbox="1066 1144 1369 1563"> </div> <div data-bbox="1050 1570 1353 1816"> <p>3.7 เส้นโครงสร้างของ ปริมาตร เนื่องจากเส้นรูปนอกของ วัตถุ ไม่สามารถแสดงความโค้งนูน ได้ เส้นภายใน(Internal Contour) เป็นเส้นที่แสดงความเคลื่อนไหวบน พื้นผิวของวัตถุนั้นๆ</p> </div>
--	--	---	---

			 <p>ภาพที่ 1.15 ภาพแสดงเส้นของมนุษย์ ที่มา : Hobb, 1993 : 226.</p> <p>ประเภทของเส้น(Type of Line)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เส้นตรง(Vertical Line) 2. เส้นนอน(Horizontal Line) 3. เส้นเฉียง(Diagonal Line) 4. เส้นประ(Broken Line) 5. เส้นโค้ง(Curved Line) 6. เส้นซิกแซก(Zigzag Line)
<p>3. รูปทรง (form)</p>	<p>พื้นฐานการออกแบบ 2 มิติ Two Dimension Design อ.เชื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา ; 2545; 11</p> <p>1.รูปเรขาคณิต(Geometric) กำหนดโครงสร้างโดยวิธีคณิตศาสตร์</p>	<p>หลักการทัศนศิลป์ : (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548 : 72) ISBN 974-13-3195-9 สพจ.861</p> <p>ประเภทของรูปร่างและรูปทรง (Type of Shape and Form)</p>	<p>Principles of Two-Dimensional Form : (Wucuis wong , 1988 : 10) ISBN 0-442-29180-9</p> <p>รูปแบบของรูปทรง 1. รูปร่างที่เป็นตัวแทน</p>

<p> </p> <p> 2. รูปทรงธรรมชาติ(Organic) ประกอบจากเส้นโค้ง มีลักษณะคล้ายของเหลวที่โตได้ </p> <p> </p> <p> 3. รูปที่มีด้านเป็นเหลี่ยม (Rectilinear) ประกอบจากเส้นตรง รูปด้านเหลี่ยม ผสมรูปโค้ง ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันทางคณิตศาสตร์ </p> <p> </p> <p> 4. รูปที่ผิดปกติ(Irregular) ประกอบจากเส้นโค้ง และเส้นตรง ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันทางคณิตศาสตร์ </p> <p> </p> <p> 5. รูปมือวาด (Hand Drawn) การเขียนด้วยลายมือ ที่ไม่ใช่เครื่องมือประกอบ </p> <p> </p> <p> 6. รูปจากอุบัติเหตุ(Accidental) เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ </p> <p> </p>	<p> 1. รูปร่างและรูปทรงธรรมชาติ (Natural Form) </p> <p> 2. รูปร่างและรูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form) </p> <p> 3. รูปทรงอิสระ(Free Form) </p>	<p> รูปร่างที่เป็นตัวแทน สามารถแปลความสมจริงของภาพ หรือ ระดับหนึ่งของความเป็นนามธรรม ตราบที่ไม่เป็นนามธรรมมากเกินไปจนทำให้ไม่รู้เรื่อง </p> <p> </p> <p> 2. รูปร่างที่เป็นธรรมชาติ รูปร่างที่เป็นธรรมชาติ รวมถึงสิ่งมีชีวิต และ วัตถุไม่มีชีวิต ซึ่งมีอยู่บนผิวโลก ในมหาสมุทร หรือ ในท้องฟ้า </p> <p> </p> <p> 3. รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้มาจากวัตถุและสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ </p> <p> </p> <p> 4. รูปร่างที่เป็นคำพูด ภาษาเขียนประกอบไปด้วย สัญลักษณ์ ตัวอักษร คำ และตัวเลข ซึ่งทำให้การสื่อสารที่เห็นภาพชัดเจนเกิดขึ้นได้ รูปร่างซึ่งมาจากภาษาเขียน คือ รูปร่างที่เป็นคำพูด </p> <p> </p> <p> 5. รูปร่างที่เป็นนามธรรม รูปร่างที่เป็นนามธรรม ที่ดูไม่ออกว่าเป็นอะไร อาจจะเป็นความตั้งใจของผู้ออกแบบที่จะสร้างรูปร่างที่ </p>
---	--	--

			ไม่ได้แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. พื้น ผิว (Text ure)	<p>พื้นฐานการออกแบบ 2 มิติ Two Dimension Design อ.เชื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา ; 2545;77</p> <p>ผิวสัมผัสที่รับรู้ด้วยตา(Visual Texture) คือเป็น 2 มิติ เนื่องจากมองเห็นได้ด้วยตา แบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด</p> <p>1.ผิวสัมผัสที่เกิดจากการตกแต่ง (Decorative Texture)</p> <p>2.ผิวสัมผัสที่เกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติ(Spontaneous Texture)</p> <p>3.ผิวสัมผัสที่เกิดจากเครื่องมือ (Mechanical Texture)</p> <p>การสร้างผิวสัมผัสที่รับรู้ได้ด้วยตา (The Making of visual Texture)</p> <p>1.การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing.Painting)</p> 	<p>หลักการทัศนศิลป์ : (สมชาย พรหม 2548 : 102) ISBN 974-13-3195-9 สพจ.861</p> <p>ประเภทของลักษณะผิว 1.ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา (Visual Texture)</p> <p>1.1 ลักษณะผิวที่ปรากฏใน ธรรมชาติ มีลักษณะ 2 มิติ ได้แก่ ลักษณะผิวที่เกิดขึ้นในเนื้อวัสดุ (Inner Texture) สัมผัสได้ด้วยตา แต่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยมือ เราสามารถมองเห็นความมันวาว ขรุขระ หยาบ เช่น รูปหอยเต้าปูน (Cone) มีลักษณะผิวที่เกิดจาก ลวดลายรูปสี่เหลี่ยมเล็กๆ วางเรียงกัน สร้างลักษณะผิวขรุขระ รับรู้ได้ด้วยการมอง</p> <p>1.2 ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น ในงานศิลปะ มีลักษณะ 2 มิติ โดยศิลปินเลียนแบบลักษณะผิว ธรรมชาติ และนำมาประยุกต์ใช้ บางครั้งศิลปินอาจคิดลักษณะผิว ขึ้นมาใหม่ เพื่อให้งานน่าสนใจมากขึ้น</p>	<p>การออกแบบสิ่งพิมพ์ : (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร, 2550 : 64) ISBN 978-974-7040-34-0</p> <p>การสร้างพื้นผิวในการออกแบบนั้น ทำได้ 2 ลักษณะ คือ</p> <p>1. พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง การใช้พื้นผิวจริงๆ ของสิ่งพิมพ์ คือ การใช้ผิวสัมผัสของกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์ ซึ่งในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งที่เป็นแบบผิวเรียบ และหยาบในระดับต่างๆ</p> <p>2. ผิวที่เกิดจากการลวดตา ให้ความรู้สึกว่ามีของกระดาษมีลักษณะต่างๆ เช่น หยาบ ขรุขระ อ่อนนุ่ม</p>

<p>2.การพิมพ์ ลอก ภู (Printing, Transferring, Rubbing)</p> <p>3.การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring)</p> <p>4.การแต้มสี ย้อม (Staining, Dyeing)</p> <p>5.การรมควัน เผา (Smoking, Burning)</p> <p>6.การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping)</p> <p>7.วิธีถ่ายภาพ(Photographic Processes)</p> 	<p>2. <u>ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วย</u> <u>ผิวหนัง (Actual Texture or</u> <u>Tactile Texture)</u></p> <p>2.1 <u>ลักษณะผิวที่ปรากฏใน</u> <u>ธรรมชาติ</u> มีลักษณะ 3 มิติ เช่น ผิวของต้นไม้ ก้อนหิน ใบไม้</p> <p>2.2 <u>ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น</u> มีลักษณะ 3 มิติ เช่น งานประติมากรรม สถาปัตยกรรม</p> <p>ภาพที่ 4.10 ผิวของผิวอาคารสมัยใหม่ ที่มา: Frazer, 1991 : 97.</p>	
<p>5.สี (color)</p> <p>CLASSIC COLOR SCHEMES SUPPORTED BY COLOR WHEEL PRO: HTTP://WWW.COLOR-WHEEL-</p>	<p>Color Harmonies basic techniques for creating color schemes http://www.tigercolor.com/color</p>	<p>Complete Color Harmony Workbook Lesa Sawahata and Kiki Eldridge</p>

<p>PRO.COM/COLOR-THEORY-BASICS.HTML</p> <p><u>MONOCHROMATIC COLOR SCHEME</u></p> <p>THE MONOCHROMATIC COLOR SCHEME USES VARIATIONS IN LIGHTNESS AND SATURATION OF A SINGLE COLOR. THIS SCHEME LOOKS CLEAN AND ELEGANT. MONOCHROMATIC COLORS GO WELL TOGETHER, PRODUCING A SOOTHING EFFECT. THE MONOCHROMATIC SCHEME IS VERY EASY ON THE EYES, ESPECIALLY WITH BLUE OR GREEN HUES.</p> <p><u>ANALOGOUS COLOR SCHEME</u></p> <p>The analogous color scheme uses colors that are adjacent to each other on the color wheel. One color is used as a dominant color while others are used to enrich the scheme. The analogous scheme is similar to the monochromatic, but offers more nuances.</p>	<p>-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies</p> <p>คู่สี Complementary color scheme คือสีที่ตรงกันข้ามในวงล้อสี (เช่น เขียว กับ แดง) ความตัดกันอย่างมากของสี สร้างภาพที่มีชีวิตชีวา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้สีที่มีความอิ่มตัวเต็มที่ การใช้สีลักษณะนี้ต้องจัดการดี ๆ มิฉะนั้นจะดูขัดแย้งกัน การใช้สีแบบนี้จัดการยากถ้าใช้ในปริมาณมาก แต่จะใช้งานได้ดีเมื่อใช้ในการทำให้บางสิ่งเด่นขึ้นมา สีตรงกันข้ามนี้ไม่เหมาะถ้าจะใช้กับตัวอักษร</p> <p><u>Analogous color scheme</u> คือสีที่คล้ายคลึงกัน โดยใช้สีที่เรียงติดกันในวงล้อสี มักจะเข้ากันได้ดี และสร้างงานออกแบบที่ สงบแลสบายตา สีแบบนี้มักพบในธรรมชาติ ซึ่งจะสร้างความกลมกลืน และน่ามอง อย่างไรก็ตาม เมื่อใช้สีแบบนี้จำเป็นต้องสร้างความ</p>	<p>Published in 2007, Page One Publishing Private Limited , Singapore 415956 ISBN : 978-981-245-378-5</p> <p><u>Monochromatic</u></p> <p>This restrained, peaceful color scheme consists simply of a slice of the color wheel “pie”- a single hue Combined with any of its tints or shades</p> <p><u>Primary</u></p> <p>The most basic of color schemes; the pure hues of red , yellow, and blue are combined. The elementary nature of this color scheme makes it favorite for children ‘s book, toys, and bedroom, The purity of the primary scheme has made it an important palette for such artists as Piet Mondrian And Roy Lichtenstein.</p> <p><u>Secondary</u></p> <p>The secondary color scheme combines the secondary hues of green, violet, and orange. It has a fresh, uplifting quality and can be made quite subtle by using tints and shades of the</p>
---	---	--

	 <p><u>COMPLEMENTARY COLOR SCHEME</u></p> <p>The complementary color scheme consists of two colors that are opposite each other on the color wheel. This scheme looks best when you place a warm color against a cool color, for example, red versus green-blue. This scheme is intrinsically high-contrast.</p> <p><u>SPLIT COMPLEMENTARY COLOR SCHEME</u></p> <p>The split complementary scheme is a variation of the standard complementary scheme. It uses a color and the two colors adjacent to its complementary. This provides high contrast without the strong tension of the complementary scheme.</p>	<p>แตกต่างของสีให้ได้ เลือกสีหนึ่งที่เป็นสีหลัก และ เลือกสีที่ 2 มาสนับสนุน และสีที่ 3 เป็นสีที่มานำเน้นอีกทีหนึ่ง (โดยพื้นหลังเป็น ขาว ดำ หรือ เทา)</p> <p><u>Triadic color scheme</u></p> <p>ใช้สีที่กระจายไปห่างกันเท่าๆกันในวงล้อสี การใช้แบบนี้ใช้แล้วสีค่อนข้างสด ถึงแม้ว่าเราจะใช้สีที่จืด หรือไม่อมตัว การจะใช้สีแบบนี้ได้สำเร็จ สีต้องสมดุลกัน เลือกสีหนึ่งเป็นหลัก แล้วใช้อีก 2 สีเป็นสีที่ช่วยเน้นหนักให้สีหลัก</p> 	<p>secondary hues.</p> <p>53 86 20</p> <p><u>Complementary</u></p> <p>This scheme involves using direct opposites on the color wheel -green/red, blue/orange, etc. These color enhance one another, producing an almost vibratory visual sensation when seen side by side.</p> <p>44 4</p> <p><u>Split Complementary</u></p> <p>The split complementary scheme is often more pleasing than a true complementary scheme. Choose a hue; the hues on either side of its complement create the split complementary scheme (orange with blue-green and blue-violet, for example).</p> <p>20 57 73</p> <p><u>Tertiary Triad</u></p> <p>There are two tertiary triad color schemes, which consist of three tertiary hues that are equidistant from each other on the color</p>
--	---	--	--

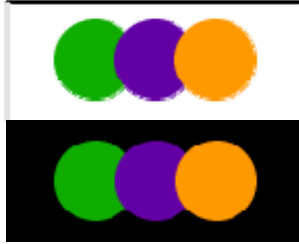
TRIADIC COLOR SCHEME

The triadic color scheme uses three colors equally spaced around the color wheel. This scheme is popular among artists because it offers strong visual contrast while retaining harmony and color richness. The triadic scheme is not as contrasting as the complementary scheme, but it looks more balanced and harmonious.

TETRADIC (DOUBLE COMPLEMENTARY) COLOR SCHEME

The tetradic (double complementary) scheme is the most varied because it uses two complementary color pairs. This scheme is hard to harmonize; if all four hues are used in equal amounts, the scheme may look unbalanced, so you should choose a color to be dominant or

Split-Complementary color scheme

คือสีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน เป็นสีตรงกันข้ามที่แตกต่างไป โดยมีสีหลัก 1 สี แล้วใช้อีก 2 สีที่อยู่ข้างๆ 2 ด้าน ของสีตรงกันข้ามกับสีหลัก การใช้สีแบบนี้ทำให้เกิดความแตกต่างที่ชัดเจน เหมือนกับสีตรงกันข้าม แต่ดูแล้วเครียดน้อยกว่า การใช้สีแบบนี้เป็นทางเลือกที่ดีของผู้เขียน เพราะใช้แล้วไม่ค่อยพลาด

Rectangle (tetradic) color scheme

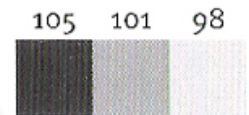
ใช้สีที่กระจายไปห่างกันเท่าๆกันในวงล้อสี การใช้สีแบบนี้ใช้แล้วสีค่อนข้างสด ถึงแม้ว่าเราจะใช้สีที่จัด หรือ ไม่อึดตัว การจะใช้สีแบบนี้ได้สำเร็จ สีต้องสมดุลกัน เลือกสีหนึ่งเป็นหลัก แล้วใช้อีก 2 สีเป็นสีที่ช่วยเน้นหนักให้สีหลัก

wheel. The two tertiary triad schemes are; Red-violet, yellow-orange, and blue-green or red-orange, yellow-green, and blue-violet.

Achromatic

Meaning “without color” an achromatic scheme consist of black and white, and the vast range of grays that can be mixed from them. Variation is possible “warm” and “cool” achromatics are made by adding a hint of red , yellow, or blue.

Analogous

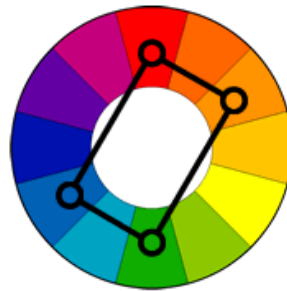
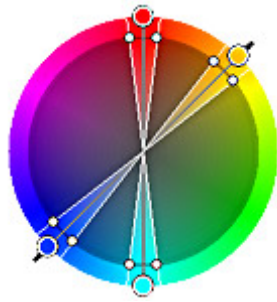
Any three hues that are adjacent to each other on the color wheel (including their tints and shades) are considered analogous. These hues have a harmonious, pleasing effect on the eye.

Clash

Clash color schemes have a brash, surprising effect. To create a clash color scheme, combine a hue with the color

subdue the colors.

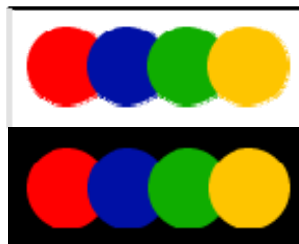

Square color scheme

The square color scheme is similar to the rectangle, but with all four colors spaced evenly around the color circle.

Square color schemes works best if you let one color be dominant.

You should also pay attention to the balance between warm and cool colors in your design.

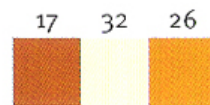

found on either side of its complement; blue either red-orange or orange-yellow, for example.

Neutral

So soft that it seems almost invisible, a neutral color scheme consists of hues that have been neutralized by adding their complements. The further addition of black and white expands the neutral palette.

COMPOSITION การจัดวาง	Ref1	Ref2	Ref3
<p>1. สมดุล (balance)</p>	<p>BASIC DESIGN ; Grids Page 56-61,Gavin Ambrose & Paul Harris, Copyright © AVA Publishing SA 2008 ISBN 2-940373-77 and 978-2940373-77-2</p> <p><u>1.ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)</u> ตารางความสมดุลที่เท่ากัน ใช้ในระหว่างของสิ่งพิมพ์ ที่มีหน้าซ้ายและหน้าขวา สะท้อนซึ่งกันและกัน</p> <p><u>2.ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical)</u> ความสมดุลที่ไม่เท่ากันตาราง สร้างระหว่างซึ่งทั้งสองหน้าใช้ฝั่งเหมือนกัน ซึ่งปกติแล้วจะเฉียงไปทางซ้าย หรือ ทางขวาของหน้า</p> 	<p>The Layout Book: Page085-086,Ambrose/Harris, Copyright © AVA Publishing SA 2007 ISBN2-940373-53-1 and 978-2-940373-53-6</p> <p><u>1.ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)</u> ความสมดุลที่เท่ากัน หมายถึงมีน้ำหนักที่เท่ากันของแต่ละด้านของจุดที่รองรับสิ่งที่หมุนไปรอบๆ ซึ่งเหมือนกับการตั้งของตราซึ่งที่มีกลไกวัดความสมดุล</p> <p><u>a. การอยู่เป็นคู่</u></p> <p><u>b. แขนกกลาง</u></p> <p><u>c. ความสมดุลที่เกือบจะเท่ากัน</u> ตัวแปรของความสมดุลที่เท่ากันคือ ความสมดุลโดยประมาณหรือ ความใกล้เคียงสมดุล ซึ่งมีค่าเท่ากัน แม้ว่ารูปร่างที่ไม่เหมือนกันถูกจัดอยู่รอบๆ เส้นที่รองรับสิ่งที่หมุนไปรอบๆ</p>	<p>Art Lesson: The Principles of Good Design Lesson #2: The Principle of Balance http://www.bluemoonwebdesign.com <u>ดูยภาพของความสมดุล</u></p> <p><u>Symmetrical Balance</u> ดูยภาพของความสมดุล คือ เมื่อน้ำหนักกระจายไปเท่ากันบนสองด้านของแกนกลาง</p> <p><u>ดูยภาพของความสมดุลที่ไม่เท่ากัน</u> ดูยภาพของความสมดุลที่ไม่เท่ากัน คือ เมื่อสองด้านของแกนกลางไม่เหมือนกัน แต่ดูเหมือนจะพึ่งน้ำหนักที่ปรากฏแก่สายตา</p> <p>อย่างเดียวกัน เพื่อที่จะทำให้การจัดวางองค์ประกอบสมดุลย์กันคือกระจายส่วนต่างๆในทางที่ผู้ดูพอใจว่าขึ้นนั้นไม่หลอกหลวง เมื่อ</p>

d. ความสมดุลย์ที่แท้จริง

คนมักคิดว่า สิ่งต่างๆในธรรมชาติ เช่น ปีกผีเสื้อ มีความสมดุลย์ แต่ธรรมชาติแทบจะไม่สมดุลย์อย่าง สมบูรณ์แบบ อย่างไรก็ตาม ภาพ กราฟฟิกทางการค้า มักจะมีการ ออกแบบที่มีความสมดุลย์อย่าง แท้จริง เช่น เครื่องหมายการค้า ของบริษัทเชลล์

e. ความสมดุลย์ในทั้งสองแกน

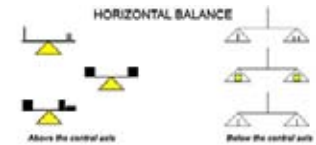
การจัดวางองค์ประกอบที่สมดุลย์ สามารถมีความสมดุลย์มากกว่า 1 แกน ความสมดุลย์ในทั้งสองแกน คือ ทั้งแกนแนวตั้ง และ แกนแนวนอน รับประทาน ความ สมดุลย์ จากบนลงล่าง และซ้ายไป ขวา

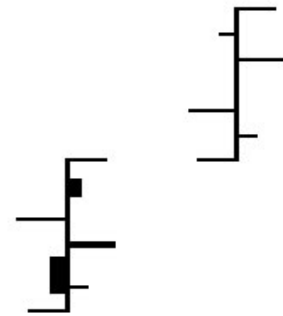
f. ความสมดุลย์ที่กลับด้าน

ความสมดุลย์ที่กลับด้าน จะเห็น เครื่องของรูปที่กลับด้าน เช่น ใน ไฟคิงในเซ็ทของ

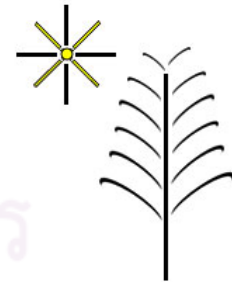
ส่วนประกอบสมดุลย์ซ้ายและขวา มั่นสมดุลย์แนวนอน เมื่อสมดุลย์ บนและล่าง มั่นสมดุลย์แนวตั้ง และ เมื่อ ส่วนประกอบถูกกระจายรอบๆ ศูนย์กลาง หรือ โดดออกมาจากเส้น กลาง หมายถึง ความสมดุลย์ซึ่งเป็น วัศมีของวงกลม

VERTICAL BALANCE

RADIAL BALANCE

g. ความสมดุลย์ในรัศมีวงกลม

ความสมดุลย์ในรัศมีวงกลม
หมายถึง ความสมดุลย์ในทุกแกน
เช่นในรูปนี้ ภาพพระอาทิตย์ซึ่ง
ถ่ายผ่าน กรองแสงจากกลุ่มดาว

2. ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน

(Asymmetrical)

ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน หรือความ
สมดุลที่ไม่เป็นทางการ จะ
ซับซ้อน และ ยากกว่า ที่จะทำให้
มองเห็น การจัดวางวัตถุ ในทิศทาง
ที่จะให้วัตถุที่มีน้ำหนักแตกต่างกัน
มาสมดุลกันรอบๆ จุดที่รองรับสิ่ง
ที่หมุนไปรอบๆ

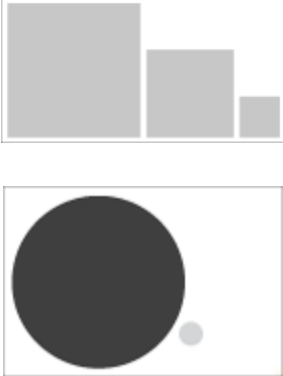

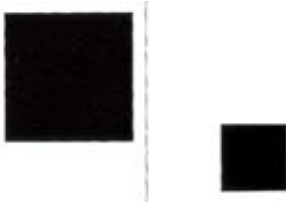

แกน

		 <p>ความสมดุลย์</p> 	
<p>2. จังหวะ (rhythm)</p>	<p>Art, Design, Visual Thinking Copyright © 1995 by Charlotte Jirousek http://char.txa.cornell.edu/language/principl/rhythm/rhythm.htm จังหวะ สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อการเคลื่อนไหวที่เป็นเวลาผ่านช่องว่าง เส้นทางที่เรามองเห็นว่าเชื่อมต่ออย่างง่าย ๆ ตามการจัดวางรูปแบบของสิ่งที้ออกแบบมา จังหวะที่มีอยู่ทำให้ เราสามารถคาดเดาและ เห็นลำดับ ของการจัดวางองค์ประกอบ เราจะเข้าใจ “จังหวะของทัศนวิสัย” ได้ดี เมื่อนำไปเกี่ยวข้องกับ “จังหวะของเสียง” จังหวะ ขึ้นอยู่กับ ส่วนประกอบของรูปแบบ และ การเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดความรู้สึกจากสิ่งที่เห็นหรือได้ยิน ความขนานกันในเสียงหรือดนตรี ก็เหมือนกันกับ จังหวะใน การจัดวางองค์ประกอบที่เรามองเห็น สิ่งที</p>	<p>Design Exploring the Elements & Principles Written by Jane Ann Stout, former ISU Extension art and design specialist. Edited by Carol Ouverson, communication specialist. Iowa State University http://www.extension.iastate.edu/Publications4H634.pdf จังหวะ (Rhythm) คุณรู้สึกได้ถึงจังหวะในดนตรี จังหวะก็เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่คุณมองเห็นด้วยเหมือนกัน มันทำให้ตาเราเคลื่อนไหวจากส่วนหนึ่งของการออกแบบไปสู่อีกส่วนหนึ่ง จังหวะสามารถสร้างขึ้นได้โดย • การซ้ำ (Repeating) สี รูปวางพื้นผิว เส้น หรือ พื้นที่ว่าง เวลาออกแบบ</p>	<p>DESIGN FUNDAMENTALS ROBERT GILLAM SCOTT Associate Professor Department Of Design, Division Of The Arts Yale University. McGraw-Hill Book Company, INC. New York Toronto London,1951 จังหวะ (Rhythm) ลำดับของ การเคลื่อนที่ไปข้างหน้า และ การสลับกัน ซึ่งมีการสลับกันอีก 2 แบบ แทนที่จะซ้ำหน่วยหรือช่วง เราใช้ การเคลื่อนไปข้างหน้าแบบปกติ (<i>regular progression</i>) ในหนึ่ง หรือ ทั้งสอง ศัพท์ เราสามารถเพิ่ม ความสูงหรือความกว้างของหน่วยโดยจำนวนที่เป็นสัดส่วน หรือ การเปลี่ยนแปลง (<i>alternation</i>) ของช่วง ในทำทางที่เหมือนกัน ความคิดนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้</p>

<p>แตกต่างกันคือ จังหวะที่จับเวลาไว้ เราสัมผัสได้ด้วยดวงตามากกว่าด้วยหู จังหวะของการมองเห็นสามารถสร้าง ขึ้นได้หลายทาง</p> <p>จังหวะที่เป็นเส้นตรง (Linear rhythm) หมายถึง การลื่นไหลที่มีลักษณะพิเศษ ของเส้นแต่ละเส้น คิดป็นที่ประสบความสำเร็จ มีวิธีการที่เป็นที่ยอมรับ ในการวาดเส้นสายที่เป็นผลของการเคลื่อนไหวที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งถ้าสังเกต จะสามารถมองเห็นว่ามีจังหวะของมันเอง จังหวะของเส้นตรงไม่ได้ขึ้นอยู่กับรูปทรง แต่ขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหวที่จับเวลาของตาของผู้ชม</p> <p>การเกิดซ้ำ (Repetition) เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวที่จับเวลา และ จังหวะของการมองเห็น มาใช้ การเกิดซ้ำนี้อาจจะเป็นการซ้ำของส่วนประกอบของการจัดวางองค์ประกอบ หรือ เป็นการซ้ำของส่วนที่เบบางซึ่งสังเกตได้จากโครงสร้างที่อยู่ข้างในของรูปภาพ</p> <p>การสลับกัน (Alternation) คือ กรณีเฉพาะของรูปแบบซึ่ง ลำดับของรูปแบบที่ซ้ำๆถูกนำมาเสนอ เป็นลำดับ (สั้น/ยาว อ้วน/ผอม กลม/เหลี่ยม มีด/สว่าง)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การเปลี่ยนแปลง (Varying) ขนาดของวัตถุ รูปร่าง หรือ เส้น ในความต่อเนื่องเป็นลำดับ (จากเล็กไปใหญ่) • ใช้ การก้าวหน้า (Using a progression) ของสี จาก สีอ่อน ไปสีเข้มมีดๆ (ฟ้าอ่อนไปฟ้าแก่) • การเปลี่ยน (Shifting) จากความมืดหรือความสว่างของสีหนึ่งไป ความมืดหรือความสว่างของสีใกล้เคียง (เหลือง ไปเหลืองส้ม ไป ส้ม ไปแดงส้ม ไปแดง) 	<p>กับ มิติที่มองเห็น เช่น รูปร่าง ขนาด เคนสี พื้นผิวที่มองเห็น ผลที่ได้คือ การเร่ง หรือ ทำให้การเคลื่อนไหวช้าลง โดยชนิดของจังหวะที่ซับซ้อนขึ้น หรือ การสลับกันระหว่างการออกแบบสองแบบ หรือ มากกว่า ของรูปแบบ สี หรือ ช่วงที่แตกต่างกัน ผลที่ได้ก็คือ จังหวะที่ซับซ้อนมากขึ้นอีกเช่นกัน</p>
---	---	---

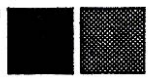

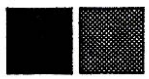

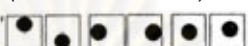
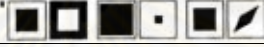

	 <p>การเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป(Gradation) ใช้ชุดที่ต่อเนื่องของการออกแบบอย่างเป็นรูปแบบผ่านการเคลื่อนไปข้างหน้าของแต่ละก้าว ซึ่งอาจจะเป็น การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปของรูปทรงหรือสี การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปของรูปทรงที่จริงแล้วอาจก่อให้เกิดลำดับของเหตุการณ์ เหมือนกับชุดจอร์จรูปภาพในการ์ตูนเรื่องยาว</p>		
<p>3. สัดส่วน (proportion)</p>	<p>Digital Web Magazine - The Principles of Design.mht</p> <p>สัดส่วน (PROPORTION) สัดส่วน เป็นการเปรียบเทียบ ของ มิติ หรือ การกระจายของรูปแบบ มันเป็นความสัมพันธ์ในระดับ ระหว่างปัจจัยหนึ่งกับอีกปัจจัยหนึ่ง หรือ วัตถุที่สมบูรณ์กับส่วนหนึ่งของส่วนประกอบต่างๆของมัน สัดส่วนที่แตกต่างภายในการจัดวางรูปแบบจะเกี่ยวข้องกับ ชนิดต่างๆของความสมดุลย์ หรือ ความสมมาตร และช่วยสร้างน้ำหนักและความลึกของการมองเห็น ในตัวอย่างข้างล่างสังเกตว่าส่วนประกอบเล็กๆดูเหมือนจะจะถอยไปอยู่จากหลังขณะที่ส่วนประกอบที่ใหญ่กว่าจะขึ้นมาข้างหน้า</p>	<p>หลักการทัศนศิลป์ : (สมชาย พรหม 2548 : 185) ISBN 974-13-3195-9 สพจ.861</p> <p>สัดส่วน (Proportion) คำนิยามของสัดส่วน สัดส่วนในงานศิลปะ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในเรื่องขนาด จำนวนหรือปริมาณ ความเข้มอ่อนที่ปรากฏในงานศิลปะนั้นๆ ถ้าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบศิลป์มีสัดส่วนที่ดีต่อกัน จะทำให้งานศิลปะมีความสวยงามน่าสนใจ</p> <p>สัดส่วน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างของตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป ใน 3 ลักษณะดังต่อไปนี้</p>	<p>Basic Design : Grids (Ambrose/Harris, 2008: 37) ISBN 2-940373-77and978-2940373-77-2</p> <p>สัดส่วน (PROPORTIO) สัดส่วน ถูกใช้ในการสร้าง พลังระหว่างองค์ประกอบภายในการออกแบบ นี้ควรจะสมดุลย์ หรือเอียง ต่อดองค์ประกอบที่แน่นอน เช่น รูปภาพ</p> <p>1.การอยู่เฉย (Passive) ภาพประกอบ ให้ความสำคัญกับการวางติดกัน แบบนิ่งๆ ซึ่งรูปภาพถูกเสนอที่ขนาดเดียวกัน ในกรณีนี้ ความแตกต่างในรูปภาพ ก่อให้เกิดพลัง</p>

		 <p>1.1 สัดส่วนขนาดรูปทรง ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน รูปทรงทั้งสองรู้สึกกลมกลืนกัน</p> <p>1.2 สัดส่วนน้ำหนัก รูปแรกน้ำหนักเข้ม รูปที่2 มีน้ำหนักอ่อน สัดส่วนของน้ำหนักแตกต่างกันมาก</p> <p>1.3 สัดส่วนปริมาณ ภาพนี้รูปทั้งสอง มีปริมาณหรือจำนวนที่เท่ากัน</p> <p>สรุปแล้วภาพ(1) มีสัดส่วนกลมกลืนกัน 2 เรื่อง ตัดกัน 1 เรื่อง</p> <p>2. สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก สัดส่วนของจำนวนและความเข้มใกล้เคียงกัน</p> <p>3. สัดส่วนของจำนวนที่แตกต่างกัน แสดงสัดส่วนของรูปทรงสองชนิด ทั้งจำนวน และความเข้มอ่อนแตกต่างกัน</p> 	<p>2.ความกระตือรือร้น (Active)</p> <p>ภาพนี้ แสดงให้เห็นถึง การอยู่ข้างๆ กันอย่างกระตือรือร้น ซึ่งสร้างขึ้นโดยการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของรูปภาพ ภาพขนาดใหญ่ก็เรียกร้องความสนใจมากกว่า และ ครอบงำระยะห่าง ให้ความสำคัญกับระยะห่างมากขึ้น</p>
4.ที่	Art Lesson: The Principles of	หลักการทัศนศิลป์ : (สมชาย	พื้นฐานการออกแบบ 2 มิติ

<p>ว่าง (space)</p>	<p>Good Design Lesson #8: The Principle of space http://www.bluemoonwebdesign.com พื้นที่ว่างในศิลปะ (Space in art) หมายถึง ระยะทางหรือพื้นที่ระหว่าง รอบๆ ด้านบน ด้านล่าง หรือภายในรูปร่าง หรือ รูปแบบที่พบในการจัดวางองค์ประกอบ ในที่นี้ เราจะไปดูใกล้ๆ ใน หลายๆวิธีที่พื้นที่ว่างถูกใช้ในการจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • พื้นที่ว่างในทางบวก • พื้นที่ว่างในทางลบ • พื้นที่ว่างสองมิติ • พื้นที่ว่างสามมิติ <p>พื้นที่ว่างในทางบวก (Positive space)</p> <p>หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ในงานศิลปะซึ่งถูกเติมด้วยสิ่งต่างๆ เช่น เส้น สี หรือรูปร่างต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องหลักของภาพวาด เช่น สัตว์ ต้นไม้ ตึก ภูเขา แจกัน คน และอื่นๆ ซึ่งสร้างให้เกิดพื้นที่ของความสนใจ มั่นครอบงำสายตา และเป็นจุดโฟกัสในการจัดวางองค์ประกอบ</p> <p>ในตัวอย่างนี้ พื้นที่ว่างในทางบวกคือการเล่นในลักษณะที่เป็นรูปแบบด้วยตัวมันเอง เช่น แจกัน</p>	<p>พรม 2548 : 125) ISBN 974-13-3195-9 สพจ.861</p> <p>ลักษณะบริเวณที่ว่าง 1. บริเวณที่ว่าง 2 มิติ หมายถึง บริเวณที่ว่างที่แสดง ลักษณะเฉพาะความกว้างและความยาวเท่านั้น เช่นเมื่อเรามองเห็นบริเวณที่ว่างของต้นไม้ 2 ต้น ซึ่งแต่ละต้นอยู่ห่างจากเราเท่ากัน เราจะมองเห็นที่ว่างเป็น 2 มิติ ที่ไม่มีความลึกของบริเวณนั้น</p> <p>1.1 บริเวณว่างบวก(Positive Space) บริเวณว่างที่เป็นรูปทรง</p> <p>1.2 บริเวณว่างลบ(Negative Space) บริเวณว่างที่เป็นพื้น</p> <p>1.3 บริเวณว่างที่เป็นกลาง (Neutral Space) บริเวณที่ไม่ปรากฏสิ่งใดเลย เช่น บริเวณว่างกระดาน</p> <p>1.4 บริเวณว่างสองนัย (Ambiguous Space) บริเวณว่างที่ไม่ปรากฏชัดเจนว่าเป็นรูปหรือพื้น สามารถเป็นได้ทั้งสองอย่างในเวลาเดียวกัน</p> <p>2. บริเวณที่ว่าง 3 มิติ หมายถึง บริเวณที่ว่างที่มีความ กว้าง-</p>	<p>Two Dimension Design อ.เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา ; 2545; 83</p> <p>ที่ว่าง Space พื้นที่ใช้งานและพื้นที่เว้นว่าง Positive and Negative Space Positive Space คือพื้นที่สีดำที่ล้อมรอบรูปทรงสีขาว Negative Forms และพื้นที่ที่เว้นว่าง Negative Forms คือ พื้นที่สีขาวที่ล้อมรอบรูปทรงสีดำ Positive Forms หมายถึงภาพที่มีลักษณะ ความสัมพันธ์แบบ Figure / Ground ที่มองกลับไปกลับมาได้ ระหว่างการเห็น Positive Forms และ Negative Space หรือการเห็น Negative Forms และ Positive Space</p>
---------------------	--	---	--

<p>จดหมายแต่ละฉบับ หรือ คำที่ว่า “พื้นที่ว่างในทางบวก” ก็ตรงข้ามกับ “พื้นที่ว่างในทางลบ”</p> <p>Negative Space (Negative space) หรือ เรียกอีกอย่างว่า ส่วนของพื้นที่ที่ทิ้งไว้ คือ พื้นที่ที่ไม่ได้ถูกใช้ ซึ่งอยู่รอบๆ สิ่งที่เป็นเรื่องราว โดยธรรมชาติแล้วมันจะมีลักษณะหนึ่ง และถูกกำหนดโดยขอบของพื้นที่ว่างในทางบวกโดยรอบ มันคือสิ่งที่ให้ความหมายต่อการจัดวางองค์ประกอบของเรา</p> <p>ในตัวอย่าง มันคือ พื้นที่ว่างที่ว่างอยู่ ซึ่งอยู่ระหว่างวัตถุ รูปร่าง และรูปแบบ ภายในการจัดวางองค์ประกอบ และ ก็เป็นพื้นที่ว่างด้านหลังซึ่งไม่ได้ถูกสังเกตเห็นตั้งแต่ต้น มันไปในทุกทิศทาง และไปเรื่อยๆ มันไหลไปใน และ รอบๆ และ ระหว่าง รูปร่าง และ วัตถุ</p> <p>พื้นที่ว่างสองมิติ (Two-dimensional space) พบในพื้นที่แบน เช่น ผ้าใบ มันไม่มีความลึก และความกว้าง ในตัวอย่างด้านล่าง รูปดูแบนเพราะทุกวัตถุ และ รูปร่าง อยู่บนพื้นที่ราบที่เดียวกัน ไม่มีความรู้สึกถึงความลึก อย่างไรก็ตาม พื้นที่ว่างเดียวกัน สามารถใช้สร้างพื้นที่ว่างสองมิติที่ดูเหมือนพื้นที่ว่างสามมิติได้ โดยให้</p>	<p>ยาว-ลึก สัมผัสได้ด้วยความเป็นจริงเชิงกายภาพ(Physical or Actual Space) เช่น บริเวณที่ว่างภายในห้อง ซึ่งเป็นว่างที่อยู่ภายในวัสดุ</p> <p>ภาพที่ 8.3 บริเวณที่ว่าง 3 มิติในรูปปั้น : Zolanski and Fisher, 1991 : 200.</p> <p>นอกจากนี้ บริเวณที่ว่าง 3 มิติ ยังหมายถึงบริเวณที่ว่างระหว่างวัสดุต่างๆ เช่น บริเวณที่ว่างระหว่างต้นไม้กับต้นไม้ หรือต้นไม้กับบ้าน ซึ่งเป็นบริเวณที่ว่างภายนอกวัสดุ เช่นบริเวณที่ว่างรูปสามเหลี่ยมเกิดขึ้นระหว่างต้นไม้</p>	
---	--	--

	<p>ความรู้ลึกซึ้งของความลึก</p> <p>Two-Dimensional พื้นที่ว่างสามมิติ (Three-dimensional space) มีความกว้าง ความสูง และความลึก</p> <p>Three-Dimensional</p>		
<p>5. ความแตกต่าง (Contrast)</p>	<p>พื้นฐานการออกแบบ 2 มิติ Two Dimension Design อ.เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา</p> <p><u>1.การตัดกันที่รูปร่าง(Contrast of Shape)</u> </p> <p><u>2.การตัดกันที่ขนาด(Contrast of Size)</u> </p> <p><u>3.การตัดกันที่สี(Contrast of Colour)</u> </p> <p><u>4.การตัดกันที่ผิวสัมผัส(Contrast</u></p>	<p>Principles of Two-Dimensional Form : (Wucuis wong , 1993 : 105) ISBN 0-442-01405-8</p> <p>Contrast ความแตกต่างของ การมองเห็น และ ส่วนประกอบที่เกี่ยวข้อง</p> <p><u>1.(Contrast of Shape)</u> </p> <p><u>2.(Contrast of Size)</u> </p> <p><u>3.(Contrast of Colour)</u> </p>	

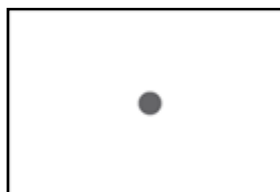
<p><i>of Texture)</i></p> <hr/> <p><i>5.การตัดกันที่ทิศทาง(Contrast of Direction)</i></p> <hr/> <p><i>6.การตัดกันที่ตำแหน่ง(Contrast of Position)</i></p> <hr/> <p><i>7.การตัดกันของที่ว่าง(Contrast of Space)</i></p> <hr/> <p><i>8.การตัดกันที่แรงดึงดูด(Contrast of Gravity)</i></p> 	<p><i>4.(Contrast of Texture)</i></p> <hr/> <p><i>5.(Contrast of Direction)</i></p> <hr/> <p><i>6.(Contrast of Position)</i></p> <hr/> <p><i>7.(Contrast of Space)</i></p> <hr/> <p><i>8.(Contrast of Gravity)</i></p> 	
---	--	--

3.1.3 สรุปคัดเลือกองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

จากตารางที่ 3.2 การเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต (Literature Review) สรุปหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบพื้นฐานทางเรขาคณิต (BASIC GRAPHIC ELEMENTS)

1.1. จุด (Dot) เป็นองค์ประกอบที่มีความเรียบง่ายและซับซ้อนน้อยที่สุด ซึ่งโดยตัวเองแล้ว จุดจะมีตำแหน่งแต่ไม่มีทิศทาง การใช้จุดจำนวนมากมาเรียงต่อกันจะทำให้เกิดการรับรู้เป็นเส้น หรือในบางกรณี จะเห็นเป็นรูปร่าง

1.2. เส้น (Line)

1.2.1 เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line) เส้นที่มีอยู่จริงหมายถึงเส้นที่ปรากฏให้เห็นเป็นเส้นจริงๆ มีลักษณะเป็นกายภาพที่ปรากฏจากกิริยาของการกระทำ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก

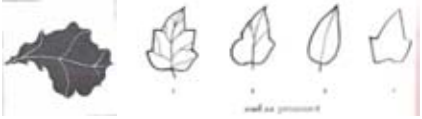
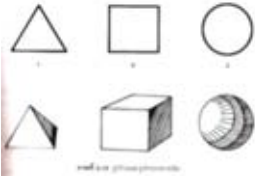
จากประสาทสัมผัสของมือผ่านวัสดุให้เป็นรั้วรอยขีดเขียนลงสู่พื้นผิวระนาบโดยตรง เส้นที่มีอยู่จริงจะปรากฏให้เห็นได้ทั้งในรูปของ ๒ มิติ และ ๓ มิติ หมายถึงเส้นที่ปรากฏในงานจิตรกรรม หรือภาพพิมพ์ หรือบางครั้งเราสามารถพบเส้น ๒ มิติในธรรมชาติได้เช่นกัน เช่น ลายเส้นที่เกิดจากวงปีของเนื้อไม้ ลายเส้นใบไม้ที่เกิดขึ้นในเนื้อใบมองเห็นได้ด้วยตา แต่ไม่สามารถรับรู้ได้จากการสัมผัสด้วยมือ เส้น ๓ มิติ หมายถึงเส้นที่พบในงานประติมากรรม สถาปัตยกรรม หรือ วัตถุต่างๆ ในธรรมชาติ เช่น เส้นจากต้นไม้ ใบหญ้า

1.2.2 เส้นเชิงนัย(Implied Line) เส้นเชิงนัย หมายถึงเส้นที่ขาดหายไปบางส่วน แต่ไม่สามารถรับรู้ให้เป็นเส้นที่สมบูรณ์ได้ด้วยการมอง การรับรู้ที่ขาดหายไปเช่นนั้นเป็นไปตามกฎของความใกล้ชิด(Law of Closure) ซึ่งจะเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เต็มเพื่อให้เกิดรูปที่คุ้นเคย

1. เส้นตรง (Vertical Line) 	2. เส้นนอน (Horizontal Line) 	3. เส้นเฉียง (Diagonal Line)
4. เส้นโค้ง (Curved Line) 	5. เส้นประ (Broken Line) 	6. เส้นซิกแซก(Zigzag Line)

1.3. รูปทรง(Forms)

3.1 รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form) 	3.2 รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form)
---	--

4. พื้นผิว (Texture)

ประเภทของลักษณะผิว

1.4.1 ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา (Visual Texture)

ก. ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ มีลักษณะ ๒ มิติ ได้แก่ลักษณะผิวที่เกิดขึ้นในเนื้อวัตถุ (Inner Texture) สัมผัสได้ด้วยตา แต่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยมือ เราสามารถมองเห็นความมันวาว ขรุขระ หยาบ เช่น รูปหอยเต้าปูน (Cone) มีลักษณะผิวที่เกิดจากลวดลายรูปสี่เหลี่ยมเล็กๆ วางเรียงกัน สร้างลักษณะผิวขรุขระ รับรู้ได้ด้วยการมองเห็น

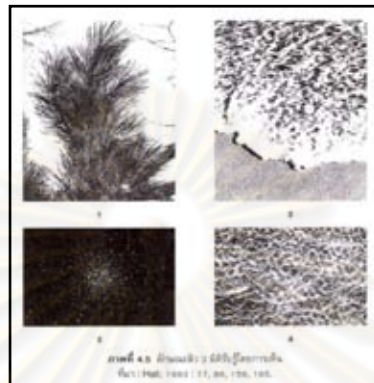
ข. ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้นในงานศิลปะ มีลักษณะ 2 มิติ โดยศิลปินเลียนแบบลักษณะผิวธรรมชาติ และนำมาประยุกต์ใช้ บางครั้งศิลปินอาจคิดลักษณะผิวขึ้นมาใหม่ เพื่อให้งานน่าสนใจมากขึ้น

1. การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting) 	2. การพิมพ์ ลอก ฤ (Printing, Transferring, Rubbing) 	3. การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring)
4. การแต้มสี ย้อม (Staining, Dyeing) 	5. การรมควัน เผา (Smoking, Burning) 	6. การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping)
7. วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes) 		

1.4.2 ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture)

ก. ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ มีลักษณะ 3 มิติ เช่น ผิวของต้นไม้ ก้อนหิน

ใบไม้

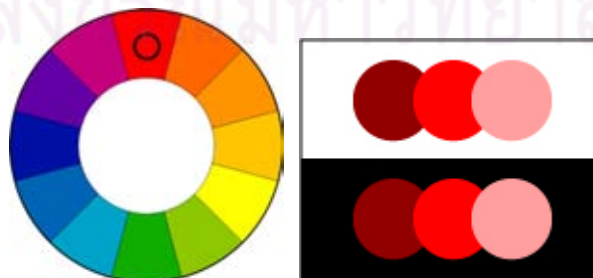
ข. ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีลักษณะ 3 มิติเช่น งานประติมากรรม

สถาปัตยกรรม

1.5. สี Color)

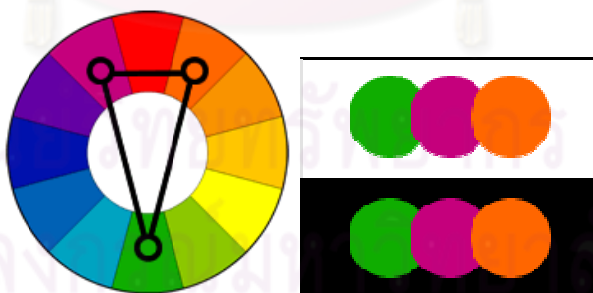
1.5.1 สีโทนเดียว Monochromatic Color Scheme

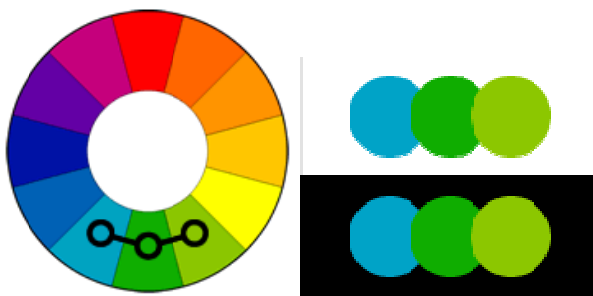
1.5.2 คู่สี Complementary color scheme คือสีที่ตรงกันข้ามในวงล้อสี (เช่น เขียว กับ แดง) ความตัดกันอย่างมากของสี สร้างภาพที่มีชีวิตชีวา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อใช้สีที่มีความอิ่มตัวเต็มที่ การใช้สีลักษณะนี้ต้องจัดการดีๆ มิฉะนั้น จะดูขัดแย้งกัน การใช้สีแบบนี้จัดการยากถ้าใช้ในปริมาณมาก แต่จะใช้งานได้ดีเมื่อใช้ในการทำให้บางสิ่งเด่นขึ้นมา สีตรงกันข้ามนี้ไม่เหมาะถ้าจะใช้กับตัวอักษร

1.5.3 Split-Complementary color scheme คือสีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน เป็นสีตรงกันข้ามที่แตกต่างไป โดยมีสีหลัก 1 สี แล้วใช้ อีก ๒สีที่อยู่ข้างๆ 2 ด้าน ของสีตรงกันข้ามกับสีหลัก การใช้สีแบบนี้ทำให้เกิดความแตกต่างที่ชัดเจน เหมือนกับสีตรงกันข้าม แต่ดูแล้วเครียดน้อยกว่า การใช้สีแบบนี้เป็นทางเลือกที่ดีของผู้เขียน เพราะ ใช้แล้วไม่ค่อยพลาด

1.5.4 Analogous color scheme คือสีที่คล้ายคลึงกัน โดยใช้สีที่เรียงติดกันในวงล้อสี มักจะเข้ากันได้ดีและสร้างงานออกแบบที่ สงบและสบายตา สีแบบนี้มักพบในธรรมชาติ ซึ่งจะสร้างความ กลมกลืน และ น่ามอง อย่างไรก็ตาม เมื่อใช้สีแบบนี้จำเป็นต้องสร้างความแตกต่างของสีให้ได้ เลือกสีหนึ่งที่ เป็นสีหลัก และ เลือกสีที่ 2 มาสนับสนุน และสีที่ 3 เป็นสีที่มาเน้นอีกทีหนึ่ง (โดยพื้นหลังเป็น ขาว ดำ หรือ เทา)

1.5.5 Triadic color scheme ใช้สีที่กระจายไปห่างกันเท่าๆกันในวงล้อสี การใช้สีแบบนี้ใช้แล้วสีค่อนข้างสด ถึงแม้ว่าเราจะใช้สีที่จืด หรือไม่อมตัว การจะใช้สีแบบนี้ได้สำเร็จ สีต้องสมดุลกัน เลือกสีหนึ่งเป็นหลัก แล้วใช้อีก 2 สีเป็นสีที่ช่วยเน้นหนักให้สีหลัก

2.การจัดวางพื้นฐาน (Basic Graphic Composition)

2.1. สมดุล (Balance)

<p>1.ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)</p>	<p>2.ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical)</p>	<p>3.ความสมดุลที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry)</p>
--	--	--

2.2 จังหวะ (Rhythm)

2.2.1 การซ้ำ (Repetition) การซ้ำกัน ขององค์ประกอบ ที่ขนาดเท่าๆ กัน และใน ระยะที่เท่าๆ กัน

2.2.2 การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression) การต่อเนื่องเป็นลำดับที่เป็นขั้นเป็น ตอน ขององค์ประกอบ ที่จากจุดเริ่มต้นถึงจุดที่สิ้นสุด ซึ่งในช่วงระหว่างระยะนั้น จะมีองค์ประกอบ ของ ขนาด รูปทรง สี สัน ยาว ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

2.2.3 การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation) การต่อเนื่องที่สลับกัน ตามมารตา ฐานลักษณะเด่น เช่น สูง-ต่ำ, มืด-สว่าง, หนา-บาง

2.3 สัดส่วน (Proportion) สัดส่วนในงานศิลปะ หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบ ในเรื่องขนาด จำนวนหรือปริมาณ ความเข้มข้นที่ปรากฏในงานศิลปะนั้นๆ ถ้า ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบศิลปะมีสัดส่วนที่ดีต่อกัน จะทำให้งานศิลปะมีความสวยงาม น่าสนใจ สัดส่วน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างของตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป

2.3.1 สัดส่วนขนาดรูปทรง ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน รูปทรงทั้งสองรู้สึกกลมกลืนกัน สัดส่วนน้ำหนัก รูปเรขาคณิตน้ำหนัก รูปที่2 มีน้ำหนักอ่อน สัดส่วนของน้ำหนักแตกต่างกันมาก สัดส่วนปริมาณ ภาพนี้รูปทั้งสอง มีปริมาณหรือจำนวนที่เท่ากัน

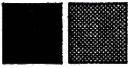

2.3.2 สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก สัดส่วนของจำนวนและความเข้มใกล้เคียงกัน

2.4 ที่ว่าง (Space)

<p>1.บริเวณว่างบวก (Positive space) บริเวณว่างที่เป็น รูปทรง</p> <p>Positive Space</p>	<p>2.บริเวณที่ว่าง 2 มิติ (Two-dimensional space) หมายถึง บริเวณที่ว่างที่แสดง ลักษณะเฉพาะความ กว้างและความยาว เท่านั้น</p> <p>Two-Dimensional</p>	<p>3.บริเวณที่ว่าง ๒ มิติ (Two-dimensional space) หมายถึง บริเวณที่ว่างที่แสดง ลักษณะเฉพาะความ กว้างและความยาว เท่านั้น</p> <p>Two-Dimensional</p>	<p>4.บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space) หมายถึง บริเวณที่ว่างที่มีความ กว้าง-ยาว-ลึก สัมผัสได้ ด้วยความเป็นจริงเชิง กายภาพ</p> <p>Three-Dimensional</p>
---	---	--	--

2.4 แยกต่าง (Contrast)

1 การตัดกันที่รูปร่าง (Contrast of Shape) 	2 การตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size) 	3 การตัดกันที่สี (Contrast of Color) 	4 การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture)
5 การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction) 	6 การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position) 	7 การตัดกันของที่ว่าง (Contrast of Space) 	8 การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity)

ประเด็นสำคัญ

การศึกษาหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตโดยวิธี (Literature Review) ทบทวนวรรณกรรม ที่เป็นเนื้อหาของข้อความ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความสำคัญในหัวข้อเฉพาะ ที่ตรงกัน 2 ใน 3 ในเรื่องของหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต จึงได้

องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements) คือ จุด (Points), เส้น (Line), รูปทรง (Form), พื้นผิว (Texture) สี (Color), และการจัดวางพื้นฐาน (Basic composition) คือ สมดุล (Balance), จังหวะ (Rhythm), สัดส่วน (Proportion), ที่ว่าง (Space), แยกต่าง (Contrast)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 การสร้างเครื่องมือวิจัยและแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง : แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน)

3.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกหลักการทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ (http://blackboard.it.chula.ac.th/webapps/portal/frameset.jsp?tab_id=_2_1,2550) กล่าวเรื่องหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรมไว้ดังนี้

1. พิจารณาความทันสมัยของเอกสารว่าเหมาะที่จะใช้อ้างอิงหรือไม่
2. พิจารณาว่าเอกสารเหล่านั้นสามารถชี้แจงในการศึกษาข้อมูลของวิจัยได้หรือไม่
3. พิจารณาว่าเอกสารเหล่านั้น มีหนังสืออ้างอิงมากพอที่จะนำแนวทางในการศึกษาข้อมูลของปัญหาของผู้วิจัยหรือไม่
4. พิจารณาว่าเอกสารเหล่านี้ได้เสนอแนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยหรือไม่ โดยดูจากชื่อเรื่อง คำหลัก และวิธีการดำเนินการวิจัย

Wimmer and Dominick (1983) ได้แนะนำหลักในการจำแนกเนื้อหาที่ดีที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงดังนี้

1. ประเภทของเนื้อหาที่กำหนดนั้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประเภทของเนื้อหาที่กำหนดนั้น ควรทำหน้าที่ได้ตามเป้าหมาย
3. ประเภทเนื้อหา หรือระบบการจำแนกเนื้อหานั้นจะต้องไม่น้อยหรือมากเกินไป คืออยู่ในขนาดที่จะ นำไปปฏิบัติได้ไม่ยุ่งยากเกินไป

3.2.1.1 Secondary Research จากคำแนะนำโดย อาจารย์รัตยา โตดคุณิษฐ์ อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ โดยใช้วิธี

- แบบ Content Analysis เพื่อศึกษาหลักการทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) ประมาณ 5 แหล่งที่มา ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักการทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)
- Interview เลือกลงตามชั้นยศ (ระดับสมณศักดิ์ของพระ) ชั้นยศสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ปัจจุบันชั้นยศสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ไทยได้เพิ่มขึ้นตามกาลสมัย และความจำเป็นในด้านการปกครองคณะสงฆ์ ดังนี้

(<http://www.whitemedia.org/wma/content/view/766/17/>)

1. สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก	1 พระองค์
2. สมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ	8 รูป
3. พระราชาคณะเจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏ	19 รูป
4. พระราชาคณะชั้นธรรม	35 รูป

5. พระราชาคณะชั้นเทพ	66 รูป
6. พระราชาคณะชั้นราช	144 รูป
7. พระราชาคณะชั้นสามัญ	394 รูป
8. พระครูสัญญาบัตรชั้นตรี-โท-เอก-พิเศษ	(ไม่จำกัดจำนวน)
9. พระครูฐานานุกรมตั้งได้ตามจำนวนที่ปรากฏในสัญญาบัตรของพระราชาคณะ	
10. พระครูประทวนสมณศักดิ์ (พระครูผู้อุปการะ)	(ไม่จำกัดจำนวน)

โดยผู้วิจัยได้เลือก พระราชาคณะชั้นราช คือ พระราชปฏิภาณมุนี (ท่านเจ้าคุณบุญมา) วัดประยูรวงศ์ศาวาส เป็นที่ปรึกษางานวิจัย

3.2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อหาหลักการ และทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

3.2.2.1 Expert Survey แบบสอบถาม (คำถามปลายเปิด) จำนวน 200 ชุด

ก. กลุ่มตัวอย่าง

- เลือกตามระยะเวลาจำพรรษา (บวช) ตั้งแต่ 3 พรรษาขึ้นไป
- เลือกตามการศึกษา ตั้งแต่ ปว.7-ปว.9 หรือ ปริญญาตรี และปริญญาโท

ข. สถานที่ที่ลงไปเก็บข้อมูล

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- สำนักหรือวัดที่ปฏิบัติธรรม

3.2.2.2 เกณฑ์การวัดคะแนน

ใช้การลงคะแนน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน

3.2.2.3 เกณฑ์การเลือกคะแนน

- เกณฑ์การเลือกคะแนน หาค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.75 ขึ้นไป
- เลือกตามลำดับ (Ranking)

แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง : แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน) แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 (Face sheet) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำถาม 1 ข้อ 7 ข้อย่อยคือ ท่านมีความคิดว่าหลักธรรมคำสอนใดที่เป็นแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน) เลือกตอบโดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน (ตัวอย่างแบบสอบถามดูที่ภาคผนวก)

แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์ที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน)

3.2.3 เกณฑ์การคัดเลือกหลักการองค์ประกอบ และการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์

ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ (http://blackboard.it.chula.ac.th/webapps/portal/frameset.jsp?tab_id=_2_1,2550) กล่าวเรื่องหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรมไว้ดังนี้

1. พิจารณาความทันสมัยของเอกสารว่าเหมาะที่จะใช้อ้างอิงหรือไม่
 2. พิจารณาว่าเอกสารเหล่านั้นสามารถชี้แจงในการศึกษาข้อมูลของวิจัยได้หรือไม่
 3. พิจารณาว่าเอกสารเหล่านั้น มีหนังสืออ้างอิงมากพอที่จะนำแนวทางในการศึกษาข้อมูลของปัญหาของผู้วิจัยหรือไม่
 4. พิจารณาว่าเอกสารเหล่านี้ได้เสนอแนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยหรือไม่
- โดยดูจากชื่อเรื่อง คำหลัก และวิธีการดำเนินการวิจัย

Wimmer and Dominick (1983) ได้แนะนำหลักในการจำแนกเนื้อหาที่ดีที่สุดที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงดังนี้

1. ประเภทของเนื้อหาที่กำหนดนั้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประเภทของเนื้อหาที่กำหนดนั้น ควรทำหน้าที่ได้ตามเป้าหมาย
3. ประเภทเนื้อหา หรือระบบการจำแนกเนื้อหานั้นจะต้องไม่น้อยหรือมากเกินไป คืออยู่ในขนาดที่จะ นำไปปฏิบัติได้ไม่ยุ่งยากเกินไป

3.2.3.1 การเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์ (Literature Review) จากหนังสือ และ Website จาก 3 แหล่งที่มา

3.2.3.2 สรุปคัดเลือกองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่มี การกล่าวถึงซ้ำกัน อย่างน้อย 2 แห่งที่มา

3.2.4. ประมวลผลคำตอบ จากแบบสอบถามชุดที่ 1 แล้วนำผลของหลักการองค์ประกอบ และการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต มาสร้างแบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อหาหลักการ องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีที่ แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

3.2.4.1 Pre Test แบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง

3.2.4.2 Expert Survey

ก. กลุ่มตัวอย่าง

- กราฟิก ดีไซน์เนอร์ (Graphic Designs) 7 ท่าน

- ศิลปิน (Artists) 3 ท่าน

ข. เลือกตาม

- ประสบการณ์ทำงาน และ ตำแหน่งหน้าที่

3.2.4.3 เกณฑ์การวัดคะแนน

ใช้การลงคะแนน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน

3.2.4.4 เกณฑ์การเลือกคะแนน

- เกณฑ์การเลือกคะแนน หาค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.75 ขึ้นไป

- เลือกตามลำดับ (Ranking)

แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดง เอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน) แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 (Face sheet) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำอธิบายข้อมูลที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 คำถาม 1 ข้อ 7 ข้อย่อยคือ ท่านมีความคิดว่าหลักธรรมคำสอนใดที่เป็นแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน) เลือกตอบโดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตาม เกณฑ์ของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน

(ตัวอย่างแบบสอบถามดูที่ ภาคผนวก)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง : แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน)

4.1 วิเคราะห์หลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

4.1.1 ตัวแปร

4.1.2 เกณฑ์การเลือกคะแนน

4.1.3 ผลการวิเคราะห์

ก. ตารางสถิติ (Statistics)

ข. ตารางค่าความถี่ (Frequency Table)

แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน)

4.2 วิเคราะห์หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับ หลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

4.2.1 ตัวแปร

4.2.2 เกณฑ์การเลือกคะแนน

4.2.3 ผลการวิเคราะห์

ก. ตารางสถิติ (Statistics)

ข. ตารางค่าความถี่ (Frequency Table)

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง : แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน)

4.1 วิเคราะห์หลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

ข้อมูลประกอบในการตอบแบบสอบถามนี้ มาจากการรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) ด้วยหลักการ Secondary Research จากหนังสือและจากการสัมภาษณ์ นำไปถามพระจำนวน 200 รูป และสรุปหลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) ได้ 7 ข้อดังต่อไปนี้

1. ศील5
2. เบญจธรรม
3. กุศลกรรมบถ
4. อริยสัจ4
5. มรรค8
6. ไตรสิกขา
7. ทิศ6

4.1.1 ตัวแปร (ตัวเลข)

- ก. จำนวน 200 ชุดแบบสอบถาม
- ข. อายุ
- ค. ระยะเวลาที่บวช(พรรษา)
- ง. การศึกษา 1=ปริญญาตรี, 2=ปริญญาโท, 3=ปริญญาเอก
- จ. วัด 1=วัด, 2=วัดหรือสำนักปฏิบัติธรรม, 3=มหาวิทยาลัยมหา

จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ฉ. หลักการและทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) 7 ข้อเลือกตอบโดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน

4.1.2 เกณฑ์การเลือกคะแนน

- ก. เกณฑ์การเลือกคะแนน หาค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.75 ขึ้นไป
- ข. เลือกตามลำดับ (Ranking)

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์แบบสอบถามพุทธแก่นแท้อะและเอกลักษณ์ของพุทธศาสนาพุทธ
(หินยาน)

จำนวน	อายุ	ระยะเวลา ที่บวช	การศึกษา	วัด	ศีล5	เบญจ ธรรม	กุศล กรรมบถ	อริยสัจ 4	มรรค8	ไตรสิกขา	ทศ6
1	25	6	1	3	5	5	5	5	5	5	4
2	26	6	1	3	4	4	5	5	5	5	5
3	23	4	1	3	4	5	5	5	5	4	5
4	24	8	1	3	5	4	4	3	3	4	5
5	22	3	1	3	4	4	5	5	5	5	4
6	25	6	1	3	5	4	5	5	5	5	4
7	23	3	1	3	4	4	4	4	4	5	4
8	20	7	1	3	5	3	4	5	5	5	3
9	22	3	1	3	5	4	5	2	2	3	3
10	24	5	1	3	3	5	5	5	3	5	3
11	40	18	1	2	5	5	4	5	5	5	5
12	25	11	1	3	5	5	5	5	5	5	5
13	21	9	1	3	5	5	5	5	5	5	5
14	29	9	1	3	4	3	5	2	5	4	3
15	27	9	1	3	5	5	4	3	2	3	4
16	22	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
17	25	3	1	3	5	4	4	4	5	5	4
18	21	3	1	3	5	5	4	5	5	5	2
19	21	3	1	3	4	4	4	5	5	5	4
20	29	6	1	3	4	3	4	5	5	3	3
21	20	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5
22	20	2	1	3	5	5	5	5	5	5	5
23	20	7	1	3	4	4	4	4	5	4	4
24	19	7	1	3	4	5	5	5	5	5	4
25	20	7	1	3	4	5	3	5	4	5	4
26	21	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
27	23	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
28	19	5	1	3	5	5	5	5	5	5	5
29	20	8	1	3	5	5	5	5	4	4	4
30	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
31	20	8	1	3	5	5	4	5	4	5	4
32	20	9	1	3	5	5	5	5	5	5	5
33	20	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5

34	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
35	21	6	1	3	5	5	5	5	5	5	5
36	21	3	1	3	4	5	4	4	4	4	4
37	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
38	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
39	29	9	1	3	4	4	4	5	5	5	3
40	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
41	21	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
42	20	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5
43	21	-	1	3	5	5	5	5	5	5	5
44	22	2	1	3	5	5	5	5	5	5	5
45	35	15	1	3	5	5	5	5	5	5	5
46	19	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
47	28	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5
48	20	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5
49	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
50	30	3	1	3	3	4	3	5	4	3	3
51	23	7	1	3	5	4	4	4	4	4	4
52	27	7	4	3	4	4	4	4	4	4	4
53	19	7	1	3	5	4	4	5	5	5	4
54	25	6	1	3	5	5	5	5	5	5	5
55	26	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
56	20	-	1	3	4	5	5	5	5	5	5
57	21	8	1	3	5	5	5	5	5	4	5
58	28	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
59	20	3	1	3	5	4	4	4	4	4	4
60	22	7	1	3	2	4	2	5	5	5	3
61	30	10	1	3	5	5	5	5	5	5	5
62	19	8	1	3	3	5	3	5	5	5	5
63	20	-	1	3	5	5	5	3	4	5	5
64	20	-	1	3	5	4	4	4	4	4	4
65	20	5	1	3	4	3	2	4	3	2	3
66	20	2	1	3	5	5	5	4	5	5	4
67	40	19	1	2	3	2	3	4	4	4	3
68	46	23	1	2	5	5	4	5	5	5	4
69	24	3	1	3	4	5	4	5	5	5	5
70	38	18	1	2	5	5	5	2	4	3	3
71	20	7	1	3	5	5	5	5	3	4	3

72	20	-	1	3	5	5	5	5	5	5	5
73	29	9	1	3	5	4	4	4	4	5	5
74	22	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5
75	20	4	1	3	4	5	5	5	5	5	4
76	21	7	1	3	4	4	4	5	3	5	5
77	37	10	1	3	5	5	5	5	5	5	5
78	20	8	1	3	4	4	3	4	4	4	3
79	20	3	1	3	4	4	4	3	3	4	4
80	21	9	1	3	3	2	4	3	4	2	2
81	21	-	1	-	2	3	4	3	3	3	2
82	50	31	1	2	5	5	5	5	5	5	5
83	-	-	-	2	5	5	5	5	5	5	5
84	25	5	1	2	4	5	5	4	5	5	4
85	24	4	1	3	5	4	4	4	4	5	4
86	20	4	1	3	4	4	3	5	5	4	4
87	20	3	1	3	4	4	4	5	4	4	4
88	34	13	1	3	5	5	3	5	5	5	5
89	29	5	1	2	5	5	5	4	4	5	4
90	25	2	1	-	5	5	5	5	5	5	5
91	25	6	1	2	5	5	5	5	5	5	5
92	21	2	1	2	5	5	5	5	5	5	5
93	19	5	1	3	-	5	4	5	5	5	5
94	20	7	1	2	3	3	3	3	3	3	3
95	25	5	1	3	5	5	4	5	4	5	4
96	23	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
97	19	6	1	3	5	4	5	5	5	5	5
98	20	3	1	3	3	3	3	5	4	5	5
99	21	2	1	2	5	5	5	5	5	5	5
100	24	8	1	2	5	4	4	4	4	4	4
101	20	8	1	3	5	4	5	5	5	5	4
102	18	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
103	26	-	1	2	5	5	5	5	5	5	5
104	30	13	1	3	5	5	5	5	4	5	5
105	22	-	1	3	3	4	4	4	4	4	5
106	26	6	1	2	5	5	5	5	5	5	5
107	-	-	-	-	3	3	3	3	3	3	3
108	19	-	-	3	5	5	5	5	5	5	4
109	-	-	-	-	5	5	5	5	5	5	5

110	-	-	-	-	3	4	3	5	5	5	5
111	26	6	1	3	5	5	5	5	5	4	3
112	21	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
113	-	-	-	-	3	4	4	5	5	4	3
114	18	6	1	3	5	5	5	5	5	4	4
115	22	-	1	-	5	5	5	5	5	5	5
116	29	9	1	3	5	5	5	5	5	5	4
117	19	-	1	3	5	5	5	5	5	4	3
118	21	1	1	3	5	5	5	5	5	5	5
119	24	5	1	3	5	4	5	2	-	-	-
120	19	5	1	3	5	5	5	5	5	5	4
121	19	-	1	3	5	5	5	5	5	4	4
122	37	17	1	2	5	5	5	4	5	5	5
123	25	3	1	3	5	5	4	5	5	5	5
124	21	2	1	3	4	4	3	4	5	4	5
125	22	2	1	3	4	3	4	4	5	3	4
126	24	4	1	3	5	5	5	4	5	5	5
127	-	5	1	3	5	4	4	4	5	5	5
128	27	9	1	3	5	4	2	4	5	4	3
129	20	5	1	3	3	3	5	5	5	5	5
130	33	13	1	3	4	3	2	5	5	5	4
131	34	-	1	-	4	4	4	4	5	5	5
132	21	3	1	3	3	3	3	5	5	5	2
133	28	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
134	25	5	1	3	5	5	5	4	5	5	5
135	23	2	1	3	4	4	4	5	5	5	5
136	32	12	1	3	5	5	5	5	5	5	3
137	22	3	1	3	5	4	5	5	4	5	5
138	23	8	1	3	5	5	5	5	5	5	3
139	25	2	1	-	5	5	5	5	5	5	5
140	25	6	1	2	5	5	5	5	5	5	5
141	21	2	1	2	5	5	5	5	5	5	5
142	19	5	1	3	-	5	4	5	5	5	5
143	20	7	1	2	3	3	3	3	3	3	3
144	25	5	1	3	5	5	4	5	4	5	4
145	23	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
146	19	6	1	3	5	4	5	5	5	5	5
147	20	3	1	3	3	3	3	5	4	5	5

148	21	2	1	2	5	5	5	5	5	5	5
149	24	8	1	2	5	4	4	4	4	4	4
150	24	5	1	3	3	5	5	5	3	5	3
151	40	18	1	2	5	5	4	5	5	5	5
152	25	11	1	3	5	5	5	5	5	5	5
153	21	9	1	3	5	5	5	5	5	5	5
154	29	9	1	3	4	3	5	2	5	4	3
155	27	9	1	3	5	5	4	3	2	3	4
156	22	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
157	25	3	1	3	5	4	4	4	5	5	4
158	21	3	1	3	5	5	4	5	5	5	2
159	21	3	1	3	4	4	4	5	5	5	4
160	29	6	1	3	4	3	4	5	5	3	3
161	20	8	1	3	5	5	4	5	4	5	4
162	20	9	1	3	5	5	5	5	5	5	5
163	20	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5
164	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
165	21	9	1	3	5	5	5	5	5	5	5
166	29	9	1	3	4	3	5	2	5	4	3
167	27	9	1	3	5	5	4	3	2	3	4
168	22	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
169	25	3	1	3	5	4	4	4	5	5	4
170	21	3	1	3	5	5	4	5	5	5	2
171	21	3	1	3	4	4	4	5	5	5	4
172	20	7	1	3	4	5	3	5	4	5	4
173	21	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
174	23	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
175	19	5	1	3	5	5	5	5	5	5	5
176	20	8	1	3	5	5	5	5	4	4	4
177	20	7	1	3	5	5	5	5	5	5	5
178	20	8	1	3	5	5	4	5	4	5	4
179	20	9	1	3	5	5	5	5	5	5	5
180	20	8	1	3	5	5	5	5	5	5	5
181	25	6	1	3	5	5	5	5	5	5	4
182	26	6	1	3	4	4	5	5	5	5	5
183	23	4	1	3	4	5	5	5	5	4	5
184	24	8	1	3	5	4	4	3	3	4	5
185	22	3	1	3	4	4	5	5	5	5	4

186	25	6	1	3	5	4	5	5	5	5	4
187	23	3	1	3	4	4	4	4	4	5	4
188	20	7	1	3	5	3	4	5	5	5	3
189	22	3	1	3	5	4	5	2	2	3	3
190	24	5	1	3	3	5	5	5	3	5	3
191	22	2	1	3	5	4	5	5	4	5	5
192	23	8	1	3	5	5	5	5	5	5	3
193	25	3	1	-	5	5	5	5	5	5	5
194	25	6	1	2	5	5	5	5	5	5	5
195	21	2	1	2	5	5	5	5	5	5	5
196	19	5	1	3	-	5	4	5	5	5	5
197	20	7	1	2	3	3	3	3	3	3	3
198	25	5	1	3	5	5	4	5	4	5	4
199	23	3	1	3	5	5	5	5	5	5	5
200	19	6	1	3	5	4	5	5	5	5	5

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ (คำนวณ โดยโปรแกรม SPSS 14.0 for windows Evaluation Version) เรื่อง แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน)

ก.ตารางสถิติ (Statistics)

ตารางที่ 4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนาพุทธ (หินยาน)

		ศีล5	เบญจธรรม	กุศลกรรมบถ	อริยสัจ4	มรรค8	ไตรสิกขา	ทิศ 6
N	Valid	197	200	200	200	199	199	199
	Missing	5	6	4	2	3	1	7
	Mean	4.59	4.53	4.49	4.62	4.61	4.66	4.33

จากตารางที่ 4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนาพุทธ (หินยาน) สรุปลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ไตรสิกขา (4.66)
2. อริยสัจ4 (4.62)
3. มรรค8 (4.61)
4. กุศลกรรมบถ (4.49)
5. ศีล5 (4.59)
6. เบญจธรรม (4.53)
7. ทิศ6 (4.33)

ข. ตารางค่าความถี่ (Frequency Table)

ตารางที่ 4.3 ค่าความถี่ ศีล5

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	1.0	1.0	1.0
	ปานกลาง	18	9.0	9.1	10.2
	มาก	38	19.0	19.3	29.4
	มากที่สุด	139	69.5	70.6	100.0
	Total	197	98.5	100.0	
Missing	System	3	1.5		
Total		200	100.0		

ตารางที่ 4.4 ค่าความถี่ เบญจธรรม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	1.0	1.0	1.0
	ปานกลาง	19	9.5	9.5	10.5
	มาก	51	25.5	25.5	36.0
	มากที่สุด	128	64.0	64.0	100.0
	Total	200	100.0	100.0	

ตารางที่ 4.5 ค่าความถี่ กุศลกกรรมบถ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	4	2.0	2.0	2.0
	ปานกลาง	17	8.5	8.5	10.5
	มาก	57	28.5	28.5	39.0
	มากที่สุด	122	61.0	61.0	100.0
	Total	200	100.0	100.0	

ตารางที่ 4.6 ค่าความถี่ อริยสัจ 4

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	7	3.5	3.5	3.5
	ปานกลาง	13	6.5	6.5	10.0
	มาก	30	15.0	15.0	25.0
	มากที่สุด	150	75.0	75.0	100.0
	Total	200	100.0	100.0	

ตารางที่ 4.7 ค่าความถี่ มรรค 8

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	5	2.5	2.5	2.5
	ปานกลาง	14	7.0	7.0	9.5
	มาก	35	17.5	17.6	27.1
	มากที่สุด	145	72.5	72.9	100.0
	Total	199	99.5	100.0	
Missing	System	1	.5		
Total		200	100.0		

ตารางที่ 4.8 ค่าความถี่ ไตรสิกขา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	1.0	1.0	1.0
	ปานกลาง	15	7.5	7.5	8.5
	มาก	32	16.0	16.1	24.6
	มากที่สุด	150	75.0	75.4	100.0
	Total	199	99.5	100.0	
Missing	System	1	.5		
Total		200	100.0		

ตารางที่ 4.9 ค่าความถี่ ทิศ 6

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	6	3.0	3.0	3.0
	ปานกลาง	31	15.5	15.6	18.6
	มาก	54	27.0	27.1	45.7
	มากที่สุด	108	54.0	54.3	100.0
	Total	199	99.5	100.0	
Missing	System	1	.5		
Total		200	100.0		

แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (นินยาน)

4.2 วิเคราะห์หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับ หลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (นินยาน)

ข้อมูลประกอบในการตอบแบบสอบถามนี้ การเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต (Literature Review) เปรียบเทียบจาก 3 แหล่งที่มาของข้อมูล เช่น หนังสือ และ เว็บไซต์

จากการเปรียบเทียบหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต (Literature Review) สรุปได้หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต 45 ข้อดังนี้

1 องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements)

1.1 จุด (Points)

1.2 เส้น (Line)

- เส้นที่มีอยู่จริง
- เส้นเชิงนัย
- เส้นนอน
- เส้นเฉียง
- เส้นโค้ง
- เส้นประ
- เส้นซิกแซก

1.3 รูปทรง (Form)

- รูปทรงธรรมชาติ
- รูปทรงเรขาคณิต

1.4 พื้นผิว (Texture)

- ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา
- การเขียนลดลวดลายระบายสี
- การพิมพ์
- การพัน
- การแต้มสี
- การรวมกันผิว
- การขูดขีดตัด
- วิธีถ่ายภาพ
- ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง
- ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น

1.5 สี (Color)

- สีโทนเดียว
- คู่สี
- สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน
- สีที่คล้ายคลึงกัน

-สีขั้นที่สอง

2.2 การจัดวางพื้นฐาน (Basic composition)

2.1 สมดุล (Balance)

- ความสมดุลที่เท่ากัน
- ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน
- ความสมดุลที่เท่ากันแบบวัฏศมี

2.2 จังหวะ (Rhythm)

- การซ้ำ
- การต่อเนื่องเป็นลำดับ
- การต่อเนื่องที่สลับกัน

2.3 สัดส่วน (Proportion)

- สัดส่วนขนาดรูปทรง
- สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกัน

2.4 ที่ว่าง (Space)

- บริเวณว่างบวก
- บริเวณว่างลบ
- บริเวณที่ว่าง 2 มิติ
- บริเวณที่ว่าง 3 มิติ

2.5 แตกต่าง (Contrast)

- การตัดกันที่รูปร่าง
- การตัดกันที่ขนาด
- การตัดกันที่สี
- การตัดกันที่ผิวสัมผัส
- การตัดกันที่ทิศทาง
- การตัดกันที่ตำแหน่ง
- การตัดกันของที่ว่าง
- การตัดกันที่แรงดึงดูด

4.3.1 ตัวแปร

ก. จำนวน 10 ชุดแบบสอบถาม

ข. หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับ หลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน) 45 ข้อเลือกตอบ โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน, ไม่มีคะแนน=0 (อาจารย์รัตยา โตดคติชัย แนะนำว่าควรเพิ่ม ไม่มีคะแนน=0 เพราะจะได้ทราบ ค่าน้ำหนักคะแนนที่สอดคล้องกับคำถามที่ว่าท่านคิดว่าเส้น (Line) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา”มากที่สุด ถ้าเหมาะสมคะแนนเท่าไร และเพื่อได้ คำตอบที่ชัดเจนว่าไม่เหมาะสมคะแนนเท่าไร)

4.3.2 เกณฑ์การเลือกคะแนน

ก. หาค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.75 ขึ้นไป

ข. เลือกตามลำดับ (Ranking)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์การใช้อุปกรณ์ประกอบการจัดการวางพื้นฐานทางเทคนิคที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน)

	จุด มีอยู่ จริง	เส้นที่ เส้น เชิง นอย	เส้น นอน	เส้น เฉียง	เส้น โค้ง	เส้น ประ	เส้น ซิกแซก	รูปทรง ธรรมชาติ	รูปทรง เรขาคณิต	ลักษณะ ผิวที่รับรู้ได้ ด้วยตา	การ ลวดลาย ระบายสี	การพิมพ์	การพัน	การ แต้มสี	การรวมคว้น เผา	การขูดขีด ตัด	วิธีถ่ายภาพ	ลักษณะผิวที่ รับรู้ได้ด้วย มือหนึ่ง	ลักษณะ ผิวที่ มนุษย์ สร้างขึ้น	สี โทน เดียว	คู่สี	สีตรงกัน ข้ามที่แบ่ง ส่วน	สีที่ คล้ายคลึง กัน	
1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
2	2	2	4	4	1	1	1	2	4	5	3	2	2	2	2	2	2	4	1	2	2	2	2	
3	.	3	3	5	0	3	2	0	4	3	4	0	2	3	3	2	3	3	4	3	5	3	2	4
4	4	1	3	5	1	2	3	1	3	5	3	3	5	4	4	3	2	2	3	2	5	3	2	3
5	4	5	3	3	3	3	3	2	5	2	5	1	2	2	1	2	1	1	5	2	3	2	1	4
6	4	5	3	3	3	3	3	2	5	2	5	1	2	2	1	2	1	1	5	2	3	2	1	4
7	5	5	0	0	0	4	0	4	5	2	5	3	1	3	1	3	1	3	5	3	4	4	3	2
8	5	5	5	5	3	3	3	2	5	4	5	3	3	3	3	3	3	5	5	4	5	4	4	5
9	4	1	3	5	1	2	3	1	3	5	3	2	2	1	3	3	2	3	3	3	4	2	2	4
10	4	1	4	4	2	3	2	0	2	4	2	4	3	0	3	1	2	3	2	4	4	0	1	5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

	สี ชั้น ที่ สอง	ความ สมดุล ที่ เท่ากัน	ความ สมดุล ที่ไม่ เท่ากัน	ความสมดุล ที่เท่ากัน แบบปริศมี	การซ้ำ	การ ต่อเนื่อง เป็น ลำดับ	การ ต่อเนื่อง ที่ สลับกัน	สัดส่วน ขนาด รูปทรง	สัดส่วน ที่ของ ขนาดที่ แตกต่าง กัน	บริเวณ ว่าง บวก	บริเวณ ว่างลบ	บริเวณ ที่ว่าง2 มิติ	บริเวณ ที่ว่าง3 มิติ	การตัด กันที่ รูปร่าง	การตัด กันที่ ขนาด	การตัด กันที่สี	การตัด กันที่ ผิวสัมผัส	การตัด กันที่ ทิศทาง	การตัด กันที่ ตำแหน่ง	การตัด กันของ ที่ว่าง	การตัด กันที่ แรง ดึงดูด
1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2	2	5	3	4	4	4	4	4	2	5	2	2	2	3	1	2	2	4	2	4	2
3	1	4	5	4	2	5	3	5	2	3	4	3	3	3	5	3	3	4	2	1	.
4	2	5	3	2	5	3	3	2	2	4	2	3	2	2	2	5	3	2	2	2	2
5	0	2	5	1	3	3	4	3	3	3	3	3	5	2	3	4	5	2	3	3	3
6	0	2	5	1	3	3	4	3	3	3	3	3	5	2	3	4	5	2	3	3	3
7	2	3	2	2	4	1	4	3	2	3	3	2	3	2	2	4	2	2	2	3	1
8	4	5	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	5	3	3	3	3	3	3	3	3
9	1	5	3	4	3	3	2	4	3	4	3	5	3	3	4	4	3	2	2	2	2
10	3	4	2	5	3	4	2	4	2	3	0	4	0	5	2	4	4	3	3	2	2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ (คำนวณ โดยโปรแกรม SPSS 14.0 for windows Evaluation Version)

ก. ตารางสถิติ (Statistics)

ข. ตารางค่าความถี่ (Frequency Table)

จากตารางที่ 4.9 วิเคราะห์การใช้อุปกรณ์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดง
เอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน) สรุปเป็นตารางสถิติ (Statistics) และตาราง
ค่าความถี่ (Frequency Table) 10 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1. จุด (Dot) Statistics

ตารางที่ 4.11 ตารางสถิติ จุด (Dot)

N	Valid	9
	Missing	1
Mean		4.11

จากตารางที่ 4.11 สรุปว่า จุด (Dot) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

จุด Dot

ตารางที่ 4.12 ตารางค่าความถี่ จุด (Dot)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	11.1	11.1
	4 เหมาะสมมาก	5	50.0	55.6	66.7
	5 เหมาะสมมากที่สุด	3	30.0	33.3	100.0
	Total	9	90.0	100.0	
Missing	System	1	10.0		
Total		10	100.0		

Statistics

ข้อ 2. เส้น (Line)

ตารางที่ 4.13 ตารางสถิติ เส้น (Line)

		เส้นเชิงนัย เส้น ตั้ง Implied Line Vertical Line	เส้นนอน Horizont al Line	เส้นเฉียง Diagonal Line	เส้นโค้ง Curved Line	เส้นประ Broken Line	เส้นซิกแซก Zigzag Line
N	Valid	10	10	10	10	10	10
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		3.30	3.30	3.90	1.90	2.90	2.50
Range		2	2	1	5	3	4

จากตารางที่ 4.13 ตารางสถิติ เส้น (Line) สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. เส้นนอน (Horizontal Line) (3.90)
2. เส้นเชิงนัย เส้นตั้ง (Implied Line Vertical Line) และ เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line) (3.30)
3. เส้นโค้ง (Curved Line) (2.90)
4. เส้นประ (Broken Line) (2.50)
5. เส้นเฉียง (Diagonal Line) เส้นซิกแซก (Zigzag Line) (1.90)

จากตารางที่ 4.13 สรุปว่า เส้นนอน (Horizontal Line) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1.เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line)

ตารางที่ 4.14 ตารางค่าความถี่ เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	3	30.0	30.0	30.0
	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	1	10.0	10.0	50.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	5	50.0	50.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.เส้นเชิงนัย (Implied Line)

2.1.เส้นตั้ง (Vertical Line)

ตารางที่ 4.15 ตารางค่าความถี่ เส้นตั้ง (Vertical Line)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	5	50.0	50.0	60.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.3.เส้นนอน (Horizontal Line)

ตารางที่ 4.16 ตารางค่าความถี่ เส้นนอน (Horizontal Line)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	30.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	50.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	5	50.0	50.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.4.เส้นเฉียง (Diagonal Line)

ตารางที่ 4.17 ตารางค่าความถี่ เส้นเฉียง (Diagonal Line)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	2	20.0	20.0	20.0
	1 เหมาะสมน้อยมาก	3	30.0	30.0	50.0
	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	60.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.5.เส้นโค้ง (Curved Line)

ตารางที่4.18 ตารางค่าความถี่ เส้นโค้ง (Curved Line)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	30.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	5	50.0	50.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total		10	100.0	100.0

2.6.เส้นประ (Broken Line)

ตารางที่4.19 ตารางค่าความถี่ เส้นประ (Broken Line)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	20.0
	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	5	50.0	50.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total		10	100.0	100.0

2.7.เส้นซิกแซก (Zigzag Line)

ตารางที่4.20 ตารางค่าความถี่ เส้นซิกแซก (Zigzag Line)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	2	20.0	20.0	20.0
	1 เหมาะสมน้อยมาก	2	20.0	20.0	40.0
	2 เหมาะสมน้อย	4	40.0	40.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total		10	100.0	100.0

Statistics

ข้อ 3. รูปทรง (Forms)

ตารางที่ 4.21 ตารางสถิติ รูปทรง (Forms)

		รูปทรงธรรมชาติ Natural Form	รูปทรงเรขาคณิต Geometric Form
N	Valid	10	10
	Missing	0	0
Mean		4.10	3.70
Range		1	2

จากตารางที่ 4.21 ตารางสถิติ รูปทรง (Forms) สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. รูปทรงธรรมชาติ (Natural Form) (4.10)
2. รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form) (3.70)

จากตารางที่ 4.21 สรุปว่า รูปทรงธรรมชาติ (Natural Form) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1. ธรรมชาติ (Natural Form)

ตารางที่ 4.22 ตารางค่าความถี่ ธรรมชาติ (Natural Form)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	30.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	50.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	5	50.0	50.0	100.0
Total		10	100.0	100.0	

2.รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form)

ตารางที่4.23 ตารางค่าความถี่ รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	3	30.0	30.0	30.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	1	10.0	10.0	40.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	60.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	4	40.0	40.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

Statistics

ข้อ 4. พื้นผิว (Texture)

ตารางที่4.24 ตารางสถิติ พื้นผิว (Texture)

	ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา Visual Texture	การเขียน ลวดลาย ระบายสี Drawing, Painting	การพิมพ์ ลอก Transfering, Rubbing	การพ่น หยด เท Spraying, spilling, Pouring	การแต้มสี ย้อม Staining, Dyeing	การรมควัน เผา Smoking, Burning	การขีดขีด ตัด Scratching , Scraping	วิธีถ่ายภาพ Photographic Processes	ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ ด้วยผิวหนัง Actual Texture or Tactile Texture	ลักษณะผิวที่ มนุษย์สร้างขึ้น
N Valid	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean	4.00	2.40	2.70	2.50	2.60	2.60	2.20	2.80	4.10	2.90
Range	2	8	5	7	6	6	9	4	1	3

จากตารางที่4.24 ตารางสถิติ พื้นผิว (Texture) สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture) (4.10)
2. ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา (Visual Texture) (4.00)
3. ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น (2.90)
4. วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes) (2.80)
5. การพิมพ์ ลอก ถู (Printing, Transfering, Rubbing) (2.70)
6. การแต้มสี ย้อม (Staining, Dyeing) และการรมควัน เผา (Smoking, Burning) (2.60)
7. การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring) (2.50)
8. การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting) (2.40)

จากตารางที่4.24 สรุปว่า ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1.ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา(Visual Texture)

1.1. ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ

ตารางที่4.25 ตารางค่าความถี่ ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา(Visual Texture)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	40.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	50.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	5	50.0	50.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

1.2 .ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้นในงานศิลปะ

1.2.1.การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting)

ตารางที่4.26 ตารางค่าความถี่ การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	1 เหมาะสมน้อยมาก	2	20.0	20.0	30.0
	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	50.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

1.2.2.การพิมพ์ ลอก ถู (Printing, Transferring, Rubbing)

ตารางที่4.27 ตารางค่าความถี่ การพิมพ์ ลอก ถู (Printing, Transferring, Rubbing)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	5	50.0	50.0	60.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

1.2.3.การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring)

ตารางที่4.28 ตารางค่าความถี่ การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	20.0
	2 เหมาะสมน้อย	3	30.0	30.0	50.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

1.2.4.การแต้มสี ย้อม(Staining, Dyeing)

ตารางที่4.29 ตารางค่าความถี่ การแต้มสี ย้อม(Staining, Dyeing)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	3	30.0	30.0	30.0
	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

1.2.5.การรมควัน เเผา (Smoking, Burning)

ตารางที่4.30 ตารางค่าความถี่ การรมควัน เเผา (Smoking, Burning)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	4	40.0	40.0	50.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

1.2.6.การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping)

ตารางที่4.31 ตารางค่าความถี่ การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	3	30.0	30.0	30.0
	2 เหมาะสมน้อย	4	40.0	40.0	70.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

1.2.7.วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes)

ตารางที่4.32 ตารางค่าความถี่ วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	2	20.0	20.0	20.0
	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2 ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture)

2.1. ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ

ตารางที่ 4.33 ตารางค่าความถี่ ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	30.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	50.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	5	50.0	50.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.2. ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น

ตารางที่ 4.34 ตารางค่าความถี่ ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	3	30.0	30.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	70.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

Statistics

ข้อ 5. สี (Color)

ตารางที่ 4.35 ตารางสถิติ สี (Color)

		สีโทนเดียว Monochromatic Color Scheme	คู่สี Complementary color scheme	สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน Split-Complementary color	สีที่คล้ายคลึงกัน Analogous color scheme	สีขั้นที่สอง Triadic color scheme
N	Valid	10	10	10	10	10
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		4.00	2.70	2.30	3.80	2.00
Range		1	3	4	2	5

จากตารางที่ 4.35 ตารางสถิติ สี (Color)สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme)(4.00)
2. สีที่คล้ายคลึงกัน (Analogous color scheme)(3.80)
3. คู่สี (Complementary color scheme) (2.70)
4. สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน (Split-Complementary color)(2.30)
5. สีขั้นที่สอง(Triadic color scheme)(2.00)

จากตารางที่ 4.35 สรุปว่า สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1.สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme)

ตารางที่ 4.36 ตารางค่าความถี่ สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	30.0
	4 เหมาะสมมาก	3	30.0	30.0	60.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	4	40.0	40.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.คู่สี (Complementary color scheme)

ตารางที่ 4.37 ตารางค่าความถี่ คู่สี (Complementary color scheme)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	4	40.0	40.0	50.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	70.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

3.สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน (Split-Complementary color)

ตารางที่4.38 ตารางค่าความถี่ สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน (Split-Complementary color)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	3	30.0	30.0	30.0
	2 เหมาะสมน้อย	4	40.0	40.0	70.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	1	10.0	10.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

4.สีที่คล้ายคลึงกัน (Analogous color scheme)

ตารางที่4.39 ตารางค่าความถี่ สีที่คล้ายคลึงกัน (Analogous color scheme)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	20.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	1	10.0	10.0	30.0
	4 เหมาะสมมาก	4	40.0	40.0	70.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	3	30.0	30.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

5.สีขั้นที่สอง (Triadic color scheme)

ตารางที่4.40 ตารางค่าความถี่ สีขั้นที่สอง (Triadic color scheme)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	2	20.0	20.0	20.0
	1 เหมาะสมน้อยมาก	2	20.0	20.0	40.0
	2 เหมาะสมน้อย	3	30.0	30.0	70.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	1	10.0	10.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

Statistics

ข้อ 6. สมดุล (Balance)

ตารางที่ 4.41 ตารางสถิติ สมดุล (Balance)

		ความสมดุลที่เท่ากัน Symmetrical	ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน Asymmetrical	ความสมดุลที่เท่ากันแบบรัศมี Radial symmetry
N	Valid	10	10	10
	Missing	0	0	0
Mean		4.00	3.70	3.20
Range		1	2	3

จากตารางที่ 4.41 ตารางสถิติ สมดุล (Balance) สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)(4.00)
2. ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical)(3.70)
3. ความสมดุลที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry)(3.20)

จากตารางที่ 4.41 สรุปว่า ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1. ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)

ตารางที่ 4.42 ตารางค่าความถี่ ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	20.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	1	10.0	10.0	30.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	50.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	5	50.0	50.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2. ความสมดุลงที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical)

ตารางที่4.43 ตารางค่าความถี่ ความสมดุลงที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	20.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	50.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	60.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	4	40.0	40.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

3. ความสมดุลงที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry)

ตารางที่4.44 ตารางค่าความถี่ ความสมดุลงที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	2	20.0	20.0	20.0
	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	40.0
	4 เหมาะสมมาก	4	40.0	40.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

Statistics

ข้อ 7. จังหวะ (Rhythm)

ตารางที่4.45 ตารางสถิติ จังหวะ (Rhythm)

		การซ้ำ Repetition	การต่อเนื่องเป็นลำดับ Progression	การต่อเนื่องที่สลับกัน Alternation
N	Valid	10	10	10
	Missing	0	0	0
Mean		3.60	3.50	3.50
Range		1	2	2

จากตารางที่ 4.45 ตารางสถิติ จังหวะ (Rhythm) รูปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. การซ้ำ (Repetition)(3.60)
2. การต่อเนื่องเป็นลำดับ Progression และ การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation) (3.50)

จากตารางที่ 4.45 สรุปว่า การซ้ำ (Repetition) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรลักษณ์”

Frequency Table

1.การซ้ำ (Repetition)

ตารางที่ 4.46 ตารางค่าความถี่ การซ้ำ (Repetition)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	50.0
	4 เหมาะสมมาก	3	30.0	30.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression)

ตารางที่ 4.47 ตารางค่าความถี่ การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	50.0
	4 เหมาะสมมาก	3	30.0	30.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

3.การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation)

ตารางที่4.48 ตารางค่าความถี่ การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	20.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	40.0
	4 เหมาะสมมาก	5	50.0	50.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

Statistics

ข้อ 8. สัดส่วน (Proportion)

ตารางที่4.49 ตารางสถิติ สัดส่วน (Proportion)

		สัดส่วนขนาดรูปทรง	สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกัน
N	Valid	10	10
	Missing	0	0
Mean		3.70	2.70
Range		1	2

จากตารางที่4.49 ตารางสถิติ จังหวะ (Rhythm) สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. สัดส่วนขนาดรูปทรง(3.70)
2. สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกัน(2.70)

จากตารางที่4.49 สรุปว่า สัดส่วนขนาดรูปทรง มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1. สัดส่วนขนาดรูปทรง

ตารางที่4.50 ตารางค่าความถี่ สัดส่วนขนาดรูปทรง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	40.0
	4 เหมาะสมมาก	4	40.0	40.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2. สัดส่วนขนาดที่แตกต่างกัน

ตารางที่4.51 ตารางค่าความถี่ สัดส่วนขนาดที่แตกต่างกัน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	5	50.0	50.0	50.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

Statistics

ข้อ 9. ที่ว่าง (Space)

ตารางที่4.52 ตารางสถิติ ที่ว่าง (Space)

		บริเวณว่างบวก Positive space	บริเวณว่างลบ Negative space	บริเวณที่ว่าง2มิติ Two-dimensional space	บริเวณที่ว่าง3มิติ Three-dimensional space
N	Valid	10	10	10	10
	Missing	0	0	0	0
Mean		3.70	2.90	3.40	3.30
Range		1	4	2	3

จากตารางที่ 4.52 ตารางสถิติ ที่ว่าง (Space) สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. บริเวณว่างบวก (Positive space)(3.70)
2. บริเวณที่ว่าง 2 มิติ (Two-dimensional space)(3.40)
3. บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space)(3.30)
4. บริเวณว่างลบ (Negative space)(2.90)

จากตารางที่ 4.52 สรุปว่า บริเวณว่างบวก (Positive space) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1. บริเวณว่างบวก บริเวณว่างที่เป็นรูปทรง (Positive space)

ตารางที่ 4.53 ตารางค่าความถี่ บริเวณว่างบวก บริเวณว่างที่เป็นรูปทรง (Positive space)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3 เหมาะสมปานกลาง	5	50.0	50.0	50.0
	4 เหมาะสมมาก	3	30.0	30.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2. บริเวณว่างลบ บริเวณว่างที่เป็นพื้น (Negative space)

ตารางที่ 4.54 ตารางค่าความถี่ บริเวณว่างลบ บริเวณว่างที่เป็นพื้น (Negative space)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	30.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	70.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

3. บริเวณที่ว่าง 2 มิติ (Two-dimensional space)

ตารางที่ 4.55 ตารางค่าความถี่ บริเวณที่ว่าง 2 มิติ (Two-dimensional space)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	20.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	60.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

4. บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space)

ตารางที่ 4.56 ตารางค่าความถี่ บริเวณที่ว่าง 3 มิติ (Three-dimensional space)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 ไม่เหมาะสมเลย	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	30.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	60.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	4	40.0	40.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

Statistics

ข้อ 10. แดกต่าง (Contrast)

ตารางที่ 4.57 ตารางสถิติ แดกต่าง (Contrast)

		การตัดกันที่ รูปร่าง Contrast of Shape	การตัดกันที่ ขนาด Contrast of Size	การตัดกันที่ สี Contrast of Color	การตัดกัน ที่ผิวสัมผัส Contrast of Texture	การตัด กันที่ ทิศทาง Contrast of Direction	การตัดกัน ที่ตำแหน่ง Contrast of Position	การตัดกัน ของที่ว่าง Contrast of Space	การตัดกัน ที่แรง ดึงดูด Contrast of Gravity
N	Valid	10	10	10	10	10	10	10	9
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	1
Mean		3.00	3.00	3.80	3.50	2.90	2.70	2.80	2.56
Range		3	3	1	2	4	6	5	7

จากตารางที่ 4.57 ตารางสถิติ แยกต่าง (Contrast) สรุปลำดับ (Ranking) ดังนี้

1. การตัดกันที่สี (Contrast of Color)(3.80)
2. การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture)(3.50)
3. การตัดกันที่ผิวสัมผัส(Contrast of Texture)และการตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size)(3.00)
4. การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction)(2.90)
5. การตัดกันของที่ว่าง (Contrast of Space)(2.50)
6. การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position)(2.70)
7. การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity)(2.56)

จากตารางที่ 4.57 สรุปว่า การตัดกันที่สี (Contrast of Color) มีลักษณะที่เหมาะสมเป็น “ไตรสิกขา”

Frequency Table

1.การตัดกันที่รูปร่าง(Contrast of Shape)

ตารางที่ 4.58 ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่รูปร่าง(Contrast of Shape)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	4	40.0	40.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

2.การตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size)

ตารางที่ 4.59 ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ขนาด (Contrast of Size)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	3	30.0	30.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	30.0	70.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

3.การตัดกันที่สี (Contrast of Color)

ตารางที่4.60 ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่สี (Contrast of Color)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	1	10.0	10.0	10.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	30.0
	4 เหมาะสมมาก	5	50.0	50.0	80.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	2	20.0	20.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

4.การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture)

ตารางที่4.61 ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ผิวสัมผัส (Contrast of Texture)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	2	20.0	20.0	20.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	60.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	70.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	3	30.0	30.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

5.การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction)

ตารางที่4.62 ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ทิศทาง (Contrast of Direction)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	5	50.0	50.0	50.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	2	20.0	20.0	70.0
	4 เหมาะสมมาก	2	20.0	20.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

6.การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position)

ตารางที่4.63 ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่ตำแหน่ง (Contrast of Position)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2 เหมาะสมน้อย	5	50.0	50.0	50.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

7.การตัดกันของที่ว่าง (Contrast of Space)

ตารางที่4.64 ตารางค่าความถี่ การตัดกันของที่ว่าง (Contrast of Space)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	10.0	10.0
	2 เหมาะสมน้อย	3	30.0	30.0	40.0
	3 เหมาะสมปานกลาง	4	40.0	40.0	80.0
	4 เหมาะสมมาก	1	10.0	10.0	90.0
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	10.0	100.0
	Total	10	100.0	100.0	

8.การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity)

ตารางที่4.65 ตารางค่าความถี่ การตัดกันที่แรงดึงดูด (Contrast of Gravity)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 เหมาะสมน้อยมาก	1	10.0	11.1	11.1
	2 เหมาะสมน้อย	4	40.0	44.4	55.6
	3 เหมาะสมปานกลาง	3	30.0	33.3	88.9
	5 เหมาะสมมากที่สุด	1	10.0	11.1	100.0
	Total	9	90.0	100.0	
Missing	System	1	10.0		
Total		10	100.0		

สรุปประเด็นสำคัญ

ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาลักษณะแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ พระภิกษุ จนได้หลักการโดยรวมที่เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) คือ 1. ศีล๕ 2.เบญจธรรม 3.กุศลกรรมบถ 4.อริยสัจ๔ 5.มรรค๘ 6.ไตรสิกขา 7.ทิส๖ และทำแบบสอบถามเพื่อที่จะสรุปหาคำตอบว่าหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) คือหลักการอะไรเป็นสำคัญ โดยลงไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เลือกตามระยะเวลาจำพรรษา (บวช) ตั้งแต่ 3 พรรษาขึ้นไปและเลือกตามการศึกษา ตั้งแต่ เปรียญ.7-9 หรือ ปริญญาตรี และปริญญาโท สถานที่ที่ลงไปเก็บข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและ สำนักหรือวัดที่ปฏิบัติธรรม เกณฑ์การวัดคะแนน ใช้การลงคะแนน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน แล้วเลือกคะแนน หาค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.75 ขึ้นไป จากนั้นก็นำผลที่ได้คะแนนมากที่สุด ก็คือ หลัก “ไตรสิกขา” เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) เพราะเป็นหลักที่รวมสาระของหลักธรรมต่างๆที่มีอยู่ในเรื่อง ศีลสมาธิ และปัญญา โดยหลักของไตรสิกขานี้ เป็นแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) ที่จะนำไปสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ของสิ่งทั้งปวง

ต่อไปเป็นการดำเนินการวิจัยขั้นที่สอง คือ ศึกษาหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์โดยวิธี (Literature Review) ทบทวนวรรณกรรม ที่เป็นเนื้อหาของข้อความ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความสำคัญในหัวข้อเฉพาะ ที่ตรงกัน 2ใน3 ในเรื่องของหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์ จึงได้

องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements) คือ จุด (Points),เส้น (Line), รูปทรง (Form),พื้นผิว (Texture)สี (Color),

การจัดวางพื้นฐาน (Basic composition)คือ สมดุล (Balance),จังหวะ(Rhythm),สัดส่วน (Proportion),ที่ว่าง (Space), แตกต่าง (Contrast)

แล้วนำคำตอบคือ หลัก “ไตรสิกขา” เป็นหลักการแก่นแท้ทางศาสนาพุทธ (หินยาน) มารวมกับ หลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขศิลป์ เป็นแบบสอบถามอีก1 ชุด เพื่อที่จะนำไปเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักออกแบบ และศิลปิน โดยเกณฑ์การวัดคะแนน ใช้การลงคะแนน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด =

1 คะแนน แล้วเลือกคะแนน หาค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.75 ขึ้นไป จากนั้นก็นำผลที่ได้คะแนนมากที่สุด มาเป็นคำตอบในเรื่องหลักการองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

ฉะนั้นหลักการองค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการ แก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) คือ

องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements) คือ จุด (Points), เส้นนอน (Horizontal Line), รูปทรงธรรมชาติ (Natural Form), ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนังที่ปรากฏในธรรมชาติ (Actual Texture or Tactile Texture), สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme),

การจัดวางพื้นฐาน (Basic composition) คือ ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical Balance), จังหวะการต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression Rhythm), สัดส่วนขนาดและรูปทรงที่มีขนาดใกล้เคียงกัน, บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก (Positive Space), การตัดกันที่สี (Contrast of Color)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

จากผลการดำเนินการวิจัย เรื่องการใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน) ได้ข้อสรุปตามผลที่คาดการณ์ไว้ได้ดังต่อไปนี้

5.1 ได้หลักการและทฤษฎีที่แสดงแก่นแท้และเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน) คือ

ไตรสิกขา

- 1.ศีล = การปฏิบัติเพื่อทำใจให้สะอาด
- 2.สมาธิ = ความมีจิตใจตั้งมั่น ไม่โอนเอนไปตามอำนาจกิเลส
- 3.ปัญญา = รู้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา 3 หมายถึงข้อสำหรับศึกษา, การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษา การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา 3 อย่างคือ

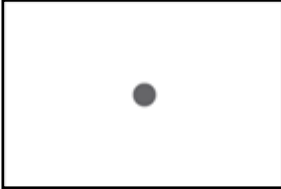

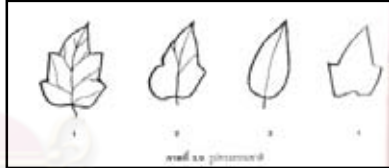

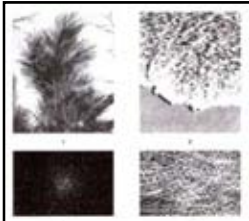
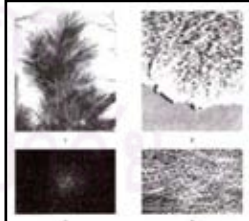
1. อธิศีลสิกขา คือศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม ให้ถูกต้องตามหลักจุดศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลัก มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลักอินทริยสังวร สติสัมปชัญญะ และสันโดษ

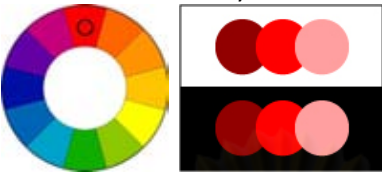

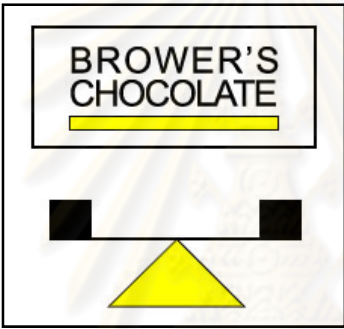
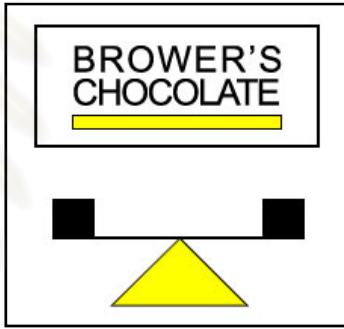
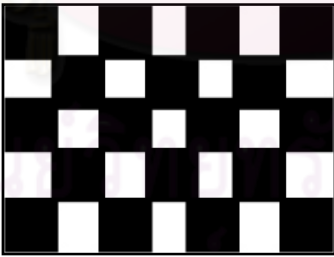

2. อธิจิตตสิกขา คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ ได้แก่การบำเพ็ญสมถกรรมฐานของผู้สมบุรณ์ด้วยอริยศีลชั้นจันได้บรรลุฌาน 4

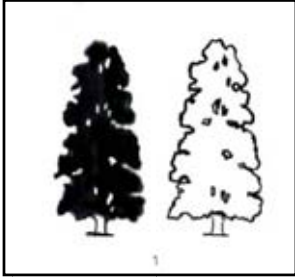
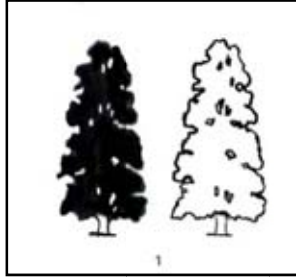

3. อธิปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ได้แก่การบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานของผู้ได้ฌานแล้วจนได้บรรลุวิชชา 8 คือเป็นพระอรหันต์

5.2 ได้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน) คือ

ตารางที่ 5.1 องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน)

BASIC ELEMENT องค์ประกอบศิลป์	GRAPHIC DESIGNER	ARTIST
1. จุด (dot)		
2. เส้น(line)	เส้นนอน(Horizontal Line) 	เส้นนอน(Horizontal Line)
3. รูปทรง(form)	รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form) 	รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form)
4. พื้นผิว (Texture)	ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา(Visual Texture) ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture) ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ 	ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture) ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ

BASIC ELEMENT องค์ประกอบศิลป์	GRAPHIC DESIGNER	ARTIST
5.สี(color)	สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme) 	สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme)
COMPOSITION การจัดวาง	GRAPHIC DESIGNER	ARTITST
1.สมดุล (balance)	ความสมดุลที่เท่ากัน(Symmetrical) 	ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical)
2.จังหวะ (rhythm)	การซ้ำ (Repetition) 	การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression)
3.สัดส่วน (proportion)	สัดส่วนขนาดรูปทรง ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน รูปทรงทั้งสองรู้สึกกลมกลืนกัน สัดส่วนปริมาณ มีปริมาณหรือจำนวนที่เท่ากัน	สัดส่วนขนาดรูปทรง ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน รูปทรง ทั้งสองรู้สึกกลมกลืนกัน สัดส่วนปริมาณ มีปริมาณหรือจำนวนที่เท่ากัน

		
<p>COMPOSITION การจัดวาง</p>	<p>GRAPHIC DESIGNER</p>	<p>ARTITST</p>
<p>4.ที่ว่าง (space)</p>	<p>บริเวณว่างบวก(Positive space) บริเวณ ว่างที่เป็นรูปทรง</p> <p>Positive Space</p> <p>บริเวณที่ว่าง 2 มิติ (Two-dimensional space) หมายถึงบริเวณที่ว่างที่แสดง ลักษณะเฉพาะความกว้างและความยาวเท่านั้น</p> <p>Two-Dimensional</p>	<p>บริเวณว่างบวก(Positive space) บริเวณว่าง ที่เป็นรูปทรง</p> <p>Positive Space</p>
<p>5.แตกต่าง (contrast)</p>	<p>การตัดกันที่สี (Contrast of Color)</p> 	<p>การตัดกันที่สี (Contrast of Color)</p>

จากตารางข้างต้นจะพบได้ว่าองค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐานของทั้งนักกราฟิกดีไซน์เนอร์ และศิลปินนั้นไม่แตกต่างกันมากนัก แต่จะมีความคิดคล้ายกันด้วยซ้ำ

ดังนั้นทั้งสองฝ่ายมีความรู้และความเข้าใจในเรื่อง หลักปรัชญาศาสนาพุทธ(หินยาน) ที่เป็นศาสนาประจำชาติและคนไทยส่วนใหญ่นับถือกัน แล้วใช้ประสบการณ์ความรู้ในเรื่ององค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐาน ของศิลปะ มาเปรียบเทียบความน่าจะเป็นไปได้ที่หลักปรัชญาแก่นแท้ของศาสนาพุทธ(หินยาน) ในเรื่องไตรสิกขา นั้น จะสามารถสื่อสารออกมาเป็นองค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐานที่แสดงเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ(หินยาน)ได้

ผลที่ได้ออกมาจากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐานที่แสดงเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ(หินยาน) นั้นเป็นองค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐานที่ดูแล้วเรียบง่าย ไม่ค่อยมีอะไรซับซ้อน และเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับหลัก ไตรสิกขา ที่สอนให้ยึดหลักการ 3 ข้อ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหลักที่สอนให้มันเพียรกระทำความดี ละเว้นความชั่ว ปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิ เพื่อที่จะได้เกิดสติปัญญาในการดำเนินชีวิตให้ลุล่วงไปด้วยดี และถ้ามองในแง่ขององค์ประกอบศิลป์ ก็น่าจะเป็นองค์ประกอบที่ชัดเจนไม่ซับซ้อน ไม่มากไม่น้อย มีความหมายแฝง สีอาจจะดูจัดซัดด้วยสีโทนเดียวแต่ด้วยค่าน้ำหนักอ่อนแก่ก็มีเหตุผล ไม่ดูฉูดฉาด เลือ่มากจนรกไปหมด ถ้าเป็นหลักกรรม ก็เหมือนพอใจในสิ่งที่ตนมีไม่เติมแต่ง ก็เลสตัณหารูปทรงเป็นธรรมชาติเข้าใจง่ายไม่เคลือบแคลง เห็นอะไรเป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น และการจัดวางก็คงเป็นระบบระเบียบเรียบร้อย เป็นขั้นเป็นตอน ไม่เอียงซ้ายเอียงขวามากเกินไป ตารางที่ 5.2เปรียบเทียบระหว่างองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตกับหลักไตรสิกขา

BASIC ELEMENTS AND COMPOSITION องค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐาน	ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา)
1. จุด(Dot)	จดจ่อ กับสิ่งเดียว แทนสิ่งที่มองไม่เห็น
2. เส้นนอน(Horizontal Line)	สงบนิ่ง เรียบง่าย
3. รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form)	เคารพและเข้าใจธรรมชาติ
4. ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนังที่ปรากฏในธรรมชาติ(Actual Texture or Tactile Texture)	เคารพและเข้าใจความเป็นไปวิฎัจุกของธรรมชาติ
5. สีโทนเดียว(Monochromatic Color)	ไม่เติมแต่ง ก็เลสตัณห

Scheme)	
6. ความสมดุลที่เท่ากัน(Symmetrical Balance)	ความมั่นคงในความพอดี
7. จังหวะการต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression Rhythm)	การเจริญสติ พัฒนาขึ้นไปในทางที่ดี
8. สัดส่วนขนาดและรูปทรงที่มีขนาดใกล้เคียงกัน	ความไม่แน่นอนเกิดขึ้นได้เสมอ
9. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก(Positive Space)	รูปตัวตน ก็คือตัวตน
10. การตัดกันที่สี(Contrast of Color)	พิจารณาเห็น ดี-ชั่ว,มืด-สว่าง,

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยชิ้นนี้ค่อนข้างมีความซับซ้อนในกระบวนการดำเนินการวิจัย เพราะเป็นเป็นการสรุปเอาเรื่อง 2 เรื่องมาเป็นเรื่องเดียวกัน คือ เรื่องปรัชญาศาสนา กับ ทฤษฎีศิลปะเลยทำให้การดำเนินการวิจัยความล่าช้าไปบ้าง

2. งานวิจัยชิ้นนี้ข้อหวัข้อมีความยาวเกินไปไม่กระชับ

3. งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ใช่งานวิจัยเกี่ยวกับลายไทย เพราะว่าบางคนเมื่อพูดถึงศาสนาพุทธก็มักจะนึกถึงลายไทย แต่งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับหลักการและปรัชญาของศาสนาพุทธ(หินยาน) ที่สอดคล้องกับทฤษฎีองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต

4. งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้น ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อ และผู้ส่งสาร เช่น ภิกษุ และ กระทรวงศึกษา นักออกแบบ น่าที่จะมีรูปแบบที่มีมาตรฐาน หรือทฤษฎี มารองรับเพื่อที่จะได้มีความเป็นเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับการเผยแพร่ศาสนาพุทธ(หินยาน) มากยิ่งขึ้น

5. ผู้วิจัยคิดว่างานวิจัยชิ้นนี้ ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีก และมีข้อบกพร่องที่จะนำมาแก้ไขและพัฒนาต่อไปได้อีก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. น่าจะเป็นประโยชน์ แก่องค์กรสงฆ์ และ กระทรวงศึกษา ที่จะได้มีรูปแบบที่มีมาตรฐาน หรือทฤษฎี มารองรับเพื่อที่จะได้นำเสนอธรรมะในรูปแบบใหม่ เปลี่ยนจากการนำเสนอธรรมะเป็นภาษาบาลีเข้าใจยากหรือพิธีการจำเจน่าเบื่อ มาเป็นการนำเสนอในภาษาภาพ ที่เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น

2. น่าจะเป็นประโยชน์ แก่นักออกแบบ ตกแต่งภายใน ศิลปิน สถาปนิก แฟชั่นดีไซเนอร์ นักแต่งสวน ที่จะนำ องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนา พุทธ (หินยาน) ไปประยุกต์ใช้ในสาขาอาชีพได้

3. น่าจะเป็นประโยชน์ แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่มีความสนใจ ศึกษาค้นคว้า ประกอบการเรียน การศึกษาได้

ผลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ

1. จุด (dot) นำไปใช้เป็นตัวกำหนดในการนับ หรือใช้แทนสิ่งที่มองไม่เห็น เช่นการกำหนด จิตในการนั่งสมาธิ
2. เส้นนอน (Horizontal Line) นำองค์ประกอบไปจัดวางลงบนสื่อต่างๆเป็นแนวนอนเช่น โปสเตอร์ เว็บไซต์ บอร์ดนิทรรศการ
3. รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form) องค์ประกอบต่างๆใช้เป็นรูปทรงธรรมชาติหรือ เลียนแบบธรรมชาติ
4. สีโทนเดียว(Monochromatic Color Scheme) องค์ประกอบที่เป็นจุดเด่น จุดรองใช้สี โทนเดียว หรือใช้ทั้งหมดเหมาะสมสำหรับวัยผู้ใหญ่
5. การตัดกันที่สี(Contrast of Color) ใช้กับตัวหนังสือและพื้นหลัง หรือองค์ประกอบที่เป็น จุดเด่น จุดรอง เหมาะสำหรับวัยรุ่น
6. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก(Positive Space) จุดเด่นเป็น foreground

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

การออกแบบ

6.1 แนวความคิดในการออกแบบ

6.2 โครงการทดลองออกแบบ

6.2.1 ปัญหา

6.2.2 กลุ่มเป้าหมาย

6.2.3 เนื้อหาที่เหมาะสม

-ประวัติการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในประเทศไทย

-การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น

6.3 ประเภทสื่อที่ออกแบบ

6.3.1 ตราสัญลักษณ์โครงการ

6.3.6 โปสเตอร์

6.3.7 บอร์ดนิทรรศการ

6.3.8 เว็บไซต์

6.3.9 GUI (Graphic User Interface) for iPhone

6.1 แนวความคิดในการออกแบบ

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน) พบว่าเป็นองค์ประกอบศิลป์ และการจัดวางพื้นฐานที่ดูแล้วเรียบง่าย ไม่ค่อยมีอะไรซับซ้อน และเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับหลัก “ไตรสิกขา” ที่สอนให้ยึดหลักการ 3 ข้อ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหลักที่สอนให้มันเพียรกระทำความดี ละเว้นความชั่ว ปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิ เพื่อที่จะได้เกิดสติปัญญาในการดำเนินชีวิตให้ลุล่วงไปด้วยดี และถ้ามองในแง่ขององค์ประกอบศิลป์ ก็น่าจะเป็นองค์ประกอบที่ชัดเจนไม่ซับซ้อน ไม่มากไม่น้อย มีความหมายแฝง สื่ออาจจะดูขีดขีดด้วยสีโทนเดียวแต่ด้วยค่าน้ำหนักอ่อนแก่ันั้นมีเหตุผล ไม่ดูดาด เลื่อนมากจนรกไปหมด ถ้าเป็นหลักธรรม ก็เสมือนพอใจในสิ่งที่ตนมีไม่เติมแต่ง ก็เลศตมหารูปทรงเป็นธรรมชาติเข้าใจง่ายไม่เคลือบแคลง เห็นอะไรเป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น และการจัดวางก็คงเป็นระบบระเบียบเรียบร้อย เป็นขั้นเป็นตอน ไม่เอียงซ้ายเอียงขวาเกินไป ตรงกลางพอดี ก็

คงเหมือนที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เดินทางสายกลาง ไม่ตั้งไม่หย่อนเกินไป ยังไงก็ยึดทางสายกลางเอาไว้เป็นหลัก

ฉะนั้นหลักการองค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน) คือ

องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements)

1. จุด (Points)
2. เส้นนอน (Horizontal Line)
3. รูปทรงธรรมชาติ (Natural Form)
4. ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนังที่ปรากฏในธรรมชาติ (Actual Texture or Tactile Texture)

5. สีโทนเดียว (Monochromatic Color Scheme)

การจัดวางพื้นฐาน (Basic composition)

1. ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical Balance)
2. จังหวะการต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression Rhythm)
3. สัดส่วนขนาดและรูปทรงที่มีขนาดใกล้เคียงกัน
4. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก (Positive Space)
5. การตัดกันที่สี (Contrast of Color)

หลัก “ไตรสิกขา” นั้นมุ่งสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ จึงสอดคล้องกับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งเป็นหนึ่งในหลัก “ไตรสิกขา” คือ สมาธิ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเป็นแนวทางในการปฏิบัติสมาธิอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มุ่งสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์เหมือนกัน

6.2 โครงการทดลองออกแบบ

โครงการสมมุติ ชื่อ “เห็นจริง” มีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนการนำเสนอธรรมะที่เป็นภาษาเข้าใจยากให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ในความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาและความเข้าใจใน “การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น” นำเสนอโดยใช้ภาพประกอบและองค์ประกอบ จากผลการวิจัยเรื่องการใช้อองค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน)

6.2.1 ปัญหา

นับวันกลุ่มคนที่เข้าวัดปฏิบัติธรรมเริ่มมากขึ้นหาใช่เป็น “ผู้สูงอายุ” แต่เป็น “คนรุ่นใหม่” วัยทำงานที่ต้องการฝึกจิตเพื่อสร้างพลังให้แกร่ง พร้อมทั้งจะกลับมาใช้ชีวิตประจำวันบนโลกอันแสน

วุ่นวายได้อย่างปกติสุข แม้จะเป็นช่วงเวลาสั้นๆก็ตาม ชีวิตประจำวันอันแสนวุ่นวาย และเร่งรีบแข่งขันกัน จนอาจจะทำให้ไม่มีเวลาเข้าวัด แต่ในปัจจุบันธรรมะกลับเข้ามาหาเราเองโดยมีสื่อหลากหลายประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต มือถือ หนังสือ นั้นอาจจะช่วยเราในการร่นเวลาให้เราใกล้ธรรมะง่าย ช้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาที่คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ส่งสาร เช่น ภิกษุ และกระทรวงศึกษา นำที่จะนำเสนอธรรมะในรูปแบบ “แก่นหวาน” มากขึ้น กล่าวคือ เปลี่ยนจากการนำเสนอธรรมะเป็นภาษาบาลีเข้าใจยากหรือพิธีการจำเจน่าเบื่อ มาเป็นการนำเสนอในภาษาท้องถิ่น ที่เข้าใจง่าย จับต้องได้ (เช่นมีกรณีศึกษาที่ร่วมสมัย และสอดคล้องกับช่วงวัย) ซึ่งเราเรียกแนวทางการนำเสนอธรรมะในลักษณะนี้ว่า ธรรมะพอดีคำ ธรรมะทานง่าย ธรรมะเคลือบน้ำตาล หรือ ที่ฝรั่งมังค่าเขาเรียกกันว่า Pop-Dhamma โดยผู้นำในการแสดงธรรมรูปแบบนี้เท่าที่ผมทราบก็ เช่น ท่าน ว. วัชรเมธี (ผ่านงานเขียนที่มีเอกลักษณ์) หรือ ท่านแม่ชีศันสนีย์ เสถียรสุต ผนวกธรรมะเอาไว้กับดนตรีสำหรับเด็ก หรือที่มาเลเซีย ใช้ SMS เข้ามาสู่แวดวงพุทธศาสนา แล้ว โดยใช้ชื่อว่า ‘Sasana MS’ หมายถึง บริการส่งข้อความด้านศาสนา นั่นเอง

6.2.2 กลุ่มเป้าหมาย

เพิ่งจบมหาวิทยาลัย จนถึงวัยทำงาน อายุ 25-35 ปี เป็นรุ่นที่เกิดมาพร้อมกับโอกาสการทำงานเต็มที่ของผู้หญิง มาตรฐานการเลี้ยงครอบครัวโดยทั้งสามี และภรรยา ให้ความเคารพต่อวัฒนธรรมที่แตกต่าง คู่ันเคยต่อคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเติบโตมากับการพบเห็นปัญหาและความวุ่นวายของสังคม

6.2.3 เนื้อหาที่เหมาะสม

1. ประวัติการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในประเทศไทย

เมื่อกกล่าวถึงการแผ่ขยายของพุทธศาสนานั้น พุทธศาสนา ได้เข้ามายังประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 236 ซึ่งตรงกับสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์อินเดีย ซึ่งได้ส่งพระสมณทูตเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปประเทศต่างๆ 9 สาย และ พุทธศาสนาได้คงอยู่กับประเทศไทยมาตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ไทย และเมื่อประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นเป็นอาณาจักรสุโขทัย พระมหากษัตริย์ได้อาราธนาพระเถระชาวลังกาที่เข้ามาเผยแผ่พุทธศาสนาที่นครศรีธรรมราชมาเผยแผ่ที่กรุงสุโขทัย ซึ่งเป็นการเผยแผ่พุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในประเทศไทย

แม้พุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรือง โดยพระมหากษัตริย์องค์ต่อๆมา ตลอดสมัยกรุงศรีอยุธยา ทำนุบำรุง และหมุ่ข้าราชการบริพารและประชาชนได้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาสืบต่อมา แม้กรุงศรีอยุธยาจะต้องเสียกรุงต่อพม่า บ้านเมืองถูกทำลายเสียหายย่อยยับ เมื่อพระมหากษัตริย์ไทยองค์สืบมาได้กอบกู้เอกราชกลับคืนมา พระพุทธศาสนาได้รับการฟื้นฟูทั้งการบูรณะวัดวาอาราม สร้างวัดเพิ่มขึ้น ตลอดจนรวบรวมคัมภีร์พระไตรปิฎกครั้งที่ 2 ในประเทศไทยที่วัดมหาธาตุ

ซึ่งเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้จัดระเบียบการปกครองของสงฆ์เรียบร้อยและทรงจัดให้มีการสอบพระปริยัติธรรม โดยทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์แรกของกรุงรัตนโกสินทร์ โดยได้ทูลเชิญพระสังฆราชสี่จากพระนครศรีอยุธยา มาเป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์แรก มาประทับที่วัดระฆังโฆสิตาราม เมื่อปี พ.ศ.2352 พร้อมๆกันนั้น ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระอารามหลวงขึ้นใหม่ในบริเวณติดกับวัดพลับ และโปรดเกล้าฯ ให้รวมเข้าเป็นวัดเดียวกัน โดยมีพระราชประสงค์จะให้เป็นที่จำพรรษาของพระอาจารย์สุก ซึ่งนิมนต์มาจากวัดท่าหอย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพระผู้แตกฉานในวิปัสสนาธุระ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้นับสมณศักดิ์เป็น สมเด็จพระอริยวงษญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) วัดนี้ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงปฏิสังขรณ์ใหม่หมดทั้งพระอาราม แล้วพระราชทานนามว่าวัดราชสิทธิาราม เป็นวัดที่รัชการที่ 2 รัชกาลที่ 3 และ รัชกาลที่ 4 เสด็จมาประทับเจริญวิปัสสนากับสมเด็จพระญาณสังวร (สุก)

การถือประเพณีบวชเรียนของบรรดาเจ้านายและข้าราชการตามพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีพระราชนิยมเช่นนั้น ได้บำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานสืบต่อมาในประเทศไทย แต่ประเพณีนิยมดังกล่าวได้ค่อยๆสูญหายไป

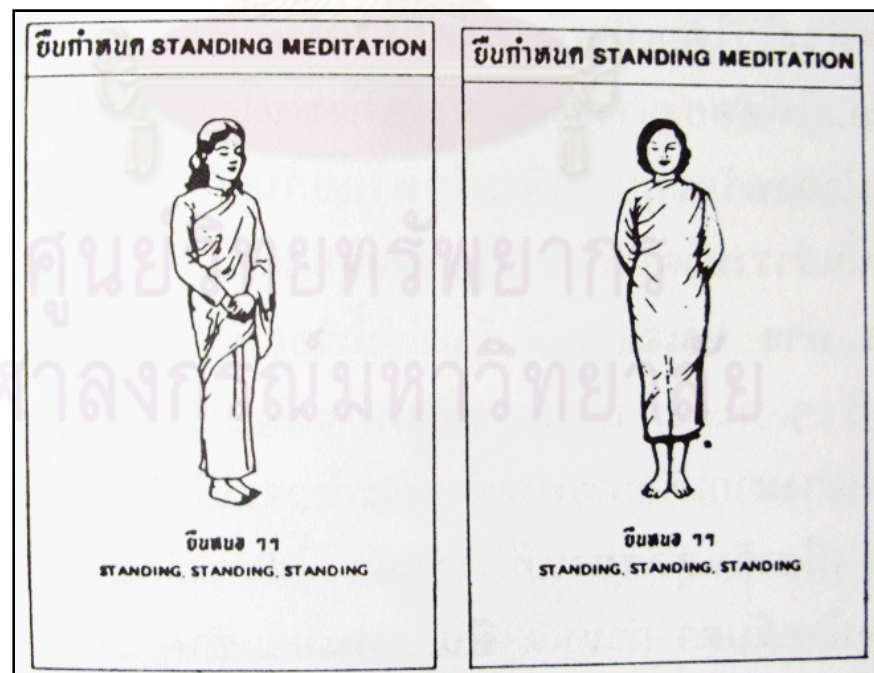
ช่วงเริ่มต้นของวิวัฒนาการพระพุทธศาสนาในประเทศไทยยุคปัจจุบัน ได้เริ่มขึ้นเมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ตั้งคณะธรรมยุตขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2376 โดยได้อาราธนาพระวชิรญาณเถระ (เจ้าฟ้ามงกุฏ) ซึ่งขณะนั้นผนวชเป็นพระภิกษุ ประทับอยู่ ณ วัดสมอราย ให้มาครองวัดบวรนิเวศวิหารและตั้งเป็นศูนย์กลางของคณะธรรมยุตพร้อมๆกัน ในขณะนั้น เป็นสมัยที่ได้มีสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) พระเถระผู้แตกฉานทั้งธรรมวินัยและธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นปูชนียบุคคลที่พุทธศาสนิกชนกล่าวขวัญถึงในนามหลวงพ่โต หรือสมเด็จพระโต เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นครองราชย์ ได้ทรงจัดการศึกษาแบบสมัยใหม่ ทั้งการศึกษาของราษฎรและการศึกษาของสงฆ์ โดยได้ทรงสถาปนาศึกษาของสงฆ์ 2 แห่ง คือ พ.ศ. 2432 โปรดให้ย้ายที่ราชบัณฑิตยสถานมาที่วัดมหาธาตุ ชื่อ มหาธาตุวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเช่นกัน เมื่อปี พ.ศ. 2436 สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณ วโรส ทรงจัดตั้งมหาเมฆราชวิทยาลัยขึ้น เพื่อเป็นแหล่งศึกษาพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ซึ่งปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

โดยสรุปแล้ว การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาและการฝึกอบรมจิตใจของฆราวาสและพระให้ดียิ่งขึ้น ตามที่พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนไว้ ปรากฏในพระไตรปิฎก ว่าด้วย “มหาสติปัฏฐานสูตร” นั้นได้แผ่ขยายพระฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุตินิกายไปกว้างขวาง จึงจะขอสรุปการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของยุคปัจจุบัน ซึ่งนับได้ว่าการปฏิบัติธรรมตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรได้มีความเจริญสูงสุดในสมัยรัชการปัจจุบัน

2. การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น

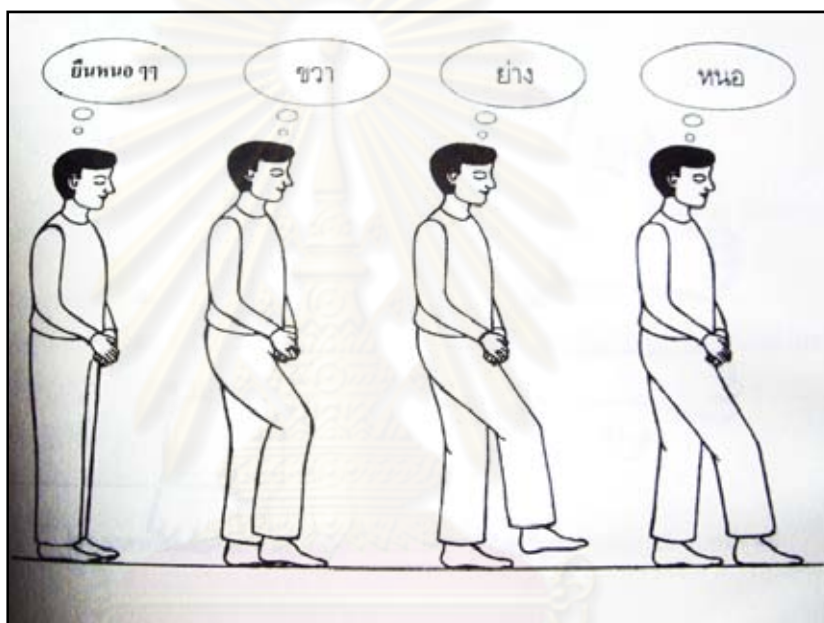
ตามหลักการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้นของหลวงพ่ोजรัญ ฐิตธัมโม วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี

1. การยืน ก่อนเดินให้ยกมือไขว้หลัง มือขวาจับข้อมือซ้าย วางไว้ตรงกระเบนเหน็บ ยืนตัวตรง เงยหน้า หลับตา ให้สติจับอยู่ที่กลางกระหม่อม กำหนดว่า ยืนหนอ ซ้ำ ๆ 5 ครั้ง เริ่มจากศีรษะลงมาปลายเท้า และจากปลายเท้าขึ้นไปบนศีรษะ กลับขึ้นกลับลงจนครบ 5 ครั้ง แต่ละครั้งแบ่งเป็นสองช่วง ช่วงแรก คำว่า ยืน จิตวาดมโนภาพร่างกายจากศีรษะ (กลางกระหม่อม) ลงมาหยุดที่สะดือ ช่วงที่สอง คำว่า หนอ จากสะดือลงไปปลายเท้า นับเป็นครั้งที่ 1 กำหนดขึ้น ช่วงแรก คำว่า ยืน จากปลายเท้ามาหยุดที่สะดือ ช่วงที่สอง คำว่า หนอ จากสะดือไปกลางกระหม่อม นับเป็น ครั้งที่ 2 กำหนด กลับขึ้น , กลับลง จนครบ 5 ครั้ง ขณะนั้น ให้สติอยู่ที่ร่างกาย อย่าให้ออกไปนอกร่างกาย

รูปที่ 6.1 การยืนกำหนด (พระราชสุทธิญาณมงคล 2540 : 47)

2.การเดิน เสร็จแล้วล้มตาขึ้น ก้มหน้า ตามองที่ปลายเท้าข้างที่กำหนดสติคุมจิตอยู่ที่เท้า การเดิน กำหนดว่า ขวา ย่าง หนอ กำหนดในใจ คำว่า ขวา ต้องยกสันเท้าขวาขึ้นจากพื้น ประมาณ ๒ นิ้ว เท้ากับใจนี้ต้องให้พร้อมกัน ย่าง ต้องก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าช้าที่สุด เท้ายังไม่เหยียบพื้น คำว่า หนอ เท้าลงถึงพื้นพร้อมกัน เวลายกเท้าซ้ายก็เหมือนกัน กำหนดว่า ซ้าย ย่าง หนอ คงปฏิบัติเช่นเดียวกันกับ ขวา ย่าง หนอ ระยะก้าวในการเดินห่างกันประมาณ ๑ คืบ เป็นอย่างมาก เพื่อการทรงตัวขณะก้าวจะได้ดีขึ้น เมื่อเดินสุดสถานที่ที่ชี้แล้วให้นำเท้ามาเคียงกัน เงยหน้า หลับตา กำหนด ยืน หนอ ซ้ำ ๆ อีก ๕ ครั้ง เหมือนกับที่อธิบายมาแล้ว ล้มตา ก้มหน้า

รูปที่ 6.2 การเดินจงกรม (คณาจารย์ มหาลัษณ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2551: 131)

ท่ากลับ การกลับกำหนดว่า กลับหนอ ๔ ครั้ง คำว่า กลับหนอ ครั้งที่หนึ่ง ยกปลายเท้าขวา ใช้สันเท้าขวาหมุนตัวไปทางขวา ๙๐ องศา ครั้งที่ ๒ ลากเท้าซ้ายมาติดกับเท้าขวา ครั้งที่ ๓ ทำเหมือนครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่ ๔ ทำเหมือนครั้งที่ ๒ ขณะนี้จะอยู่ในท่ากลับหลังแล้ว ต่อไปกำหนด ยืน หนอ ซ้ำ ๆ อีก ๕ ครั้ง ล้มตา ก้มหน้า แล้วกำหนดเดินต่อไป กระทำเช่นนี้ จนหมดเวลาที่ต้องการ

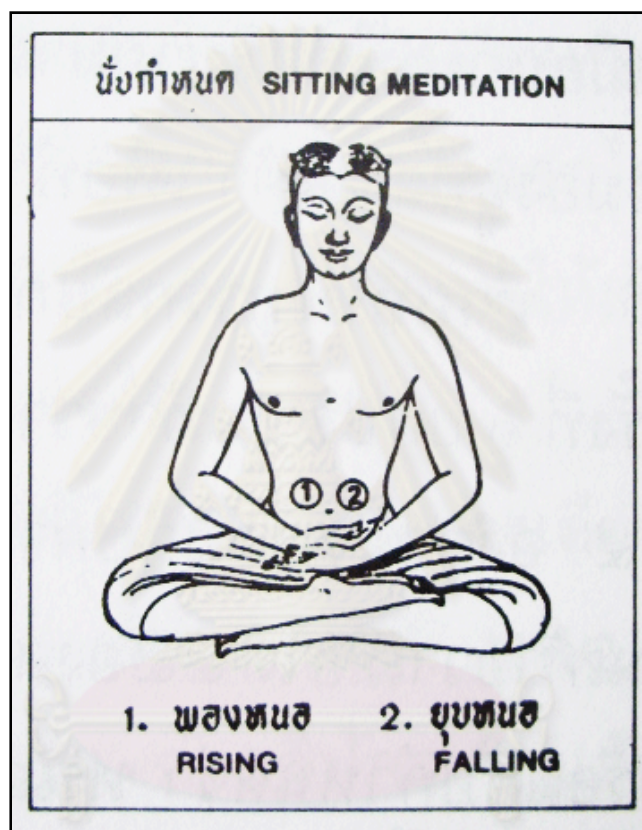
รูปที่ 6.3 วิธีการกลับเดินจงกรม 2 ระยะเวลา (คณาจารย์ มหาวิทยาลัยพาลงกรณราชวิทยาลัย 2551: 132)

3. การนั่ง กระทบต่อจากการเดินจงกรม อย่าให้ขาดตอนลง เมื่อเดินจงกรมถึงที่จะนั่ง ให้กำหนด ยืนหนอ อีก ๕ ครั้ง ตามที่กระทำมาแล้วเสียก่อน แล้วกำหนดปล่อยมือลงข้างตัวว่า ปล่อยมือหนอ ๆ ๆ ซ้ำ ๆ จนกว่าจะลงสุด เวลานั้น ค่อย ๆ ย่อตัวลง พร้อมกับกำหนดตามอาการที่ ทำไปจริง ๆ เช่น ย่อตัวหนอ ๆ ๆ เท้าพื้นหนอ ๆ ๆ คุกเข่าหนอ ๆ ๆ นั่งหนอ ๆ ๆ เป็นต้น

วิธีนั่ง ให้นั่งขัดสมาธิ คือขาขวาทับขาซ้าย นั่งตัวตรง หลับตา เอาสติมาจับอยู่ที่สะดือที่ ท้องพองยุบ เวลาหายใจเข้าท้องพอง กำหนดว่า พอง หนอ ใจนี้กับท้องที่พองต้องให้ทันกันอย่า ให้ก่อนหรือหลังกัน หายใจออกท้องยุบ กำหนดว่า ยุบ หนอ ใจนี้กับท้องที่ยุบต้องทัน อย่าให้ก่อน หรือหลังกัน ข้อสำคัญให้สติจับอยู่ที่พองยุบเท่านั้น อย่าดูลมที่จมูก อย่าตะเบ็งท้อง ให้มีความรู้สึก ตามความเป็นจริงว่า ท้องพองไปข้างหน้า ท้องยุบมาทางหลัง อย่าให้เห็นเป็นไปว่า ท้องพองขึ้น ข้างบน ท้องยุบลงไปข้างล่าง ให้กำหนดเช่นนี้ตลอดไปจนกว่าจะหมดเวลา

เมื่อมีเวทนา เวทนาเป็นเรื่องสำคัญที่สุด จะต้องบังเกิดขึ้นแก่ ผู้ปฏิบัติแน่นอน ผู้ปฏิบัติ จะต้องมีความอดทน เพื่อเป็นการสร้างขันติบารมีไปด้วย ถ้าผู้ปฏิบัติขาดความอดทนเสีย แล้ว การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนั้นก็ล้มเหลว ในขณะที่นั่ง หรือเดินจงกรมอยู่นั้น ถ้ามีเวทนา ความเจ็บปวด เมื่อย คั้น เกิดขึ้น ให้หยุดเดิน หรือหยุดกำหนดพองยุบ ให้เอาสติไปตั้งไว้ที่

เวทนาเกิด และกำหนดไปตามความเป็นจริงว่า ปวดหนอๆ เจ็บหนอๆ เมื่อยหนอๆ คับหนอๆ เป็นต้น ให้กำหนดไปเรื่อยๆ จนกว่าเวทนาจะหายไป เมื่อเวทนาหายไปแล้วก็ให้กำหนดนั่งหรือเดินต่อไป จิต เวลานั้นอยู่หรือเดินอยู่ ถ้าจิตคิดถึงบ้าน คิดถึงทรัพย์สิน หรือคิดฟุ้งซ่านต่างๆ นานา ก็ให้เอาสติปักลงที่ลิ้นปี่พร้อมกับกำหนดว่า คิดหนอๆ ไปเรื่อยๆ จนกว่าจิตจะหยุดคิด แม้ดีใจ เสียใจ หรือโกรธ ก็กำหนดเช่นกันว่า ดีใจหนอๆ เสียใจหนอๆ โกรธหนอๆ เป็นต้น

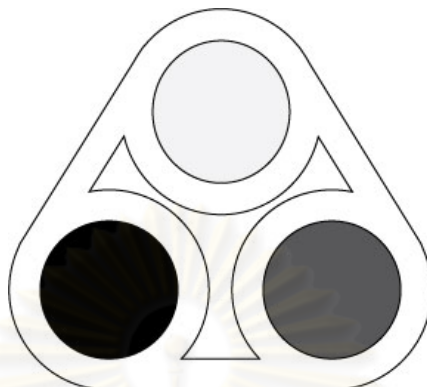

รูปที่ 6.4 วิธีการนั่งกำหนด (พระราชสุตฺถินฎาณมมกค 2540 : 4)

4.การนอน เวลานอนค่อยๆ เอนตัวนอนพร้อมกับกำหนดตามไปว่า นอนหนอๆ จนกว่าจะนอนเรียบร้อย ขณะนั้น ให้เอาสติจับอยู่กับอาการเคลื่อนไหวร่างกาย เมื่อนอนเรียบร้อยแล้ว ให้เอาสติมาจับที่ลมหายใจลงไปถึงท้องท้องแล้วกำหนดว่า พอง หนอ ยุบ หนอ ต่อไปเรื่อยๆ ให้คอยสังเกตให้ดีว่าจะหลับไป ตอนพอง หรือตอนยุบ

6.3 ประเภทสื่อที่ออกแบบ

6.3.1 ตราสัญลักษณ์โครงการ

รูปที่ 6.5 ตราสัญลักษณ์โครงการ

ผลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ

1. จุด (dot) นำไปใช้แทนหลักไตรสิกขา ที่มีหลักย่อยคือ ศีล สมาธิ ปัญญา
2. สีโทนเดียว(Monochromatic Color Scheme) องค์ประกอบที่เป็นจุด 3 จุดที่แทน

ความหมายในเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล คือ สีดำ คือ การที่จะกำจัดกิเลสหรือความชั่วให้หมดไปต้องเริ่มด้วยการถือศีล

สมาธิ คือ สีเทา คือ การปฏิบัติสมาธิเพื่อที่จะฝึกฝนจิตใจให้เกิด ปัญญา

ปัญญา คือ สีขาว คือ การเกิดสติปัญญา รู้แจ้ง

6.3.2 โปสเตอร์

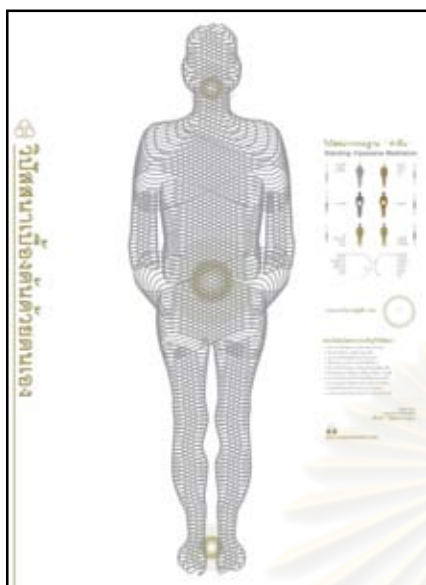
นำเสนอการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น 4 วิธี เป็นโปสเตอร์รวม 1 แผ่น และโปสเตอร์ 1 แผ่นต่อ 1 วิธี ดังนี้

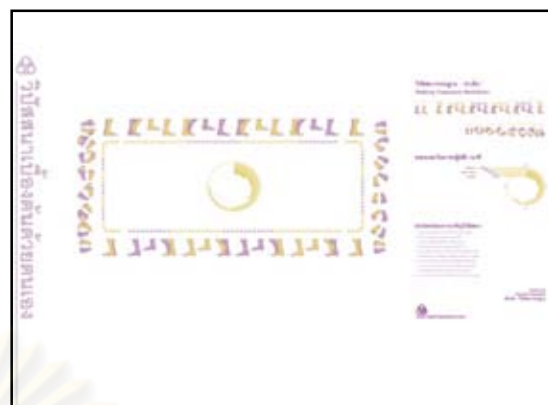
รูปที่ 6.6 โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธีนอน”

รูปที่ 6.7 โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธีนั่ง”

รูปที่ 6.8 โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธียืน”

รูปที่ 6.9 โปสเตอร์ การปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น “วิธีเดิน”

รูปที่ 6.10 โปสเตอร์ รวมการปฏิบัติวิปัสสนาเบื้องต้น

ผลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ

1. จุด (dot) นำไปใช้เป็นตัวกำหนดในการนับ หรือใช้แทนสิ่งที่มองไม่เห็น เช่นการกำหนดจิตในการปฏิบัติสมาธิ
2. รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form) เป็นรูปร่างคนที้นำมาออกแบบให้เข้ากับแนวความคิด “เห็นจริง” คือการมองร่างกายเป็นเพียงความว่างเปล่า
3. สีโทนเดียว(Monochromatic Color Scheme) องค์ประกอบที่เป็นจุดเด่น จุดรองใช้สีโทนเดียว หรือใช้ทั้งหมด เหมาะสำหรับวัยทำงาน
4. เส้นนอน (Horizontal Line) นำองค์ประกอบไปจัดวางลงบน โปสเตอร์ เป็นแนวนอน
5. การตัดกันที่สี(Contrast of Color) ใช้กับตัวหนังสือและพื้นหลัง หรือองค์ประกอบที่เป็น

จุดเด่น จุดรอง เหมาะสำหรับวัยรุ่น

6. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก(Positive Space) จุดเด่นเป็น foreground (องค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของ ศาสนาพุทธ (หินยาน)ไม่นำมาใช้ทั้งหมดจะเลือกใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละสื่อ)

6.3.3 บอร์ดนิทรรศการ

นำเสนอความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาและความเข้าใจใน “การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น”

รูปที่ 6.11 บอร์ดนิทรรศการด้านที่1 เรื่องประวัติความเป็นมาในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในประเทศไทย

รูปที่ 6.12 บอร์ดนิทรรศการด้านที่2 เรื่องวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น

ผลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ

1. จุด (dot) นำไปใช้เป็นตัวกำหนดในการนับ หรือใช้แทนสิ่งที่มองไม่เห็น เช่นการกำหนดจิตในการปฏิบัติสมาธิ
2. รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form) เป็นรูปร่างคนทีนำมาออกแบบให้เข้ากับแนวความคิด "เห็นจริง" คือการมองร่างกายเป็นเพียงความว่างเปล่า
3. เส้นนอน (Horizontal Line) นำองค์ประกอบไปจัดวางลงบน บอร์ดนิทรรศการ เป็นแนวนอน
4. การตัดกันที่สี(Contrast of Color) ใช้กับตัวหนังสือและองค์ประกอบที่เป็นประธานตัดกันกับพื้นหลัง เหมาะสำหรับวัยรุ่นที่อาจชอบสีสด
5. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก(Positive Space) จุดเด่นเป็น foreground
(องค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)ไม่นำมาใช้ทั้งหมดจะเลือกใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละสื่อ)

6.3.4 เว็บไซต์

นำเสนอความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาและความเข้าใจใน “การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น” เป็นเว็บไซต์ www.see2true.com เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยที่เพิ่งจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยถึงวัยทำงานที่ไม่มีเวลามากพอที่จะเข้าวัดหรือ เดินทางไปปฏิบัติที่ไกลๆ

รูปที่ 6.13 หน้าหลัก เว็บไซต์ www.see2true.com

รูปที่ 6.14 หน้าข้อมูลออกแบบหน้าเว็บเพจเป็นแนวนอน เว็บไซต์ www.see2true.com

ผลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ

1. จุด (dot) นำไปใช้เป็นตัวกำหนดในการ click ที่จะเข้าถึงข้อมูลต่างๆ หรือใช้แทนสิ่งที่มองไม่เห็น เช่นการกำหนดจิตในการปฏิบัติสมาธิ
2. รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form) เป็นรูปร่างคนทีนำมาออกแบบให้เข้ากับแนวความคิด "เห็นจริง" คือการมองร่างกายเป็นเพียงความว่างเปล่า และนำมาแทนตัวละครต่างๆ ที่อยู่ในหน้าประวัติการปฏิบัติวิปัสสนา ที่เป็น Timelines
3. เส้นนอน (Horizontal Line) นำองค์ประกอบไปจัดวางลงบน เว็บไซต์ ที่เลื่อนหน้าเว็บเป็นแนวนอน
4. การตัดกันที่สี(Contrast of Color) ใช้กับตัวหนังสือและองค์ประกอบที่เป็นประธานตัดกันกับพื้นหลัง เหมาะสำหรับวัยรุ่นที่ชอบสีสดตัดกัน
5. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก(Positive Space) จุดเด่นเป็น foreground
(องค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของศาสนาพุทธ (หินยาน)ไม่นำมาใช้ทั้งหมดจะเลือกใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละสื่อ)

6.3.5 GUI (Graphic User Interface) for iPhone

ชีวิตประจำวันอันแสนวุ่นวาย และเร่งรีบแข่งขันกัน จนอาจจะทำให้ไม่มีเวลาเข้าวัด แต่ในปัจจุบันธรรมะกลับเข้าหาเราเองโดยมีสื่อหลากหลายประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต มือถือ หนังสือ นั้นอาจจะช่วยเราในการร่นเวลาให้เราใกล้ธรรมะง่ายขึ้น กรณีมือถือ iPhone เป็นมือถือที่มีระบบ อินเทอร์เน็ต ในตัวสามารถค้นคว้าหาข้อมูลหลากหลายในทุกๆสถานที่ได้อย่างสะดวก ด้วยความสามารถของเทคโนโลยีนี้ ผู้วิจัยคิดว่าการปฏิบัติวิปัสสนา น่าจะใช้ใน iPhone ได้

รูปที่ 6.15 วิปัสสนา GUI (Graphic User Interface) for iPhone

ผลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ

1. จุด (dot) นำไปใช้เป็นตัวกำหนดแทน จิต หรือใช้แทนสิ่งที่มองไม่เห็น เช่นการกำหนดจิตในการปฏิบัติสมาธิ

2. รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form) เป็นรูปร่างคนหรือนำมาออกแบบให้เข้ากับแนวความคิด "เห็นจริง" คือการมองร่างกายเป็นเพียงความว่างเปล่า
3. สีโทนเดียว(Monochromatic Color Scheme) ใช้กับพื้นหลัง ตัดกับจุดเด่นที่เป็น foreground แบบ การตัดกันที่สี(Contrast of Color)
4. ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical Balance) องค์ประกอบที่เป็นประธาน จัดวางลงบนหน้าจอมือถือ แบบความสมดุลที่เท่ากัน
5. การตัดกันที่สี(Contrast of Color) องค์ประกอบที่เป็นประธานตัดกันกับพื้นหลังที่เป็นสีแบบกลมกลืน เหมาะสำหรับวัยรุ่นและวัยทำงานที่ชอบความทันสมัยสุดตัดกัน
6. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวก(Positive Space) จุดเด่นเป็น foreground
(องค์ประกอบและ การจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สอดคล้องกับหลักการแก่นแท้ของ ศาสนาพุทธ (หินยาน)ไม่นำมาใช้ทั้งหมดจะเลือกใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละสื่อ)

โครงการทดลองออกแบบ เรื่อง "เห็นจริง" วิปัสสนากรรมฐาน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน) ที่ผู้วิจัยต้องการจะพัฒนาการออกแบบสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ ความรู้ในเรื่องของศาสนาพุทธ (หินยาน) ซึ่งเป็นนิยามหนึ่งของศาสนาพุทธที่คนไทยนับถือเป็นหลัก แล้วนำเสนอหลักในการออกแบบในแนวทางใหม่ เพื่อให้การนำเสนอปรัชญาพุทธศาสนา หรือหลักธรรมการปฏิบัติ เข้าถึงและเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. น่าจะเป็นประโยชน์ แก่องค์กรสงฆ์ และ กระทรวงศึกษา ที่จะได้มีรูปแบบที่มีมาตรฐานหรือทฤษฎี มารองรับเพื่อที่จะได้นำเสนอธรรมะในรูปแบบใหม่ เปลี่ยนจากการนำเสนอธรรมะเป็นภาษาบาลีเข้าใจยากหรือพิธีการจำเจน่าเบื่อ มาเป็นการนำเสนอในภาษาภาพ ที่เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น
 2. น่าจะเป็นประโยชน์ แก่นักออกแบบ ตกแต่งภายใน ศิลปิน สถาปนิก แฟชั่นดีไซเนอร์ นักแต่งสวน ที่จะนำ องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของศาสนาพุทธ (หินยาน) ไปประยุกต์ใช้ในสาขาอาชีพได้
- น่าจะเป็นประโยชน์ แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่มีความสนใจ ศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน การศึกษาได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรินทร์ กลิ่นขจร. 2546. **อะบิ-ชะบิ สำหรับศิลปิน นักออกแบบ กวี และนักปรัชญา**. แปลน
พริ้นท์ติ้ง : สำนักพิมพ์ สวณเงินมีนา,

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2551. **ธรรมะภาคปฏิบัติ1**. ไทยรายวัน
การพิมพ์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชมรมส่งเสริมภูมิปัญญาพุทธศาสนาสุสานุสกล. 2549. **คู่มือมนุษย์ HANDBOOK FOR
MANKIND, ธรรมบัญญัติชีวิต CCONSTITUTION FOR LIVING**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วิชั่นบุ๊คส์,

ดังตฤณ. 2551. **วิปัสสนาญาณ**. พิมพ์ครั้งที่22. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ดีเอ็มจี,

บุญมี แทนแก้ว. 2545. **พุทธปรัชญาเถรวาท**. โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์,

พระราชสุทธินิพนธ์มณฑล. 2540. **แก้ทุกข์ของพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ : วิริยะพัฒนา,

พระปราโมทย์ ปาโมชโช. 2550. **อริยสัจ**. โรงพิมพ์เมตตาทราย : สำนักพิมพ์ธรรมดา,

รณยุทธ์ จิตรดอน. 2551. **แผนที่ความสุข**. เล่มที่2. เกียวโด เนชั่น พริ้นติ้ง เซอร์วิส : กรุงเทพธุรกิจ,

สมชาย พรหมสุวรรณ. 2548. **หลักการทัศนศิลป์**. แอคทีฟ พริ้นท์ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
วิทยาลัย,

อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. 2550. **การออกแบบสิ่งพิมพ์**. กรุงเทพฯ : วิสคอมเซ็นเตอร์,

เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2545. **พื้นฐานการออกแบบ 2 มิติ**. กรุงเทพฯ : พลัสเพลส,

ภาษาอังกฤษ

Amy E. Arntson. **Graphic Design Basics, Fifth Edition**. Thomson Wadsworth: The United States of America, 2007.

Jeremy Britten. **SPRITUALITY, SUBLIME AND HOW THEY RELATE TO GRAPHIC DESIGN**. Graphic Design Program at The Art Institute of Seattle, 2006.

Joel J. Davis. **Advertising Research Theory and Practice**. The United States of America : Prentice-Hall ,1997.

Margaret Lazzari & Dona Schlesier. **Exploring Art A Global, Thematic Approach**. Lachina Publishing Services, 2008.

Page One Publishing Private Limited. **Complete Color Harmony Workbook**. Singapore : Rockport Publisher, 2007.

Robert Gillam Scott. **Design Fundamentals**. United States of America : the McGraw-Hill Book Company, 1951.

Wucius Wong. **Principle of Two-Dimensional Form**. Van Nostrand Reinhold : The United States of America, 1988.

Wucius Wong. **Principle of Form and Design**. Van Nostrand Reinhold : The United States of America, 1993
Ambrose & Harris. **The Layout Book**. Singapore : AVA Production , 2007.

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาไทย

ทิวารักษ์ เสรีภาพ. **ศาสนาพุทธ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thai-folksy.com/ELearning/Religion/12-03-Buthda.htm> [1 ธันวาคม 2550].

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. **พระพุทธศาสนา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/พระพุทธศาสนา> [14 มีนาคม 2551].

ภาษาอังกฤษ

Tiger Color.(2000 – 2008). **Basic color schemes - Introduction to Color Theory**. [Online]. Available from : http://www.tigercolor.com/color-lab/color-theory/color-theory-intro.htm#color_harmonies [8 August 2008].

Teresa Bernard. (2001-2008). **The Principles of Good Design An Introduction**. [Online]. Available from : <http://www.bluemoonwebdesign.com/art-lessons-.asp> [15 July 2008]

Goshen. (2007). **Composition and Design Elements, Principles, and Visual Effects**. [Online]. Available from : <http://www.goshen.edu/arted/Compose.htm.mht> [15 July 2008].

Buddha Dharma Education Association Inc. (1992-2008). **World Buddhist Directory**. [Online]. Available from : http://www.buddhanet.info/wbd/country.php?country_id=53 [4 January 2007]

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดง
เอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน) แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1(Face sheet) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำอธิบายข้อมูลที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 คำถาม 1 ข้อ 7 ข้อย่อยคือ ท่านมีความคิดว่าหลักธรรมคำสอนใดที่เป็นแก่นแท้และ
เอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน) เลือกตอบโดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์
ของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3
คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน

ส่วนที่ 1(Face sheet) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

เรื่อง : แก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน)

- 1) ชื่อ-สกุล.....
- 2) เพศ.....
- 3) อายุ.....
- 4) ระยะเวลาที่บวช/จำพรรษา.....วัด/สำนัก.....
- 5) สัญชาติ.....เชื้อชาติ.....ศาสนา.....
- 6) ระดับการศึกษา.....
- 7) สถานศึกษา/สถาบัน.....
-
- 8) ตำแหน่ง-หน้าที่การงาน.....
- 9) วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 คำถาม

ตารางที่ 3.3 แบบสอบถามเพื่อหาหลักการ และทฤษฎีแก่นแท้ของศาสนาพุทธ
(หินยาน)

ท่านมีความคิดว่าหลักธรรมคำสอนใดที่เป็นแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา
(หินยาน)

	หลักคำสอน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.	เบญจศีล(ศีล๕) ศีล ๕ ประการ หมายถึง ธรรมชาติหรือ กฎเกณฑ์ในการรักษากายวาจาให้ปกติ ๑.ปาณาติปาตา(เว้นจากการฆ่าสัตว์) ๒.อะทินาทานา(เว้นจากการลักขโมย) ๓.กาเมสุมิฉจจา(เว้นจากการประพฤติผิดในกาม) ๔.มุสาวาทา(เว้นจากการพูดเท็จ) ๕.สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา (เว้นจากการดื่มของมึนเมา)					
๒.	เบญจธรรม ธรรมที่ทำให้บุคคลเป็นมนุษย์สมบูรณ์ ๑.เมตตากรุณา(ปรารถนาให้เขามีสุข) ๒.สัมมาอาชีวะ(เลี้ยงชีพสุจริต) ๓.กามสังวร(สำรวมในกาม) ๔.สัจจะ(ความสัตย์) ๕.สติสัมปชัญญะ(ระลึก รู้ สึก ตัว เสมอ)					
๓.	กุศลกรรมบถ วิธีทางสร้างคุณความดีที่นำไปสู่ความสุข ก. การประพฤติดีทางกาย ๓ อย่าง ๑. เว้นฆ่าสัตว์ ๒. เว้นการลักทรัพย์					

	<p>๓. เว้นประพจน์ผิดในกาม</p> <p>ข. การประพจน์ผิดทางวาจา 4 อย่าง</p> <p>๑. เว้นการพูดเท็จ</p> <p>๒. เว้นพูดส่อเสียด</p> <p>๓. เว้นพูดคำหยาบ</p> <p>๔. เว้นพูดเพ้อเจ้อ</p> <p>ค. การกระทำดีทางใจ 3 อย่าง</p> <p>๑. ไม่อยากได้ของผู้อื่น</p> <p>๒. ไม่คิดร้าย</p> <p>๓. ไม่เห็นผิด</p>					
๔.	<p>อริยสัจ๔ มีความจริงอยู่ 4 ประการคือ การมีอยู่ของทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ และ หนทางไปสู่ความดับทุกข์</p> <p>๑. ทุกข์ การมีอยู่ของทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ และตายล้วนเป็นทุกข์</p> <p>๒. สมุทัย คือ เหตุแห่งทุกข์ เพราะอวิชชา ผู้คนจึงไม่สามารถเห็นความจริงของชีวิต</p> <p>๓. นิโรธ คือ ความดับทุกข์ การเข้าใจความจริงของชีวิตนำไปสู่การดับความเศร้า โศกทั้งหมด อันยังให้เกิดความสงบและความเบิกบาน</p> <p>๔. มรรค คือ หนทางนำไปสู่ความดับทุกข์</p>					
๕.	<p>อริยมรรคมีองค์๘ คือ หนทางถึงความดับทุกข์</p> <p>๑. สัมมาทิฐิ คือ ปัญญาเห็นชอบ</p> <p>๒. สัมมาสังกัปปะ คือ ดำริชอบ</p>					

	<p>๓. สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ</p> <p>๔. สัมมากัมมันตะ คือ ทำการงานชอบ</p> <p>๕. สัมมาอาชีวะ คือ เลี้ยงชีพชอบ</p> <p>๖. สัมมาวายามะ คือ เพียรชอบ</p> <p>๗. สัมมาสติ คือ ระลึกรชอบ</p> <p>๘. สัมมาสมาธิ คือ ตั้งใจชอบ</p>					
๖.	<p>ไตรสิกขา หมายถึง ข้อที่ต้องศึกษาปฏิบัติเพื่อฝึกหัดอบรมกายวาจา จิตใจ และสติปัญญาให้สูงขึ้น จนสามารถบรรลุนิพานอันเป็นจุดมุ่งหมายในหลักพระพุทธศาสนา</p> <p>๑. อธิศีลสิกขา(ศีล)</p> <p>๒. อธิจิตสิกขา(สมาธิ)</p> <p>๓. อธิปัญญาสิกขา(ปัญญา)</p>					
๗.	<p>ทิศ๖ บุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ ดุจทิศที่อยู่รอบตัวจัดเป็น ๖ ทิศ ดังนี้</p> <p>๑. ปุรัตถิมทิศ ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดามารดา</p> <p>๒. ทักขินทิศทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครูอาจารย์</p> <p>๓. ปัจฉิมทิศ ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ สามีภรรยา</p> <p>๔. อุตตรทิศ ทิศเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตรสหาย</p> <p>๕. อุกุปริมทิศ ทิศเบื้องบน ได้แก่ พระสงฆ์สมณพราหมณ์</p> <p>๖. เหมภูมิทิศ ทิศเบื้องล่าง ได้แก่ ลูกจ้างกับนายจ้าง</p>					

แบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่อง : การใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดงเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน) แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1(Face sheet) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำอธิบายข้อมูลที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 คำถาม 1 ข้อ 7 ข้อย่อยคือ ท่านมีความคิดว่าหลักธรรมคำสอนใดที่เป็นแก่นแท้และเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา (หินยาน) เลือกตอบโดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับตามเกณฑ์ของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) ได้แก่ มากที่สุด = 5 คะแนน, มาก = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, น้อย = 2 คะแนน, น้อยที่สุด = 1 คะแนน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 กรอกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

ประวัติการศึกษา

ประวัติการทำงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 คำอธิบายข้อมูลที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

ที่มาของหลัก “ไตรสิกขา” ที่ได้นำมาเป็นข้อมูลประกอบในการตอบแบบสอบถามนี้ มาจากการรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับ เรื่องลักษณะของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน) จากหนังสือและจากการสัมภาษณ์พระ แล้วมีคำตอบที่หลากหลาย และนำคำตอบเหล่านั้น ไปถามพระจำนวน 200 รูป สรุปเอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ(หินยาน) ที่มีความเห็นตรงกันมากที่สุด คือ หลัก “ไตรสิกขา”

ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา ๓ หมายถึงข้อสำหรับศึกษา, การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษา, การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา ๓ อย่างคือ

๑.อธิศีลสิกขา คือศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม ให้ถูกต้องตามหลักจุลศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลัก มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลักอินทริยสังวร สติสัมปชัญญะ และสันโดษ

๒.อธิจิตตสิกขา คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ ได้แก่การบำเพ็ญสมถกรรมฐานของผู้สมบุรณ์ด้วยอริยศีลชั้นจันได้บรรลุฌาน ๔

๓.อธิปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ได้แก่การบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานของผู้ได้ฌานแล้วจนได้บรรลุวิชชา ๔ คือเป็น พระอรหันต์

ไตรสิกขา

- ๑.ศีล = การปฏิบัติเพื่อทำใจให้สะอาด
- ๒.สมาธิ = ความมีจิตใจตั้งมั่น ไม่โอนเอนไปตามอำนาจกิเลส
- ๓.ปัญญา = รู้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ ๓ คำถาม-ตอบแบบสอบถาม

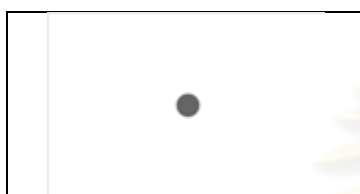
ตารางที่ 3.4 แบบสอบถามเรื่องการใช้องค์ประกอบและการจัดวางพื้นฐานทางเรขาคณิตที่แสดง

เอกลักษณ์ของหลักการทางศาสนาพุทธ (หินยาน)

องค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน Basic Elements

ข้อ ๑. จุด(Dot)

ท่านคิดว่า “จุด”(Dot) มีลักษณะเป็น “ไตรสิกขา” หรือไม่?

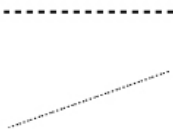

เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย

ข้อ ๒. เส้น (Line)

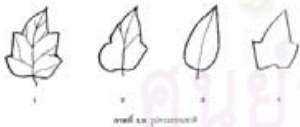
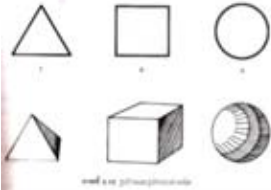
ท่านคิดว่าเส้น (Line) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา” มากที่สุด

๒.๑ เส้นที่มีอยู่จริง (Actual Line)	เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย
๒.๒ เส้นเชิงนัย (Implied Line) ๒.๒.๑ เส้นตรง (Vertical Line) 						
๒.๒.๒ เส้นนอน (Horizontal Line) 						
๒.๒.๓ เส้นเฉียง (Diagonal Line) 						

<p>๒.๒.๔ เส้นโค้ง(Curved Line)</p> 						
<p>๒.๒.๕ เส้นประ(Broken Line)</p> 						
<p>๒.๒.๖ เส้นซิกแซก(Zigzag Line)</p> 						

ข้อ ๓. รูปทรง (Forms)

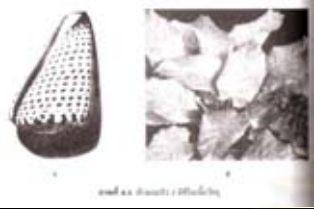

ท่านคิดว่ารูปทรง (Forms) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ "ไตรสิกขา"มากที่สุด

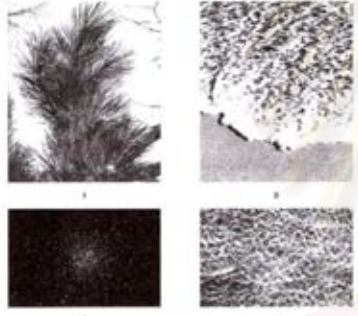

<p>๓.๑ รูปทรงธรรมชาติ(Natural Form)</p> 	<p>เหมาะสม มากที่สุด</p>	<p>เหมาะสม มมาก</p>	<p>เหมาะสม ปาน กลาง</p>	<p>เหมาะสม น้อย</p>	<p>เหมาะสม น้อย มาก</p>	<p>ไม่ เหมาะสม เลย</p>
<p>๓.๒ รูปทรงเรขาคณิต(Geometric Form)</p> 						

ข้อ ๔. พื้นผิว (Texture)

ท่านคิดว่าพื้นผิว (Texture) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา” มากที่สุด

๔.๑ ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยตา (Visual Texture)

๔.๑.๑ ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ	เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย
						
๔.๑.๒ ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้นในงานศิลปะ ก. การเขียนลวดลายระบายสี (Drawing, Painting) 						
ข. การพิมพ์ ลอก ถู (Printing, Transferring, Rubbing) 						
ค. การพ่น หยด เท (Spraying, spilling, Pouring) 						
ง. การแต้มสี ย้อม (Staining, Dyeing) 						
จ. การรมควัน เผา (Smoking, Burning) 						

<p>จ. การขูดขีด ตัด (Scratching, Scraping)</p> 						
<p>ข. วิธีถ่ายภาพ (Photographic Processes)</p> 						
<p>๔.๒ ลักษณะผิวที่รับรู้ได้ด้วยผิวหนัง (Actual Texture or Tactile Texture)</p> <p>๔.๒.๑ ลักษณะผิวที่ปรากฏในธรรมชาติ</p> 						
<p>๔.๒.๒ ลักษณะผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีลักษณะ 3 มิติ เช่น งานประติมากรรม สถาปัตยกรรม</p> 						

ข้อ ๕. สี (Color)

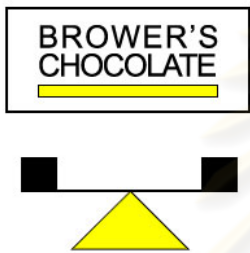
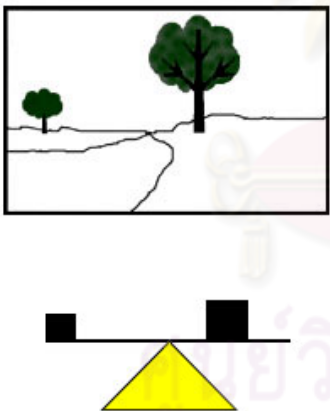
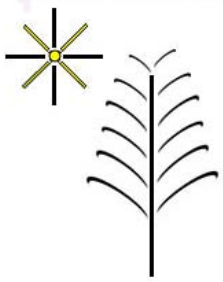
ท่านคิดว่าสี (Color) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะ ที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา” มากที่สุด

<p>๕.๑ สีโทนเดียว Monochromatic Color Scheme</p> 	เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย
<p>๕.๒ คู่สี Complementary color scheme</p> 						
<p>๕.๓ สีตรงกันข้ามที่แบ่งส่วน Split-Complementary color scheme</p> 						
<p>๕.๔ สีที่คล้ายคลึงกัน Analogous color scheme</p> 						
<p>๕.๕ สีขั้นที่สอง Triadic color scheme</p> 						

การจัดวางพื้นฐาน Basic Composition

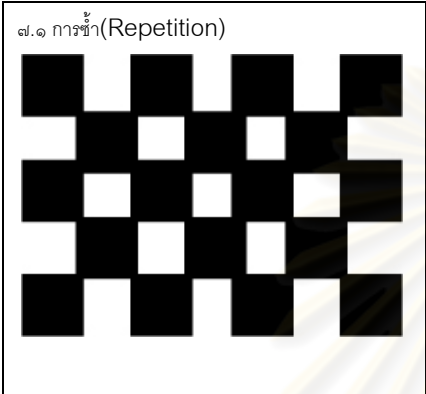

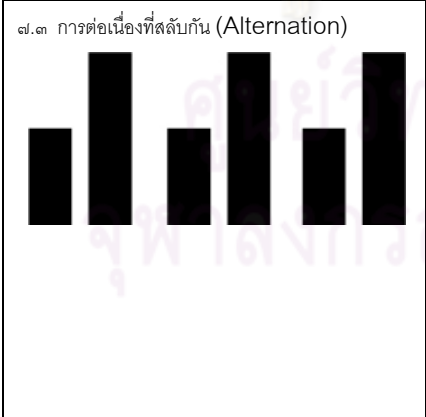
ข้อ ๖. สมดุล (Balance)

ท่านคิดว่าสมดุล (Balance) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา” มากที่สุด

	เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย
๖.๑ ความสมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical) 						
๖.๒ ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical) 						
๖.๓ ความสมดุลที่เท่ากันแบบรัศมี (Radial symmetry) 						

ข้อ ๗. จังหวะ (Rhythm)

ท่านคิดว่าจังหวะ (Rhythm) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา” มากที่สุด

	เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย
๗.๑ การซ้ำ (Repetition) 						
๗.๒ การต่อเนื่องเป็นลำดับ (Progression) 						
๗.๓ การต่อเนื่องที่สลับกัน (Alternation) 						

ข้อ ๘. สัดส่วน (Proportion)

ท่านคิดว่าสัดส่วน (Proportion) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา” มากที่สุด

	เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย
<p>๘.๑ สัดส่วนขนาดรูปทรงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกันรูปทรงทั้งสองรู้สึกกลมกลืนกัน</p> <p>สัดส่วนปริมาณ มีปริมาณหรือจำนวนที่เท่ากัน</p> <p style="text-align: center;">1</p>						
<p>๘.๒ สัดส่วนที่ของขนาดที่แตกต่างกันมาก สัดส่วนของจำนวนและความเข้มใกล้เคียงกัน</p> <p style="text-align: center;">2</p>						

ข้อ ๙. ที่ว่าง (Space)

ท่านคิดว่าที่ว่าง (Space) ในแต่ละแบบต่อไปนี้ แบบใดมีลักษณะที่เหมาะสมกับ “ไตรสิกขา” มากที่สุด

๙.๑ บริเวณว่างบวก(Positive space) บริเวณว่างที่เป็นรูปทรง	เหมาะสมที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยมาก	ไม่เหมาะสมเลย
๙.๒ บริเวณว่างลบ(Negative space) บริเวณว่างที่เป็นพื้น Negative Space						
๙.๓ บริเวณที่ว่าง ๒ มิติ (Two dimensional space) หมายถึงบริเวณที่ว่างที่แสดงลักษณะเฉพาะความกว้างและความยาวเท่านั้น Two-Dimensional						
๙.๔ บริเวณที่ว่าง 3 มิติ(Three-dimensional space)หมายถึงบริเวณที่ว่างที่มีความกว้าง-ยาว-ลึก สัมผัสได้ด้วยความเป็นจริงเชิงกายภาพ Three-Dimensional						

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ ธัญฉวีช แพงไธสง เกิดวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2520 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจาก คณะมัณฑนศิลป์ ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปี พ.ศ. 2545 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาานฤมิตศิลป์ ภาควิชาานฤมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2551

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย